

İHRACATTA  
TESLİM ŞEKİLLERİ  
&  
NAKLİYAT

Incoterms  
(International Commercial Terms)

Taşıma - Sigorta

Hazırlayan : Asım ÇALIŞ

Ağustos - 2007

# İHRACATTA NAKLİYAT

## İÇİNDEKİLER

### ÖNSÖZ

### GİRİŞ

## BÖLÜM I-DIŞ TİCARETTE ULUSLARARASI KURALLAR: INCOTERMS

### BÖLÜM II- TAŞIMA

- 1- Taşıma Sözleşmeleri
- 2- Taşıma Süreleri
- 3- Taşıyıcı Araç Kapasiteleri
- 4- Taşıma Fiyatlandırma İlkeleri
- 5- Standart Taşıma Araç-Gereçleri
- 6- Paketleme
- 7- Doğrudan ve Karma Taşımalar
- 8- Taşıyıcının ve Sevkiyatçının sorumlulukları
- 9- Nakliyat ile İlgili Belgeler
- 10- Lojistik ve Outsourcing

### BÖLÜM III- SİGORTA

- 1- Nakliyat Sigortaları
- 2- Ticarî Evrak

### BÖLÜM IV - EKLER

- Ek 1- Taşımacılıkta En Sık Kullanılan Terimler
- Ek 2- Ticarî Fatura Örneği
- Ek 3- Taşıma Belgesi Örneği
- Ek 4- Koli Listesi Örneği
- Ek 5- Gümrük Beyannamesi
- Ek 6- Nakliyat Sigorta Poliçesi Örneği
- Ek 7 –Incoterms 2000
- Ek 8- Yararlı Adresler

## GİRİŞ

Belli bir coğrafyada mevcut bulunan insan, mal ve hizmetlerin, bulundukları yerlerden başka yerlere taşınması amacıyla girişilen faaliyetin kendisi de esas itibariyle bir hizmet katma değeri olup, ekonomi ve ticaret literatüründe "nakliyat" (taşımacılık) olarak adlandırılır. Olayı uluslararası ticaret bakımından ele alırsak, satıcı ve alıcı arasında kurulan bağın temel taşı işlevini üstlenen bu girişimin ekonomik yönü, kurulan organizasyonun "en kısa zamanda" ve "en düşük maliyetle" gerçekleştirilmesi amacına yöneliktir. Satış sözleşmesi, tüm bu organizasyon gerçekleştirilirken kullanılan temel sözleşme formudur ve sözleşme konusu olan mala ilişkin çeşitli hükümlerle birlikte, teslim/tesellüm koşulları (taşıma/taşıma), taraflar arasında risk dağıtma (sigorta) gibi konuları içerir. Başarılı bir dış ticaret (özelde ihracat) girişimi için sözkonusu organizasyonu önceden tasarımılamak zorunludur. Malın bir pazardan diğerine aktarılması ise değişik taşıma sistemleriyle olur. Herhangi bir mal, pazarlama aşamasında; fiziksel özelliğine, değerine, ambalaj biçimine, boyutlarına ve gereksindirdiği özene bağlı olarak:

- denizyolu
- karayolu
- havayolu
- demiryolu
- içsu yolu ve
- boru hatları

taşıma sistemlerinden birini ya da birkaçını kullanabilir.

Piyasa koşulları onu göstermektedir ki, Türk taşımacılık firmalarının verdiği fiyatlarla yabancı nakliyat firmalarının verdiği fiyatlar arasında bir denge durumu mevcuttur ve uluslararası nakliyat olgusunun ulusal ödemeler bilançosuza ve dolayısıyla Türk ekonomisine sağladığı katkıyı ve uyumsuzluk durumlarında uluslararası ortak hukuk kurallarının geçerliliğini gözönünde bulundurduğumuzda, seçimin Türk taşımacılık firmaları lehinde yapılmasının uygunluğu ortaya çıkar.

Konu içersinde yer alan bir diğer önemli nokta da, ihracatçılarımızın sürekli FOB fiyat verme eğiliminde olmalarıdır. İhracatçılarımızın genellikle fazladan bir uğraş olarak gördükleri nakliyat faaliyetinin aşamaları esnasında FOB yerine CIF cinsinden fiyatlandırmaya gitmelerinin malî açıdan çok daha avantajlı olduğunu anladıkları an, durum lehlerine dönebilecektir. Konuyu berraklaştırmak için bir örnek vermek gerekirse; değeri 100.000 \$ olan X malının FOB fiyatı istendiğinde, bu malı talep eden kişi toplam maliyeti bulabilmek için taşıma ve sigorta maliyetini de eklemek isteyecektir ve bunun için de kendi ülkesindeki taşıma ve sigorta firmalarına başvuracaktır. Sözkonusu maliyetin 20.000 \$ olarak saptandığını varsayarsak toplam maliyet 120.000 \$ olarak ortaya çıkacaktır. Oysaki bu taşıma işini kendimiz üstlenecek olsak, taşımacılık fiyatlarımız, diğer ülkelerinkine oranla daha düşük olacağından, sözkonusu fiyatı örneğin 110.000 \$ olarak saptayabilme olanağımız doğar. Aksi durumda, ihracatçı olarak ithalatçıya verdiğimiz FOB fiyat yüksek görünmekte ve taşıma işini kendisi üstlenerek CIF fiyat veren başka bir firma ihaleyi/işi alabilmektedir. Üstelik tüm bu faaliyetten bir komisyon geliri bile sağlamak mümkün olmaktadır. Nakliye aşamasından kurtulmuş, malını sağlam bir biçimde

kendi ülkesinde alabilme olanağına kavuşacak ithalatçı için bu durumun büyük cazibesi vardır.

Örnekten anlaşıldığı üzere, uluslararası ticarete istisnasız biçimde kullanılan Incoterms klotlarının başta fiyatlandırma olmak üzere, ödeme şekilleri (bilhassa akreditifli ödemeler) ve her aşamaya çok ciddi etkisi vardır.

İhracatçının (ya da tersten bakıldığında ithalatçının) hangi haklara sahip olduğunun ve hangi yükümlülöklere girdiğinin temel metni Incoterms'tir. Dış Ticaret sözleşmelerinin ise temel bir kaç maddesinden birisi olduğunu ise ifadeye dahi mahal bulunmamaktadır.

Yayının bundan evvel çıkan baskıları büyük ilgi gördüğünden kısa sürede tükenmiş ve elinizdeki baskının neşredilmesi ihtiyacı doğmuştur.

Bu konu, sadece yayın olarak ilgi görmekle kalmayıp, Merkezimizin düzenlediğı eğitim programlarının en önde gelen ders konuları arasında yer almakta ve dinleyicilerden büyük ilgi görmektedir.

Giderek artan dış ticaret hacmimiz içerisinde Merkezimizin temel görevlerinden birisi olan "ihracatçıyı bilgilendirmek suretiyle ülkemizin ticarî rekabet gücünü artırmak" amacına hizmet etmesi ve faydalı olmasını temenni ederiz,

Saygılarımızla,

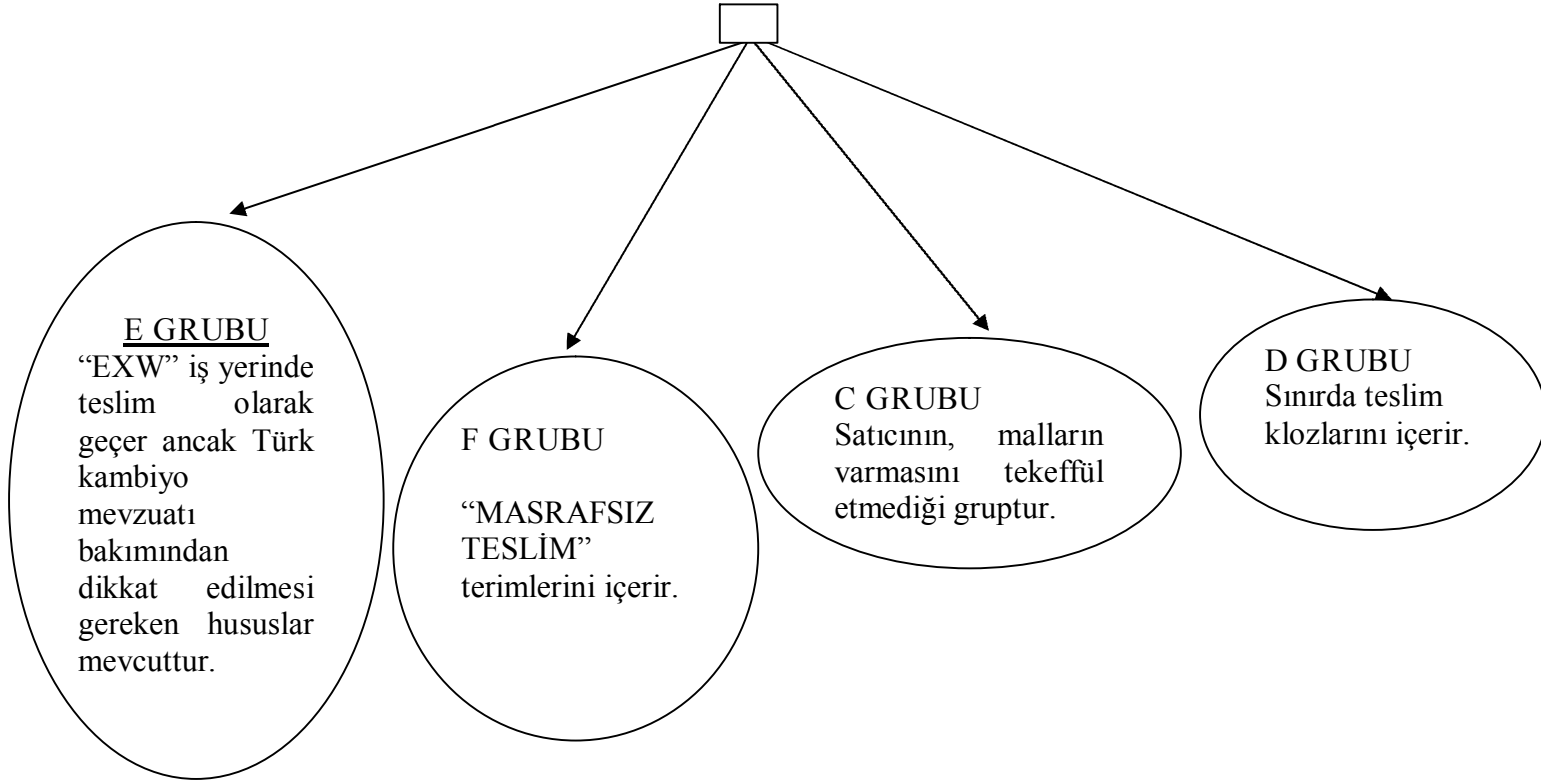
İHRACATI GELİŞTİRME ETÜD MERKEZİ

## BÖLÜM I- DIŞ TİCARETTE ULUSLARARASI KURALLAR: INCOTERMS

Merkezi Paris'te bulunan Uluslararası Ticaret Odası (ICC), uluslararası ticaret hareketlerinde anlaşmazlıkları, uyuşmazlıkları ve hukuksal ihtilafları ortadan kaldırmak ve böylece alıcı ile satıcının gereksiz yere para ve zaman kaybını önlemek amacıyla, alım-satım işlemlerine bazı kurallar getirmiş ve bu düzenlemeleri ilk kez 1936'da "INCOTERMS" adıyla yürürlüğe koymuştur.

Son olarak 2000 yılında INCOTERM'ler gözden geçirilerek yeniden kaleme alınmıştır. 2000 yılına ait 560 sayılı broşür ile düzenlenen teslim şekilleri 1990 düzenlemesi ile karşılaştırıldığında ; DEQ, FAS ve FCA teslim şekillerinde bazı değişiklikler yapıldığı görülür. DEQ ve FAS teslim şekillerinde gümrük işlemleri ve vergilerinin kimin tarafından ödeneceği, FCA teslim şeklinde ise yükleme / boşaltma (loading/unloading) masrafları konuları yeniden düzenlenmiştir. Bu aşamada bilinmesi önemli bir konu da, 560 no'lu broşürde yer alan kuralların ancak taraflarca bu kurallara atıfta bulunulması halinde uygulanacağı yani INCOTERM kurallarının re'sen uygulanamayacağıdır.

Sözkonusu terimler, temelde birbirinden farklı 4 ana kategoride ele alınmaktadır:



## INCOTERMS – ULUSLARARASI TESLİM ŞEKİLLERİ

| Grup | Grup tanımı  | Kısa Tanımı | İngilizce Açılımı                | Türkçe Açılımı                       | Kullanıldığı Taşımacılık Türü                                    |
|------|--|-------------|----------------------------------|--------------------------------------|--|
| E    | Satıcı malı alıcının emrine kendi fabrikasından itibaren teslim eder   | <u>EXW</u>  | Ex Work                          | Ticarî işletmede teslim              | Denizyolu, Karayolu, Havayolu, Demiryolu, çok araçlı taşımacılık |
| F    | Satıcı malı alıcının gösterdiği yere teslim eder.  | <u>FCA</u>  | Free Carrier                     | Taşımacıya teslim                    | Denizyolu, Karayolu, Havayolu, Demiryolu, çok araçlı taşımacılık |
|      |  | <u>FAS</u>  | Free Alongside Ship              | Gemi yanında teslim                  | Denizyolu  |
|      |  | <u>FOB</u>  | Free On Board                    | Gemi Bordasında Teslim               | Denizyolu  |
| C    | Satıcı taşıma sözleşmesi yapmak zorundadır, ama ne kayıp ne hasar rizikosu ne de yüklemeden sonra doğabilecek ek harcamaları üstlenir. | <u>CFR</u>  | Cost And Freight                 | Mal bedeli ve taşıma                 | Denizyolu  |
|      |  | <u>CIF</u>  | Cost, Insurance And Freight      | Mal bedeli, Sigorta ve Taşıma        | Denizyolu  |
|      |  | <u>CPT</u>  | Carriage Paid To                 | Taşıma, .....’e kadar ödenmiş        | Denizyolu, Karayolu, Havayolu, Demiryolu, çok araçlı taşımacılık |
|      |  | <u>CIP</u>  | Carriage And Insurance Paid To.. | Sigorta dahil taşıma, ....’e ödenmiş | Denizyolu, Karayolu, Havayolu, Demiryolu, çok araçlı taşımacılık |
| D    | Malın gönderildiği ülkeye kadar yaptığı yolculuğun yol açtığı bütün harcamaları ve rizikoları satıcının yükümlülüğüne bırakır          | <u>DAF</u>  | Delivered At Frontier            | Sınırdaki Teslim                     | Denizyolu, Karayolu, Havayolu, Demiryolu, çok araçlı taşımacılık |
|      |  | <u>DES</u>  | Delivered Ex Ship                | Gemide Teslim                        | Denizyolu  |
|      |  | <u>DEQ</u>  | Delivered Ex Quay                | Rıhtımda Teslim                      | Denizyolu  |
|      |  | <u>DDU</u>  | Delivered Duty Unpaid            | Vergileri Ödenmemiş Teslim           | Denizyolu, Karayolu, Havayolu, Demiryolu, çok araçlı taşımacılık |
|      |  | <u>DDP</u>  | Delivered Duty Paid              | Vergileri Ödenmiş Teslim             | Denizyolu, Karayolu, Havayolu, Demiryolu, çok araçlı taşımacılık |

EXW  
Ex Work  
Ticarî İşletmede Teslim

Teslim şeklinin özellikleri : Satıcı malları işletmesinde daha önce belirlenen tarihte alıcının emrine hazır tutarak alıcıya bildirir. Alıcı malları işletmeden teslim alarak ihracı için gerekli belgeleri hazırlar gümrük işlemlerini tamamlayarak malları kendi ülkesine ithal eder. Malların işletmede teslim edilmesinden itibaren malla ilgili bütün masraf ve risk ile diğer yükümlülükler alıcı tarafından karşılanır.

Satıcının Sorumlulukları : Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlayarak belirtilen tarihte veya süre içinde yine anlaşmada belirtilen yerde (Fabrika, depo, büro vb.) malları alıcının emrine amade tutar. Malların emrine hazır tutulduğunu alıcıya bildirir. Alıcının ihracat ile ilgili belgeleri alabilmesi için yardımcı olur. Alıcının talep etmesi halinde, tüm masraf ve riski alıcıya ait olmak üzere taşıma acentası ile anlaşma yaparak, düzenlediği taşıma belgesini varış yerinde malları teslim alabilmesi için gönderir.

Alıcının Sorumlulukları : Sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. Tüm masraf ve risk kendisine ait olmak üzere ihracat ve ithalat işlemleri için gerekli olan lisans, vb. idari ve ticarî belgeleri düzenler. Malların ihracat ve ithalat ile ilgili gümrük işlemlerini yaptırmak ve Gümrük vergilerini ödemekle sorumludur. Malları satıcının işletmesinde teslim aldığı andan itibaren malla ilgili tüm risk ve masraflar alıcının sorumluluğundadır. Malların taşınması amacıyla taşıma acentası ile anlaşarak navlun bedelini öder.

Bu terim, alıcının ilgili malı satıcının adresinden gelip alması usulünü düzenlemiş olmakla birlikte, gerek Türk Parasının Kıymetinin Korunması Hakkında Kanun ve gerekse bu Kanuna istinaden çıkarılmış bulunan 32 sayılı karar hükümleri dikkate alınmak durumundadır.

FCA  
Free Carrier  
Belirlenen Yerde Taşımacıya Teslim

Teslim şeklinin özellikleri : Bu teslim şeklinde satıcı malları gümrük işlemlerini tamamlayarak, belirlenen tarihte ve yerde ilk taşıyıcının gözetimine devrettiği anda teslim işlemlerini tamamlamış olur. Bu andan itibaren malla ilgili tüm masraf ve riskler alıcıya geçer. Navlun ücreti de diğer tüm giderler gibi alıcı tarafından ödenir.

Satıcının Sorumlulukları : Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlayarak, alıcının ülkesinde istenen gerekli belgeleri düzenler ve Gümrük masraflarını öder. Alıcının talep etmesi durumunda taşıma acentası ile tüm masrafları alıcıya ait olmak üzere anlaşır. Malları taşıyıcıya veya taşıma acentasının gözetimine belirlenen tarihte ve yerde teslim eder. Teslim anına kadar bütün masraf ve riskler satıcının yükümlülüğündedir.

Alıcının Sorumlulukları : Sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. İthalat ile ilgili belge veya izinleri alarak gümrük vergisi ve masraflarını ödemekle yükümlüdür. Taşıma acentası ile anlaşma yaparak navlun ücretini öder. Belirlenen tarihte ve yerde mallarını teslim alır. Bu andan itibaren bütün masraflar ve risk alıcıya aittir.

Bu terim, çok vasıtalı olanlar da dahil, herhangi bir taşıma işlemi için kullanılabilir. "Taşıyıcı", bir taşıma sözleşmesi çerçevesinde malların demiryolu, karayolu, denizyolu, havayolu, nehir ya da bunların bazılarının birarada kullanılmasıyla taşınması işlemini bizzat üzerine alan ya da bunu sağlama taahhüdünde bulunan herhangi bir şahsı tanımlar.

Eğer alıcı yükü belirli bir şahsa , örneğin kendisi bizzat taşıyıcı olmayan ancak taşıma hizmetleri sağlayan birine teslim etmesi yönünde satıcıya bir talimatta bulunmuşsa, mallar bu şahsın eline geçtiği andan itibaren satıcı mal teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılır.

"Taşıma Terminali", herhangi bir demiryolu ya da yük istasyonu, bir konteyner terminali ya da parkı, çok amaçlı bir yük terminali ya da bunlara benzer başka herhangi bir teslim alış noktası olabilir.

"Konteyner", terimi, yükün ünitize edildiği her türlü aracı tanımlamakta kullanılır. Örneğin her türden konteyner ve/veya yük vagonu, treyler, swap, ro-ro aracı, iglo bu terimin kapsamına girer ve her tür taşıma biçimi için geçerlidir.

*FOB terimine benzese de ondan temel farkı, FOB'da teslim noktası sadece gemi iken, FCA'da bunun herhangi bir taşıma aracının kasası (TIR veya vagon) olabilmesidir.*

Çoklu taşımacılık yapılıyorsa, ilk taşıma aracı belirleyici olacaktır.

## FAS

Free Alongside Ship

Gemi Doğrultusunda Teslim

Teslim şeklinin özellikleri : Bu teslim şeklinde satıcı malları geminin yanına kadar getirmekle sorumludur. Mallar gemi rıhtımında ise, yükleme yerine getirerek., Gemi açıkta demirli ise mavnalarla geminin yanına kadar götürülerek teslim edilir. Tesliminden itibaren malların kaybolması veya hasar görmesi gibi rizikolar alıcıya aittir. Bu andan itibaren malla ilgili bütün masraflar ve navlun alıcı tarafından karşılanır. Bu teslim şeklinde, ihracat gümrük işlemleri satıcı tarafından, ithalat gümrük işlemleri ise alıcı tarafından yapılır. Fakat taraflar, malların ihracat için alıcı tarafından gümrüklenmesini isterlerse *(ki bu durumda Türk dış ticaret ve kambiyo mevzuatlarından kaynaklanan engeller dikkate alınmalıdır)* bu durum satış sözleşmesine açıkça eklenmelidir. Alıcı firma bu ülkede ihracatçı gibi hareket edebilmesi mümkün değilse, bu teslim şekli seçilmemelidir.



Satıcının Sorumlulukları : Satıcı sözleşme şartları uyarınca malları hazırlar. Alıcının isteği üzerine tüm masraf ve riskler alıcıya ait olmak üzere; alıcının ülkesinde istenen gerekli belgeleri ve benzeri idarî ve ticarî belgeleri almasında yardımcı olur. Mallar belirlenen limanda, belirlenen tarihte alıcının daha önce belirlediği geminin yanına getirmekle teslim işlemini tamamlar. Bu andan itibaren malla ilgili tüm masraf ve riskler alıcıya geçer. Alıcının isteği üzerine; satıcı, masraflar alıcıya ait olmak üzere yükleme belgesinin düzenlenmesini sağlar, varış limanında malları teslim alabilmesi için alıcıya gönderir ve gecikmeksizin gerekli tebligatlerde bulunur.

Alıcının sorumlulukları : Sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. Gerekli belgeleri hazırlar, ithalat gümrük masraflarının tümünü öder. Taşıma acentası ile anlaşma yaparak, geminin yükleme limanına yaklaşık ne zaman varacağını satıcıya bildirir. Yükleme emrine hazır tutulan malları teslim alır. Bu andan itibaren bütün masraflar ve risk alıcıya aittir.

Ayrıca bu terim, yalnızca deniz ya da nehir taşımacılığı çerçevesinde kullanılabilir.

#### FOB

Free On Board

Gemi Bordasında Teslim

Teslim şeklinin özellikleri : Bu teslim şeklinde satıcı malları belirlenen tarihte ve yerde, alıcı tarafından temin edilen gemiye yüklemeyi gerçekleştirir. Mallar geminin küpeştesine (güvertesine) geçtikten sonra meydana gelebilecek her türlü hasar, kayıp ve masraflar alıcının sorumluluğundadır. Satıcı ihracat için gerekli tüm belgeleri hazırlar ve malların gümrük işlemlerini tamamlayarak teslim eder.

Satıcının Sorumluluğu : Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlar. Belirlenen limanda, belirlenen tarihte alıcının temin etmiş olduğu gemiye yükleme yapar. Alıcının ülkesinde kullanacağı lüzumlu belgeleri hazırlar, gümrük işlemlerini tamamlar. Alıcıya yüklemenin yapıldığını bildirir. Düzenlenen taşıma belgesini ve alıcının ülkesindeki kullanacağı gerekli diğer belgeleri hazırlayarak ödeme şekline göre alıcıya gönderir. Malların geminin küpeştesini (Güvertesini) geçene kadar meydana gelebilecek her türlü hasar ve kayıp satıcının sorumluluğundadır.

Alıcının sorumluluğu : Sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. İthalat için gümrük belgelerini düzenleyerek gümrük işlemlerini tamamlar. Gümrük vergilerini öder. Taşıma acentası ile anlaşma yaparak navlun bedelini öder. Yükleme limanında mallar geminin küpeştesini geçtikten sonra malla ilgili tüm masraf ve riskler alıcının sorumluluğundadır.

## CFR

### Cost And Freight

#### Mal bedeli ve taşıma

Teslim şeklinin özellikleri : Bu teslim şeklinde satıcı tüm masraf ve riskleri üstlenerek malları yükleneceği limana kadar getirir. Gümrük işlemlerini yaptırır ve Navlun ücretini ödeyerek yüklemeyi gerçekleştirir. Bu andan itibaren navlun dışındaki malla ilgili tüm masraf ve riskler alıcıya aittir.

Satıcının Sorumluluğu : Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlar. Alıcının ülkesinde kullanacağı lüzumlu belgeleri hazırlar. Gümrük işlemlerini tamamlar. Taşıma acentası ile sözleşme yaparak varış limanına kadar olan navlun ücretini öder. Mallar gemi küpeştesini geçtikten sonra navlun dışında meydana gelen tüm masraf ve riskler alıcıya aittir. Satıcı yüklemenin gerçekleştiğini ve muhtemel varış tarihini alıcıya bildirir. Düzenlenen taşıma belgesini ve gerekli diğer belgeleri alıcıya gönderir.

Alıcının sorumluluğu : Sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. İthalat için gümrük belgelerini düzenleyerek gümrük işlemlerini tamamlar. Gümrük vergilerini öder. Malları varış limanında boşaltma masraflarını ve liman ücretlerini de ödemek suretiyle gecikmeksizin malını boşaltır. Taşıma süresince malla ilgili olarak yapılmış olan navlun dışındaki bütün masrafları ödemek zorundadır.

## CIF

### Cost, Insurance and Freight

#### Mal bedeli, Sigorta ve taşıma

Teslim şeklinin özellikleri : Bu teslim şeklinde satıcı sigorta primi, navlun ve yükleme masrafları ve riskleri üstlenerek malları yükleyeceği limana getirir. Satıcı gemi acentası ile anlaşır ve navlunu öder. Satış sözleşmesindeki malların belirtilen tarihte ve yerde yüklemesinin yapıldığını alıcıya bildirir. Satıcı sigorta primini ödemek suretiyle yüklediği mal cinsine uygun olan en dar kapsamlı deniz nakliyat sigortası yaptırır. Mallar gemiye yüklendikten sonra navlun ve sigorta primi dışındaki masraflar ve diğer vuku bulabilecek her türlü (sigorta anlamında) risk alıcıya geçer.

Satıcının Sorumluluğu : Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlar. Alıcının ülkesinde kullanacağı lüzumlu belgeleri hazırlar. Gümrük işlemlerini tamamlar. Taşıma acentası ile sözleşme yaparak varış limanına kadar olan navlun ücretini öder. Gönderdiği malın sigortasını yaptırır, sigorta primini öder. Malları yaklaşık hangi tarihte varış limanında olacağını alıcıya bildirir. Düzenlenen taşıma belgesini ve gerekli diğer belgeleri alıcıya gönderir.

Alıcının sorumluluğu : Sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. İthalat için gümrük belgelerini düzenleyerek gümrük işlemlerini tamamlar. Gümrük vergilerini öder. Malların varış limanında boşaltma masraflarını ve liman ücretlerini de ödemek suretiyle gecikmeksizin malını boşaltır. Teslim anından sonra navlun ve sigorta primi dışındaki meydana gelen bütün masraflar alıcı tarafından karşılanır.

## CPT

Carriage Paid To....

Taşıma,.....'e kadar ödenmiş

Teslim şeklinin özellikleri : Bu teslim şekli özellikle çok araçlı taşımacılık türlerinde kullanılır. Satıcı varış yerine kadar navlun ücretini ödemekle yükümlüdür.

Malları ilk taşıyıcının gözetimine devrettiği andan itibaren malla ilgili bütün risk ve navlun dışındaki masraflar genel bir kural olarak alıcıya geçer.

Satıcının Sorumluluğu : Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlar. Alıcının ülkesinde kullanacağı lüzumlu belgeleri hazırlar. Gümrük işlemlerini tamamlar. Taşıma acentası ile sözleşme yaparak varış limanına kadar olan navlun ücretini öder. Malları ilk taşıyıcının gözetimine devrettiği andan itibaren malla ilgili tüm risk ve masraflardan kurtulur. Teslimi gerçekleştirildiği ve muhtemel varış tarihini alıcıya bildirir.

Alıcının sorumluluğu : Sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. İthalat için gümrük belgelerini düzenleyerek gümrük işlemlerini tamamlar. Gümrük vergilerini öder. Malların ilk taşıyıcıya tesliminden itibaren navlun dışındaki malla ilgili tüm masraf ve riskler alıcıya aittir. Transit taşıma nedeni ile doğabilecek gümrük masraflarını da alıcı tarafından karşılanır. Navlun bedeline dahil değilse boşaltma masraflarını ödeyerek cirolu konşimentoyu acentadan teslim alır.

## CIP

Carriage and Insurance Paid To...

Sigorta dahil taşıma,.....'e ödenmiş

Teslim şeklinin özellikleri : Bu teslim şeklinde satıcı sigorta primi, navlun ve yükleme masrafları ve riskleri üstlenerek malları yükleyeceği limana getirir. Satıcı gemi acentası ile anlaşır ve temin eder. Satış sözleşmesindeki malların belirtilen tarihte ve yerde yüklemesinin yapıldığını alıcıya bildirir. Satıcı sigorta primini ödemek suretiyle yüklediği mal cinsine uygun olan en dar kapsamlı nakliyat sigortası yaptırır. Ancak alıcı olağandışı risklere (grev, savaş, doğal afet vb.) karşı sigorta yaptırılmasını istiyorsa primini kendisi ödemek şartıyla satıcıdan sigorta kapsamının genişletilmesini isteyebilir. Satıcı tarafından mal bedelinin %10 fazlası ile yaptırılır.

Satıcının Sorumluluğu : Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlar. Alıcının ülkesinde kullanacağı lüzumlu belgeleri hazırlar. Gümrük işlemlerini tamamlar. Taşıma acentası ile sözleşme yaparak varış limanına kadar olan navlun ücretini öder. Gönderdiği malın sigortasını yaptırır, sigorta primini öder. Malları ilk taşıyıcının gözetimine devrettiği andan itibaren ilgili risk ve masraflardan kurtulur. Bu andan itibaren navlun ve sigorta primi dışındaki malla ilgili tüm masraf ve riskler alıcıya aittir. Teslimi gerçekleştirdiğini ve muhtemel varış tarihini alıcıya bildirir.

Alıcının sorumluluğu : Sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. İthalat için gümrük belgelerini düzenleyerek gümrük işlemlerini tamamlar. Gümrük vergilerini öder. Malları varış limanında boşaltma masraflarını ve liman ücretlerini de

ödemek suretiyle gecikmeksizin malını boşaltır. Teslim anından sonra navlun ve sigorta primi dışındaki meydana gelen bütün masraflar alıcı tarafından karşılanır.

#### DAF

Delivered At Frontier

Sınırdaki teslim

Teslim şeklinin özellikleri : Bu teslim şekli özellikle karayolu ve demiryolu taşımacılığında kullanılır. Satıcı tüm riskleri ve masrafları kendisine ait olmak üzere malı kararlaştırılan ülke sınırında, belirtilen yer ve tarihte gümrük işlemlerini tamamlayarak teslim eder. Tesliminden itibaren bütün risk ve masraflar alıcıya aittir. İthalat ile ilgili gümrük vergileri alıcı tarafından ödenir.

Satıcının Sorumluluğu : Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlar. Alıcının ülkesinde kullanacağı lüzumlu belgeleri hazırlar, gümrük işlemlerini tamamlar. Taşıyıcı aracı temin ederek malın belirlenen sınır noktasına kadar taşınması için navlun bedelini öder. Malları sınırda belirlenen yer ve tarihte alıcının emrine hazır tuttuğu andan itibaren malla ilgili bütün masraf ve riskler tamamen ve eğer sözleşmede aksine hüküm yoksa alıcıya geçer.

Alıcının sorumluluğu : Sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. İthalat için gümrük belgelerini düzenleyerek gümrük işlemlerini tamamlar. Gümrük vergilerini öder. Malları belirlenen sınır noktasında emrine hazır tutulduğu anda zaman geçirmeksizin malları teslim alır. Malları sınırda belirlenen yer ve tarihte alıcının emrine hazır tuttuğu andan itibaren malla ilgili bütün masraf ve riskler alıcıya aittir.

#### DES

Delivered Ex Ship

Gemide teslim

Teslim şeklinin özellikleri : Bu teslim şeklinde satıcı malları varış limanında, gemide teslim eder. Varış limanına kadar bütün risk ve masraflar navlun ücreti de dahil olmak üzere satıcı tarafından karşılanır. Belirlenen varış limanında mallar alıcının emrine hazır tutulduğu andan itibaren teslim gerçekleşmiş sayılmaktadır.

Satıcının Sorumluluğu : Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlar. Alıcının ülkesinde kullanacağı lüzumlu belgeleri hazırlar. Gümrük işlemlerini tamamlar. Taşıma acentası ile sözleşme yaparak varış limanına kadar olan navlun ücretini öder. Mallar varış limanında alıcının emrine hazır tuttuğu anda malın teslimi gerçekleşmiş olur. Teslime kadar tüm risk ve masraflar satıcıya aittir.

Alıcının sorumluluğu : Sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. Malları varış limanında boşaltma masraflarını ve liman ücretlerini de ödemek suretiyle gecikmeksizin malını boşaltır. İthalat için gümrük belgelerini düzenleyerek gümrük işlemlerini tamamlar. Gümrük vergilerini ödeyerek fiili ithalatını gerçekleştirir.

DEQ  
Delivered Ex Quay  
Rıhtımda teslim

Teslim şeklinin özellikleri : Bu teslim şekli DES teslim şekli ile aynı prensiplere dayanmakla birlikte ondan farklı olarak ; malın teslimi, limanda boşaltma tamamlayıp ithalat gümrük vergilerini ödedikten sonra malı teslim eder. Bu nedenle satıcının, alıcının ülkesinde yürürlükte bulunan kambiyo rejimine uygun ithalatçı belge olmadığı koşullarda bu teslim şekli uygulanmaz.

Satıcının Sorumluluğu : Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlar. Kendi ülkesinde ve alıcının ülkesinde kullanacağı lüzumlu belgeleri hazırlar. İhracat ve İthalat gümrük işlemlerini tamamlar. Taşıyıcı aracı temin ederek navlun ücretini öder. Malların hangi tarihte varış limanında olacağını alıcıya bildirir. Belirlenen tarihte varış limanında gümrük işlemlerini de tamamlamak suretiyle malları teslim eder.

Alıcının Sorumluluğu : Sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. İthalat ile ilgili belgeleri düzenleyebilmesi için satıcıya gereken yardımı sağlar. Satıcı tarafından emrine hazır tuttuğu andan itibaren bütün risk ve masraflar alıcıya aittir.

Gümrükleme, gümrük vergisi, resim ve harçlar, ithalatçıya yani alıcıya aittir (bu husus sözleşme ile farklı biçimde de düzenlenebilir) ;

DEQ duty paid : Sözleşmede bu tabir geçiyorsa gümrük giriş işlemleri ve gümrük vergisinin *satıcının* mükellefiyetinde olduğu anlaşılır.

DEQ duties on buyers account : Eğer bu tabir geçiyorsa gümrük giriş işlemleri ve gümrük vergisinin *alıcının* mükellefiyetinde olduğu anlaşılır.

Sadece deniz ve su yolu taşımacılığında kullanılabilir.

DDU  
Delivered Duty Unpaid  
Vergileri Ödenmemiş Teslim

Teslim şeklinin özellikleri : DDU çok araçlı taşımacılıkta kullanılır. Deniz taşımacılığında kullanılan DEQ şekline benzemekle birlikte bu teslim şeklinde satıcı malları belirlenen tarihte alıcının ülkesinde belirlenen yerde gümrük vergilerini ödemeksizin teslim eder. Teslime kadar bütün riskler tamamen ve eğer sözleşmede aksine hüküm yoksa alıcıya geçer.

Satıcının Sorumluluğu : Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlar. İhracat ile ilgili tüm belgeleri düzenler ve gümrük masraflarını öder. Taşıma acentası ile anlaşarak navlun bedelini öder. Malları alıcının ülkesinde daha önceden belirlenmiş tarih ve yerde alıcının emrine hazır tutarak teslimi gerçekleştirir. Teslime kadar risk , masraflar ve buna benzer diğer yükümlülükler alıcıya ait olacaktır.

Alıcının sorumluluğu : Sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. Malın ithali ile ilgili gerekli belgeleri düzenleyerek gümrük vergilerini öder. Malları önceden belirlenen tarihte varış yerinde teslim alır.

DDP

Delivered Duty Paid

Vergileri Ödenmiş Teslim

Teslim şeklinin özellikleri : Bu teslim şeklinde DDU teslim şekli ile aynı prensiplere dayanır; ancak DDP teslim şeklinde satıcı birde gümrük vergilerini ödemek zorundadır. Alıcının ülkesindeki yerel bir satıcıdan farksız şekilde malları devreder.

Satıcının Sorumluluğu : Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlar. Kendi ülkesinde ve Alıcı ülkesinde kullanacağı lüzumlu belgeleri hazırlar. İhracat ve İthalat gümrük işlemlerini tamamlar. Taşıyıcı aracı temin ederek navlun ücretini öder. Teslime kadar malla ilgili bütün masraflar ve riskler satıcıya aittir.

Alıcının sorumluluğu : Sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder ve malları teslim alır.

Terimlere, niteliklerine aykırı ifadeler yüklenmesi ve “variety” (varyant) kullanılması konuları incoterms kizozları ile ilgisi bulunan ve en çok soruna yol açan konuların başında gelmektedir. Bu türlü bir olumsuzlukla karşılaşmamak için, terimlerin muhteviyatlarını bilip ona göre atıfta bulunmak gerekir. Aksi durumda, çeşitli ülke mahkemelerinde vazedilmiş çeşitli kararlar vardır ve bunlar *mücbir sebepler* hariç olmak üzere terimlerin doğrudan içeriklerinin uygulanmasına ilişkin kararlardır. Nitekim ;

- karayolu taşımacılığı için FOT (Free on Truck) ve
- demiryolu taşımacılığı için FOR (Free on Rail) *terimlerinin halen kullanıldığına tanık olunmaktadır.*

*karşılaşıldığında tereddüte gerek yoktur, 1990 tadilatında lağvedilen bu terimler “FOT/FOR incoterms’1990” biçiminde atıfta bulunulması halinde geçerlilik kazanacaktır.*

Incoterms kizozları ile birlikte kullanılan ve taraflara ek yükümlölük (≡ hak) doğuran şartları ifade eden kimi ek terimler vardır ki bunlar “variety” olarak adlandırılmaktadır. Bunların başlıcaları ;

► FIOS (*yükleme, boşaltma ve istifleme hariç*)

► (UN)LOADED(*yüklemesi yapılmış/yapılmamış*)

► (UN)LANDED (*boşaltması yapılmış/yapılmamış*)

► DEMURRAGE (*yükleme/boşaltmanın süresi içerisinde yapılamamasından*

*kaynaklanan ek masraflar*) [ “sürastarya” T.T.K. md.1035 vd; md.1052 vd)

Variety uygulaması taraflarca kullanılabilir ancak kullanılan terimlerin tam olarak ne anlama geldiği konusunda taraflar arasında bir anlayış birliği bulunmalıdır. Tereddüt hasıl olan noktalarda variety kullanılması yerine bunları ifade eden cümlelere yer verilmeli ve sözleşme metnine yansıtılmalıdır. Uluslararası tatbikatta, variety kullanan tarafın bu kullanımdan doğacak riski üstlenmesinin genel kural olduğu hususu akıldan çıkarılmamalıdır.

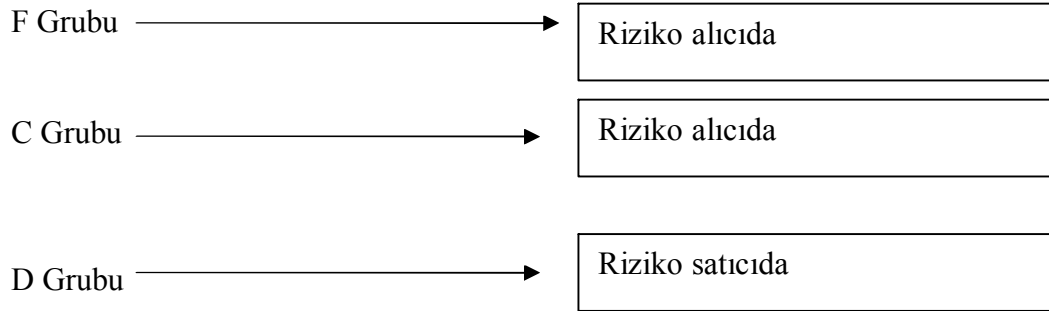
## INCOTERMS ve SİGORTA

Sigorta konusu sadece taşımacılık faaliyeti çerçevesinde değil aynı zamanda incoterms klotları içerisinde de çok önemli bir yer tutan ve ne yazık ki bazı yanlış anlamalar çerçevesinde ihracatçılarımızın ve ithalatçılarımızın mağduriyetle karşılaştıkları bir konudur.

Bu tür olumsuzluklar daha ziyade ICC'nin resmi incoterms metninin yanlış yorumlanmasından kaynaklanmaktadır.

Toplam 13 adet terim içerisinde sadece “CIF” ve “CIP” klotlarında sigorta ifadesi geçmekte diğerlerinde geçmemektedir. Bunun dışındaki terimlere ilişkin olarak resmi metne bakıldığında “no obligation” ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade *“tarafların birbirlerine karşı yükümlülüğünün bulunmadığı”* anlamını taşır ve süreç içerisindeki risklerin aynen devam ettiği malumdur. O nedenle, mağduriyete mahal vermemek için

- *kural olarak riski kim yükleniyorsa sigortayı o yaptırmalıdır*
- *ya da taraflar bu husula ilgili olarak sözleşmeye hüküm koymalıdır*



Bunun dışındaki yöntemlerin riskli olduğu hususu göz önüne alınmalıdır.

Sigorta konusuna ilişkin ICC tarafından düzenlenmiş diğer hususlar ;

- İhracatçı, sigorta yükümlülüğünü de üstlendiği ilgili incoterms klotlarında, masrafları kendisine ait olmak üzere bir sigorta poliçesini temin etmeli ve poliçenin bir nüshasını veya bunu kanıtlayan başka bir dokümanı alıcıya iletmelidir,
- Ticarî teamüller en dar kapsamlı sigorta yaptırmayı öngörür (sadece yangın/çalınma/hasar gibi) ; ancak ekstra prim farkı ithalatçıya (alıcıya) ait olmak üzere daha geniş kapsamlı sigorta poliçeleri de tanzim edilebilir (savaş/grev/kitlesel hareketler gibi)

- Sigorta sürelerinin kapsamı, ilgili incoterms klotlarının ifade ettiği sürelerle sınırlı olacaktır.
- Sigorta bedeli, satış sözleşmesi (ya da fatura ve/veya gümrük beyannamesinde) deklare edilen mal bedelinin %10 fazlası olmak durumundadır.

## BÖLÜM II: TAŞIMA

### 1- TAŞIMA SÖZLEŞMELERİ

Incoterms kuralları çerçevesinde taraflar arasında yapılan ve nakliyecinin malı ücret karşılığında bir yerden başka bir yere taşımayı üstlendiği sözleşmedir.

Taşıma sözleşmelerinde format olarak; taraflar, taşınacak mal ile ilgili bilgiler, paket adedi, brüt ağırlığı, taşıyacak araç, yükleme ve boşaltma yeri ve yükleme tarihi bulunmaktadır.

#### 1.1. TAŞIMA SÖZLEŞMESİ TÜRLERİ

Taşıma sözleşmesinin adları ve taşıma biçimleri, taşımacılık türlerine, araçlarına ve nakliyecilerine göre değişmektedir.

Taşıma sözleşmelerinin taşıma türlerine göre olan adlandırmaları şunlardır:

- Denizyolu Taşımalarda: Ocean Bill of Lading (B/L)  
Deniz Konşimentosu (1)
- Demiryolu Taşımalarda: Railway Bill (RWB)  
Demiryolu Taşıma Senedi (2)
- Karayolu Taşımalarda : Truck Bill of Lading veya CMR  
Karayolu Taşıma Senedi (3)
- Havayolu Taşımalarda : Airway Bill (AWB)  
Havayolu Taşıma Senedi

Nakliyeciler Birlikleri Uluslararası Federasyonu (FIATA-International Federation of Freight Forwarders Associations) ile nakliyeciler tarafından düzenlenen diğerk taşıma sözleşmelerinin adları ise şunlardır:

- FCR : Forwarders Certificate of Receipt  
Nakliyecinin mal teslim alma belgesi (5)
- FCT : Forwarders Certificate of Transport  
Nakliyecinin eşya taşıma belgesi
- FBL : FIATA Negotiable Combined Transport Bill of Lading  
FIATA ciro edilebilir karma taşıma konşimentosu (7)



- FWR : FIATA Warehouse Receipt  
FIATA Ambarlama Belgesi (8)
- TBL : Trough Bill of Lading  
Konşimento (9)

## 1.2. TAŞIMA SÖZLEŞMELERİNİN KAPSAMI

Bir taşıma sözleşmesinde aşağıda belirtilen bölümlerin bulunması gereklidir:

### 1.2.1. Taşıma Sözleşmesinin Tarafları:

- a) Gönderen: Taşıma sözleşmesinin taşıyıcı karşısındaki tarafını oluşturan, malın sahibi olması gerekmeyen ve sözleşmeyi kendi adına yapan kişidir.
- b) Taşıyıcı: Taşımacılık işini meslek edinmiş olan, taşıt sahibi olup olmaması önemli olmayan ve bir ücret karşılığında taşıma işini üstlenmiş olan kişidir. Taşıyıcı, taşıma işini ara taşıyıcılara (taşeronlara) devredebilir.

### 1.2.2. Taşıma Sözleşmesi ile ilgili Diğer Kişiler:

- a) Gönderilen: Taşıma senedinde gönderenin emrine göre, taşınan malın yolculuk sonunda teslim edileceği belirtilen kişidir.

Hukuken "kıymetli evrak" niteliğinde olan "Taşıma Senedi"nin bir asıl nüshasının gönderilen tarafından taşıyıcıya teslimi ile eşyanın taşıma işlemi sona erer ve taşıyıcı ücrete hak kazanır.

- b) Taşınacak Malın Sahipleri: Gönderilen kişi (ya da kurum), her zaman mal sahibi olmayabilir. Mal, satış sözleşmesi veya akreditife göre banka adına veya göndericinin temsilcisine gönderilebilir. Bu tür durumlarda teslimdeki malın sahibi "Final Consignee" tabir edilen "Son Alıcı" kısmında gösterilir.

- c) Bildirimin Yapılacağı Taraf (Notify): Dış Ticaret Taşıma Sözleşmelerinde "Notify" bölümü;

Alıcının başkasının gönderilen olarak belirtilmesi halinde, mal sahibini,

Mal sahibini, alıcının kendisini gönderilen olarak belirtmesi halinde; temsilcisini gösterir.

Alıcı veya bildirim yapılacak taraf olarak gösterilecek kişiler, akreditif mektubu veya satış kontratına uygun olmalıdır.

### 1.2.3. Taşınacak Mal

- a) Malın Tanıtıcı İşaretleri: Taşıma sırasında, yapılacak aktarmalarda ve varış yerinde, malı tanımak için alıcı, malın veya paketinin üzerine tanıtıcı marka ve numara konulmasını satıcıdan isteyebilir.

Malın ya da paketinin üzerine satıcı tarafından konulan marka, genellikle satıcının adı veya işareti ile alıcının adı veya işaretini, varış yerini, kullanım yerini ve akreditif numarasını gösterir.

Sözkonusu malın veya paketinin üzerine satıcı tarafından konulan numara, gönderinin kaç kap olduğunu gösterir.

b) Malın Kap Adedi: Taşıma senedinin en önemli bölümü, göndericinin, taşıyıcıya nakledilmek üzere kaç parça malı veya paketi teslim ettiğini gösteren bölümüdür.

Malın kap adedi, her elleçlemede tek başına hareket eden mal veya onun paketidir.

c) Malın Tarifi (Tanımı): Taşıma senedinin diğer bir önemli bölümü, alıcının satıcıdan satış sözleşmesi veya akreditife göre aldığını belirttiği malın tarifini gösteren bölümdür.

Bu bölüme, satış sözleşmesinde veya akreditifte belirtilen eşyanın tam adının yazılması ve kısa tanımının yapılması gerekmektedir.

d) Malın Ağırlığı: Taşıma senedinin önemli bir bölümü de, gönderenin taşıyıcıya teslim ettiği malın ya da paketinin brüt ağırlığını gösteren bölümdür.

Malın ağırlığı, nakliyecinin taşıyacağı ağırlıktır. Malın niteliğine göre firesi varsa, fire oranı taşıma sözleşmesinde gösterilmelidir.

Taşıyıcı navlununu, taşıma şekline göre ve malın brüt ve/veya hacmini baz alarak hesaplar.

e) Malın Hacmi: Taşınacak malın veya paketinin, boyunun, eninin ve yüksekliğinin çarpılması ile bulunan mal hacmi, malın araçta kaplıyacağı bölümü gösterir.

Malın hacmi, taşıma fiyatının hacim üzerinden belirlediği su yolu taşımalarında önemlidir.

1.2.4. Taşıma Türü ve Aracının Adı: Malın taşıma türü ve taşımayı yapacak olan araç veya araçların cinsi ve adı taşıma senedinde belirtilmektedir. Taşıma senedinde taşıma biçimlerine göre;

Demiryolu taşımalarında vagon numarası,  
Karayolu taşımalarında kamyon ya da römorkun plaka no'su,  
Denizyolu taşımalarında geminin adı (bazı hallerde bayrağı) ve  
Havayolu taşımalarında ilgili uçak şirketi ve konişmento no'su gösterilmektedir.

1.2.5. Malın Çıkış, Aktarma ve Varış Yerleri: İlgili belgeler ile,

- Gönderenin, nakliyeciyeye malı teslim ettiği yer, çıkış/yükleme yerini belirtir,
- Taşınan malın, nakliyat sırasında araç değiştirmesi halinde, aktarmanın yeri taşıma senedinde yer almalıdır,

- Malın, nakliyeciden tarafından gönderilene teslim edileceği yer, varış/boşaltma yeri olarak taşıma senedinde belirtilir,

Nakliyatçı, varış noktasında malı teslim ederek navlun ödemesine hak kazanır.

1.2.6. Taşıma Sözleşmesi Tarih ve Numarası ile Düzenlenme Tarihi: Taşıma senedinde taşıma sözleşmesinin yapıldığı tarih ile sözleşme numarası ve taşıma senedinin düzenlendiği tarih, ayrı bölümlerde gösterilir.

1.2.7. Taşıma Sözleşmesinin Nüshaları: Taşıma sözleşmelerinin kaç nüsha olarak düzenleneceği genellikle ilgili malın satış sözleşmelerinde veya akreditiflerde belirtilmektedir. Taşıma senetleri genellikle taşıma biçimine göre 1-3 asıl, 7-9 suret olarak düzenlenmektedir.

1.2.8. Taşıma Ücreti: Mal taşıma ücreti, gönderilenin ücreti ödeyeceği hallerde, taşıma senedi üzerinde yer almaktadır.

Demiryolu ve havayolu taşımalarında taşıma ücreti, taşıma sisteminin gereği olarak taşıma senedinde belirtilmektedir.

## 2- TAŞIMA SÜRELERİ

Dış ticarete malın, gönderen tarafından taşıyıcısına teslim edilerek, taşıyıcı tarafından gönderilene teslim edilmesi süresinde geçen zaman malın yeniden ekonomik değerlendirme olanağını yaratması bakımından önemlidir.

Taşıma süreleri, taşıma türüne göre değişmekte olup, yukarıda belirtilen uluslararası sözleşmelerde coğrafi özellikler gözönüne alınarak kesin bir süre belirtilmemekte, ancak bir günde yapılacak kilometre olarak zikredilmektedir.

Öte yandan, taşıma süreleri taşıma sözleşmeleri üzerinde de bir koşul olarak belirtilebileceği gibi, sözkonusu süre, ticarî teamüller gözönüne alınarak da saptanabilmektedir. Ülkemizin de taraf olduğu uluslararası sözleşmelerdeki önerilen süreler taşıma türlerine göre aşağıda belirtilmiştir:

### 2.1. DENİZYOLU TAŞIMALARI:

Gerek uluslararası taşıma sözleşmesi ve gerekse "Konferans"lar (\*), geminin bir günde yol alacağı mesafeyi belirtmemişler ve "sözkonusu bölge koşullarında nünasip görülen müddet" olarak belirtmekle yetinmişlerdir. Ancak, yaklaşık bir fikir vermesi bakımından bu sürenin, geminin bir saatlik hızının 24 ile çarpılması ile belirlenebileceği söylenebilir. (\*): *Denizyolu taşıyıcı birlikleri ve gemi armatörleri, taşıma bölgelerine göre kendi aralarında "Konferans" adı verilen kurallar koyarak uygulayabilmektedirler.*

### 2.2. KARAYOLU TAŞIMALARI:

Bir kamyonun bir günde katedebileceği ortalama yol CMR Konvansiyonunda 450 km olarak belirtilmiştir.

### 2.3. DEMİRYOLU TAŞIMALARI:

CIM sözleşmesine göre vagonun bir günde alacağı ortalama mesafe 300 km'dir.

### 2.4. HAVAYOLU TAŞIMALARI:

IATA -Uluslararası Hava Taşımacıları Birliği'nin- yayımladığı tarifelere bakarak taşıma süresi belirlenir.

### 3. TAŞIYICI ARAÇ KAPASİTELERİ

Nakliye sözleşmesi yapan taraflar, taşıma için kullanılacak araçların yükleme kapasitelerini iyi bilmek zorundadırlar. Dış ticarette aracın kapasitesi, malın ağırlığı, boyutları ve brüt hacimleri dikkate alınarak belirlenmelidir. Bu aşamadan sonra araç seçimi yapılmalı ve sevkiyatların partileri ve taşıma işinin araçların kapasitelerine uygun olarak programlanması yoluna gidilmelidir.

Malın yükleneceği araçların kapasitesi ve buna uygun olarak ödenecek navlun, aşağıda taşıma türlerine göre açıklanmıştır.

#### 3.1. GEMİLER:

Deniz taşımacılığında konvansiyonel olarak kullanılan Genel Yük ve Ro-Ro gemileri ile ilgili ayrıntılar "Lloyd's Kayıt Kütüğü"nde verilmektedir. Böylece geminin boyutları ve istihap haddi, ambar kapaklarının sayısı vs. hakkında bilgi sahibi olunması mümkündür.

Alıcı ve satıcı tarafından dikkate alınması gereken en önemli nokta, gemi boyutlarının, ambarların ve güvertelerin, bilinen türden Genel Yük gemileri ve Ro-Ro gemileri ile taşınacak olan eşyanın boyutları ve ağırlıkları için yeterli olmasıdır.

#### 3.2. KAMYONLAR:

Kamyonların istihap hadleri (yükleme kapasiteleri), kamyonun dingil sayısına ve ülke yollarının brüt dingil kapasitesine göre değişir.

Örneğin 5 dingilli bir kamyonun brüt kapasitesi Türkiye'de 42 ton, Avrupa Ülkelerinin çoğunda 40 ton, BDT (Bağımsız Devletler Topluluğu) ülkelerinde ise 38 tondur.

Kamyonların net yükleme kapasiteleri boş ağırlıktan ve dingil sayısına bağlı olarak değişen, kabul edilebilir brüt birleşik ağırlıktan hesaplanır.

- Normal platformlu 5 dingilli bir treylerin yükleme boyutları ve kapasitesi: Uzunluk 12.10 mt veya 13.60 mt. Genişlik 2.40 mt. Yükseklik 2.35/2.40 mt. Kapasite 24 ton/68 m3 veya 24 ton/80 m3.

- Jumbo tipi 5 dingilli bir treylerin yükleme boyutları ve kapasitesi: Uzunluk 12.10 mt. veya 13.60 mt. Genişlik 2.40 mt. Yükseklik 2.35/2.80 mt. kapasite 24 ton/80 m3 veya 26 ton/90 m3

### 3.3. UÇAKLAR

Uçakların yükleme kapasiteleri, uçak tiplerine ve uçağın kargo kapısının boyutlarına göre değişir.

Hava kargoları genellikle havayolu konteynerlerinde ve paletlerinde nakledilir. Bunlar, yükleme-boşaltma sırasında, havalimanında malın transferlerini çabuklaştırır ve kolaylaştırırlar.

Yaygın olarak kullanılan havayolu paletlerinin ve konteynerlerinin yükleme boyutları ve kapasiteleri aşağıdaki gibidir:

- LD3 Havayolu Konteyneri:

Uzunluk 1.46/1.96 mt. Genişlik 2.14 mt. Yükseklik 1.58 mt. Kapasite 1.508 kg/3.8 m<sup>3</sup>

- LD7 Havayolu Konteyneri:

Uzunluk 3.07/1.98 mt. Genişlik 2.14 mt. Yükseklik 1.58 mt. Kapasite 5.808 kg/10.5 m<sup>3</sup>

- Havayolu Paletleri:

Uzunluk 3.18 mt. Genişlik 2.44 mt. 5.918 kg kapasite

### 3.4. KONTEYNERLER:

Malın hasara uğramadan varış noktasına ulaşması, paketleme giderlerinden tasarruf edilmesi, rahat ve çabuk elleçlemenin getirdiği avantajlar, uluslararası ticarî taşımada konteyner kullanımını gün geçtikçe artırmaktadır.

Konteynerler; denizyolu ve nehiryolu (suyolu), demiryolu, karayolu taşımalarında ve bazen de havayolu taşımalarında kullanılmaktadır.

Konteynerlerin TEU (20 feetlik konteyner) ve FEU (40 feetlik konteyner) olmak üzere 2 değişik tipi ve her iki tipinde "kuru yük", "üstü açık", "flatrack" ve "platform" gibi türleri bulunmaktadır.

- TEU (20' kuru yük konteyneri) yükleme boyutları ve kapasitesi:

Uzunluk 5.90 mt. Genişlik 2.35 mt. Yükseklik 2.38 mt. Kapasite 221.7 ton/33 m<sup>3</sup>

- FEU (40' kuru yükleme konteyneri) yükleme boyutları ve kapasitesi:

Uzunluk 12.02 mt. Genişlik 2.35 mt. Yükseklik 2.38 mt. Kapasite 26.5 ton/67 m<sup>3</sup>

Bu hususta pratikte karşılaşılan en büyük sorun, havayolu sözleşmeleri (airway bills) hariç, ilgili aracın ya da konteynerın yükleme kapasitesinin ölçü birimi üzerindeki tahdittir. Yükleme ordinosında genellikle m<sup>3</sup> üzerinden hesaplama yapılmakta ancak ;

1 m<sup>3</sup> → 330 kg

1 m<sup>3</sup> → 600 kg de olabilmektedir.

Böyle bir durumda ;

- a) İlgili nakliye firmasının konuya yaklaşımı,
- b) Destinasyon ülkenin ya da güzergâh ülke(ler)in uyguladığı yol vergileri (ve istihap haddi üzerinden alınan diğer ödemeler) belirleyici olmaktadır.

#### 4. TAŞIMA FİYATLANDIRMA İLKELERİ

Taşıma fiyatlandırma esası; taşıma türü, tipi ve araca bağlı olarak değişmektedir. Nakliyatçı, taşıma sözleşmesine dayanarak malı veya paketini göndericiden teslim alarak gönderilene teslim etmekle yükümlü olup, bu işi bir taşıma ücreti karşılığında yapmaktadır.

##### 4.1. DENİZYOLU TAŞIMALARI FİYAT TARİFELERİ

Denizyolu taşımalarının yoğun olduğu bölgelerde sürekli ve düzenli sefer yapan nakliye firmaları ile gemi armatörleri "Konferans tarifeleri" adıyla herhangi bir bölgeye yapılacak veya o bölgeden yüklenecek denizyolu taşımalarında, sabit taşıma ücret tarifeleri uygulamaktadırlar.

a) Genel Kargo Gemileri: Denizyolu taşıma ücretleri ağırlık/hacim (ton veya m<sup>3</sup>/weigh or measurement) "hangisi fazla ise" esasına göre saptanmaktadır. Dolayısıyla denizyolu taşımacısı navlun ücretini malların toplam ağırlığına veya toplam hacmine göre talep etme seçeneğine sahiptir.

b) Konteyner Gemileri: Konteyner navlun ücretleri, 20' veya 40' kuru yük/üstü açık, platrack/platförm tipi konteynerlerin adedi üzerinden hesaplanır. Denizyolu ile yapılan konteyner taşımalarında ağırlık/hacim hesabı kullanılmaz.

c) Ro-Ro Gemileri: Ro-Ro gemilerinde taşınan karayolu treylerlerinin uzunluğu 16.00/16.50 mt. genişliği de 2.50 mt. olan gemide kapladığı uzunluğu (linermeter) esas alınarak hesaplanır. Ro-Ro gemileriyle taşınan denizyolu konteynerlerinin taşıma ücretleri 20' veya 40' konteyner başına, genel kargo için taşıma ücreti ise ağırlık /hacim esasından hesaplanır.

Denizcilik sektörüne ilişkin taşıma ücretleri, serbest piyasa koşullarında oluşarak, Şubat-Temmuz ayları arası düşük düzeyde ve Ağustos-Ocak arası yüksek düzeyde seyretmektedir.

## 4.2. DEMİRYOLU TAŞIMALARI FİYAT TARİFELERİ

Demiryolu taşıma ücretleri 100 kg esas ile 10,15,20 ve 25 tonluk bareme göre saptanmakta ve uluslararası taşıma ücret tarifelerine bağlı olarak uygulanmaktadır.

Ayrıca 2 dingilli vagonlarda 15 tonluk, 20 tonluk ve 25 tonluk yükler, 4 dingilli vagonlarda ise 20 tonluk ve 25 tonluk yükler için ton başına alınan navlun ücretleri de mevcuttur.

Ülkemizin Avrupa ülkeleri ile yaptığı demiryolu taşımalarında "B-PO Balkan-Yakın Doğu Uluslararası Eşya Tarifesi" kullanılmaktadır.

Ortadoğu ülkeleri ile yapmakta olduğumuz demiryolu taşımalarında "CMO Ortadoğu Demiryolları Uluslararası Tarifesi" kullanılmaktadır.

Rusya Federasyonu ile yapmakta olduğumuz demiryolu taşımalarında ise "Rusya Federasyonu Hükümeti'nin 01.02.1998 tarihinde yürürlüğe giren 1608 sayılı Tarife'nin hükümleri" uygulanmaktadır.

## 4.3. KARAYOLU TAŞIMALARI FİYAT TARİFELERİ

Dış ticaretimizin karayolu nakliyelerinde taşıma fiyatı, komple araç esasına göre belirlenmekte ve standart bir taşıma ücret tarifesi bulunmamaktadır.

Genellikle bir treylerin hacmi, taşıdığı ağırlıktan 3 kat fazladır. Bu nedenle parça yük (grupaj) taşımalarında, karayolu taşımacılık ücretleri 3 m<sup>3</sup>=1 ton veya 1 m<sup>3</sup>=5 m<sup>3</sup> esasında hesaplanır.

Karayolu taşıma ücretleri ihracat taşımalarının yoğun olduğu Ağustos-Ocak aylarında, diğer aylara nazaran daha yüksek seyretmektedir. Ülkemize karayolu ile yapılan ithalat taşımalarının ücretleri ise, Avrupa'dan Ortadoğu ülkelere yapılan transit karayolu taşımalarının yoğunluğuna göre değişmekte ve genellikle Kasım-Aralık aylarında yükselmektedir.

## 5. STANDART TAŞIMA ARAÇ-GEREÇLERİ

### 5.1. KONTEYNER (\*)

Boyutları ve darası bir örnek olan kaplara "konteyner" adı verilir. Konteyner, taşıma sistemini bütünleştirir. Satıcıdan alıcıya kadar kesintisiz bir taşıma hizmeti sunulmasına ortam hazırlar ve "kombine" (çoklu) taşımacılığa da (kara+deniz+hava+nehir+demiryolu) olanak tanır.

Konteynerde en ve yükseklik sabit olup, 8 kademdir (244 cm). Boy ise 10,20, 30 ve 40 kadem olarak esasta 4 çeşittir. Bununla birlikte, kullanımı az olmasına karşın 5 ve 7 kademlik konteynerler de vardır.

---

(\*) Prof. Dr. Latif ÇAKICI, "Konteyner" sözcüğünün dilimizdeki karşılığı olarak "taşıma kabı" deyimini kullanmaktadır.

Konteynerlere ilişkin belli-başlı kavramları tanımlayacak olursak: dara (tare weigh), konteynerin boş yani yüksüz ağırlığıdır. TEU birimlik parça yük konteynerlerinde, dara yapımında kullanılan malzemeye bağlı olarak 1700 kg ile 2200 kg'ye kadar değişir. Dökmeyük konteynerinde ise dara ağırlığı 2789 kg'a kadar çıkabilmektedir.

Safi yük (payload), konteynere normal koşullarda konulabilen yük miktarıdır. Bu miktarın üst sınırı "azami yük"(maximum payload) olarak bilinir. TEU (yani 20 kademlik) konteynerde safi yük, konteynerin parçayük veya dökmeyük konteyneri oluşuna göre değişir. Parçayük konteynerinde azami yük 18120 kg iken, dökmeyük konteynerinde 1753 kg olabilmektedir.

Konteyner ağırlığı (gross weigh), konteynerin içindeki yüküyle birlikte ağırlığıdır. Bunun azami yükle olan ağırlığı ise konteyner azami ağırlığı (maximum gross weigh) olarak adlandırılır.

Konteyner hacmi (capacity), konteynerin iç hacmi toplamıdır. Genellikle m3 olarak gösterilir. "cuft" olarak da gösterilmektedir.

Konteyner ağzı (açıklığı) (door dimension), yükleme-boşaltmanın yapılacağı açıklığın (kapının) boyutlarıdır. Yüklüklerde yükün alınıp verilmesine elverişli en az bir açıklık bulundurulmak durumundadır. Konteynerin ön veya arka yüzünde açılan kapıların konteynerin iç kesidine eşit genişliği olacaktır. Böylesi kapıların genişliği 228.6 cm, yüksekliği de 213.4 cm olacaktır. Ancak yüksekliği 8 kadem olan 1AA (yani 40'lık) konteynerde kapı (açıklık) genişliği aynı (228.6 cm) iken, yüksekliği 226.1 cm olacaktır.

Konteyner yüklükleri, çelik, alüminyum, kontrplak, fiberglas veya bunların karışımından üretilmiş malzemelerden yapılır ve yapım malzemesinin seçiminde yüklüğün kullanım amacı ön planda gelmektedir. Yüklükler temelde 4 çeşittir:

a) Parçayük (kırkanbar) konteyneri, ambalajlı yüklerin taşınmasında kullanılır. Bazılarının üstü açıktır, bazılarında bir uçta kapı bulunur, bazılarının hem üstü hem de yanları açıktır. Bazı yüklükler ise havalandırma tertibatlı olabilmektedir.

b) Dökmeyük konteyneri, dökmeyüklerin taşınmasında kullanılır. Sıvı dökmeyük için olanları tank biçimindedir. Kuru dökmeyük için olanları ise parçayük konteyneri biçimlidir. Ancak, dara ağırlığı ve konteyner ağırlığında farklılıklar söz konusudur.

c) Frigofrik konteyner, soğutulmuş (ya da dondurulmuş) yüklerin taşınmasına elverişlidir. Yalıtımlı olan bu türler, sefer sırasında taşıyıcının devresinden yararlanarak soğutma işlevini sürdürürler. Yalıtım nedeniyle frigofrik konteynerlerin iç hacimleri parçayük konteynerine göre %10 daha az olur. (Örneğin 40'lık bir parçayük konteyneri 60.5 m3 hacminde iken yine 40'lık frigofrik konteyner 56.8 m3'tür.) Konteyner yalıtımı, yalıtımın kalitesine göre değişmekle birlikte, konteynerdeki ısıyı 5 ila 15 saat koruyabilecek elverişliliktedir. Yalıtım malzemesi olarak da cam yünü, mantar, köpük ve fiberglas kullanılmaktadır. Yalıtım düzeni, +20 ile -30 C arasındaki ısının korunmasına uygundur.

d) Özel amaçlı konteyner ise, belli bir amaca yönelik olarak yapılmış (evcil hayvan konteyneri gibi) konteynerdir.



Konteynere, boyutları ve ağırlıkları farklı çeşitli yükler yüklenebilmektedir. Yüklerde ağırlık ve hacim arasındaki ilişki, istif faktörü (stowage factor) (st.f.) ile sağlanır (\*).

İstif faktörü, 1 ton yükün kapladığı hacimdir. Uygulamada bu hacim kadem-küp (cuft) veya metreküp (cum) olarak ifade edilir. Buna göre, istif faktörü 50 olan bir yük, tonu 50 cuft yer kaplayan yük demektir. Bu yükün m3 cinsinden gereksindirdiği hacim, 1.4 cum'dur.

İstif faktörü (katsayısı) büyüdükçe yükün birim ağırlığının (yani tonunun) kapladığı hacim de büyür, tersine durumda da küçülür. Dolayısıyla, hafif ve hacimli yüklerin istif katsayısı büyük olur; yük ağırlaştıkça bu katsayı küçülür. Örnek vermek gerekirse, demir cevherinin (dökme) istif faktörüdür.\*\* Buna karşılık pamuğun istif faktörü (balya) de 135'tir. Buna göre, demir cevheri ile yüklenecek bir konteyner, ağırlığını aldığı halde içinde boş hacim kalır; aynı konteynere pamuk yüklendiğinde ise, konteyner hacmini aldığı halde ağırlık yönünden tam yüke ulaşamaz.

## 5.2. ŞAT

Şat (veya layter), bir yüzer yapıdır. Bu araç, satıcının iskelesinde veya limanda yüklenir; buradan taşınacağı gemiye (lash) çekilir; şat gemisi de yüklü şatı yükleyerek alıcının limanına götürür. Şat, alıcının limanında suya bırakılır.

Şatlar değişik kapasitede yapılmaktadır. Ancak iç sularda seyreden araçlar daha çok 9.5 m'lik boyutta tercih edilmektedir.

## 5.3. TREYLER

RO/RO taşımacılığında kullanılan tekerlekli araçlardır. Liman ve karayolları bu araçların temel kullanım yerleridir. RO/RO gemilerinde değişik türde bir treyler kullanılır. Bazı türleri salt gemiye bağımlı çalışır; yani yüke elleçleme görevi görür. Hizmet alanı da gemi ve terminalle sınırlıdır. Bu tür treylerlere liman treyleri denir.

Bazı treyler türleri ise gemiye yük (yani taşıt) olarak girer; boşaltma limanında bir çekiciye bağlanarak (veya gemiye yüklendiği çekicisiyle) alıcının deposuna gönderilir. Bu tür treylerlere karayolu treyleri denir.

## 5.4. PALET

Yükü birimleştirmede kullanılan standart tavalardır. Yükler bu tavalara istiflenir ve ambalajlanır. Böylelikle de taşınmaya hazır hale getirilir. Palet, taşıma zincirinin hemen her halkasında kullanılmaktadır. Kullanımı alıcının deposunda başlamakta; kamyonunda, nehir layterinde, trende, limanda (antrepoda ve rıhtımda) gemide devam etmektedir. Palet, birbirine bağlanmış iki palet ızgarasından oluşur. Palet ızgaraları arasında fork-lift çatallarının girebileceği kadar açıklık bırakılmıştır. Bu boşluk 10 cm'dir. Paletlerin vasfı (tahta, plastik vb.) ile ilgili olarak değişik ülkelerin (sıhhi)

---

\*\* İstif faktörü (stowage factor), belli bir yükün bir long tonunun hacmini cuft yönünden belirten sayıdır. (1 long ton= 2240 l b veya 1016 kg.dır)

mevzuatlarından kaynaklanan farklılıklar olabilir, bu hususla ilgili olarak nakliyatçının ve (ilgili ithalatçı ve/veya müşavirliklerimiz aracılığı ile) ihracatçının haberdar olması gerekmektedir.

## 6. PAKETLEME

Esasen 1980 yılına ait Uluslararası Satım Sözleşmeleri Hakkında BM Sözleşmesi'nin 35/1 ve 35/2-b maddeleri, ambalaj mükellefiyetini satıcıya (ihracatçıya) yüklemiştir ; buna göre satıcı, cinsine göre eşyayı paketlemeden sevk edebileceği gibi, alıcısına hasara uğramadan ulaşması için eşyayı uygun malzeme ile paketlemekle yükümlüdür.

Alıcı eşyanın cinsine ve taşıma aracına uygun paketlenmesini satıcıdan isteyebilir ve paketleme tipini satış sözleşmesinde ve akreditifde şart olarak belirtebilir.

Denizyolu taşımalarında, paketlemenin denize dayanıklı tipte (Seaworth Packing) olması gerekmektedir.

Denizyolu ve karayolu taşımalarında aktarmalı veya karma taşıma yapılması halinde paketlemenin birkaç elleçlemeye (multiple handling) uygun olmasını alıcı talep edebilir.

Havayolu taşımalarında paketlemenin; taşıma ücretinin kilo bazında ödendiği gözönüne alınarak, hafif malzeme ile yapılmasına dikkat edilmelidir.

Paketleme ebadının demiryolu, karayolu ve havayolu taşıma araçlarının ve konteynerlerin yükleme ebadına uygun olarak yapılması, taşıma ücretlerinden tasarruf edilmesini sağlayacaktır.

Diğer bir deyişle; denizyolu taşımalarında paket ebadının geminin ambar ebadına; demiryolu taşımalarında paketleme ebadının eninin ve yüksekliğinin 2.70 mt.yi ve uzunluğunun 12.50/18.30 mt.yi geçmemesine dikkat edilmelidir.

Karayolu taşımalarında, paketleme ebadı eninin ve yüksekliğinin 2.30/2.40 mt.yi ve uzunluğunun 13.60 mt.yi geçmemesi, havayolu araçlarında paketleme ebadının uçağın kapısından girebilecek ve havayolu palet ve konteynerlerine yüklenebilecek ebatta olması gerekmektedir.

Demiryolu ve karayolu taşımalarında, araçların yükleme ebadını geçen eşyalar Gabari Taşkını (Out of Gauge) olarak, özel taşıma iznini gerektirmekte ve taşıma ücretleri normal ücretlerin çok üstünde oluşmaktadır.

İlaveten paketleme faaliyeti özellikle 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi kararıyla Türkiye ile Avrupa Birliği arasında tesis edilen Gümrük Birliği ve bu çerçevede imzalanan serbest ticaret anlaşmaları ile daha da önem kazanmıştır. Dahilde İşleme Rejimi kapsamında yapılan ihracatta, üçüncü ülkelerden (OGT / Ortak Gümrük Tarifesi'ne dahil olmayan ülkeler) ithal edilen malların nihai ürün olarak ihracında ya da Pan – Avrupa Menşe Kümülasyonu (PAMK) çerçevesinde nihai ürünün orijinini değiştirecek biçimde girdi olarak kullanılan nihai ürünlerin Türk malları ile birlikte sevk edildiği hallerde, bahse konu malların paketlemesinin ATR (ya da EURO)

belgeleri eşliğinde ayrı ayrı yapılması, ihracatçıların OGT kapsamındaki ülkelerin gümrüklerinde sıkıntı çekmelerini önleyecektir.

## 7. DOĞRUDAN VE KARMA TAŞIMALAR

Dış ticaret konusu eşyanın nakliyesi, satıcının, yüklediği yerden alıcının talep ettiği boşaltma yerine kadar aynı araçla yapılabileceği gibi araç değiştirerek de yapılabilir. Her iki halde de kullanılan taşıma sözleşmesi türü ayrı olmaktadır.

### 7.1. DOĞRUDAN TAŞIMA (DIRECT TRANSPORT)

Satıcının taşıma sözleşmesine dayanarak nakliyeciyeye teslim ettiği eşyanın, aynı taşıma aracıyla alıcısının belirttiği varış yerine kadar aktarma edilmeden taşınması, doğrudan taşıma konusunu oluşturur.

Alıcı, eşyanın doğrudan yani aktarmasız taşınacağını, satış sözleşmesinde veya akreditifte belirtmekle ve satıcı da buna uymakla yükümlüdür.

Nakliyecinin, taşıma senedinde eşyayı, satıcısından teslim aldığı noktadan alıcısına teslim edeceği noktaya kadar, doğrudan taşıyacağını belirtmesi gerekmektedir.

Taşıma senedinde, taşıma türü ve adı belirtilen araç ancak zorlayıcı nedenlerden (forcemajor) eşyayı varış yerinden başka bir yere boşaltabilir.

### 7.2. KARMA TAŞIMA (COMBINED TRANSPORT)

Nakliyecinin, taşıma sözleşmesinde, teslim aldığı eşyayı alıcısına kadar taşınması sırasında araç adını veya türünü değiştirmek ve dolayısıyla aktarma ederek taşıyacağını açıkça belirttiği halleri, karma taşıma olarak adlandırılır.

Alıcı, satın aldığı eşyanın aktarma edilerek taşınacağını satış sözleşmesinde veya akreditifte belirtmekle yükümlüdür.

Nakliyecinin, taşıma senedinde eşyayı, hangi noktada aktarma edeceğini ve aktarma edildikten sonra hangi taşıma türü ile taşıyacağını ve eğer biliniyorsa aracın adını, taşıma sözleşmesinde belirtmesi gerekmektedir.

Karma taşımalarda, genel taşıma sözleşmeleri kullanıldığı gibi, genellikle FIATA Negotiable Combined Transport Bill of Lading-FIATA Görüşülebilir Karma Taşıma Konşimentosu da kullanılabilir.

## 8. TAŞIYICININ VE SEVKİYATÇININ SORUMLULUKLARI

Taşıyıcı, nakliye sırasında gözetimi altında bulunan eşyayı veya paketini yolculuk boyunca korumakla sorumludur. Eşyada veya paketinde herhangi bir hasar ya da zayi (kayıp) meydana gelmesi durumunda taşımacıların yükümlülükleri ulusal ticaret yasaları ile düzenlenir.

### 8.1. TAŞIYICININ EŞYAYI KORUMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Taşıma sözleşmesi uyarınca, taşımacı malı bütün taşıma süresince korumayı ve bunları devraldığı biçimde teslim etmeyi taahhüt eder.

a) Zayi: Taşımacının malı veya paketini teslim aldıktan sonra, ticarî teamüllere ve uluslararası kurallara göre süresinde alıcısına teslim edemeyecek durumda olması hali, malın tam ziyana uğramasıdır.

Malın yanması, kaybolması, çalınması, yetkili makamlarca el konulması, yanlışlıkla alıcıdan başkasına teslim edilmesi ziyan halleridir. Malın tüm değerini kaybedecek derecede hasara uğraması halleri de zayidir. Taşınan malın tamamı ziyana uğrayabileceği gibi, sadece bir kısmının alıcısına teslim edilmemesi de, teslim edilmeyen kısım için zayi sayılmaktadır.

b) Hasar: Nakliyecinin taşıdığı malın meydana gelen ve malın değerinin azalmasına neden olan her türlü maddi kötüleşme hasar olarak tanımlanır.

### 8.2. TAŞIYICININ MALI BELLİ SÜREDE TAŞIMA BORCU:

Nakliyeciyi, teslim aldığı malın taşıma sözleşmesinde veya ticarî teamüllerde veya uluslararası kurallarda belirtilen bir süre zarfında taşıyarak gönderilene teslim etmekle yükümlüdür.

Taşımanın, taşıma sözleşmesindeki, ticarî teamüllerdeki veya uluslararası kurallardaki süreler içinde sonuçlandırılmaması halinde nakliyeciyi, üstlendiği borcu zamanında yerine getirmemiş olmaktadır.

### 8.3. TAŞIYICININ TALİMATLARA UYMA BORCU

Nakliyeciyi, malı koruma ve süresinde taşıma borcunun yanısıra taşıma sözleşmesinde belirtilen, ticarî teamül olarak bilinen veya uluslararası kurallarda belirtilen hususlara da uymakla yükümlüdür.

a) Gönderenin Talimatlarına Uyma Borcu: Gönderen, taşımanın devamı sırasında nakliyeciyi; gönderilenin değiştirilmesini, varış yerinin değiştirilmesini, malın kendisine iadesini veya malın belli bir depoda kendi emrinde bekletilmesini veya taşıma senedi üzerinde bazı değişiklikler yapılmasının talebi gibi talimatlar verebilir. Nakliyeciyi, gönderenin talimatlarına uymakla yükümlüdür.

b) Gönderilenin Talimatlarına Uyma Borcu: Nakliyeciyi, malı taşıma sözleşmesinde belirtilen varış yerine getirdiği andan itibaren gönderilenin, malı kendisinden başkasına teslim veya başka bir varış yerine teslim gibi, talimatlarına uygun hareket etmekle yükümlüdür.

#### 8.4. TAŞIYICININ İHBAR BORCU:

Taşıyıcı, taşımanın başlamasını veya devam etmesini engelleyen bir durumun ortaya çıkması veya gönderilene teslimini engelleyen bir durumun ortaya çıkması halinde taşıma sözleşmesini yerine getirmediğini belirterek gönderene ve gönderilene, bu durumu bildirmekle yükümlüdür.

#### 8.5. ARA TAŞIYICILARDAN DOLAYI TAŞIYICININ SORUMLULUĞU

Taşımacı taşımayı kendisi gerçekleştirebileceği gibi, taşıma sırasında yardımcılarını ve ara taşıyıcıları da taşıma ile görevlendirebilir. Taşıyıcının yardımcılarının, taşımada kullandığı kişilerin ve ara taşıyıcıların fiil ve kusurlarından dolayı ortaya çıkan sorumluluk, taşıma sözleşmesinde belirtilen nakliyecinin kendi kusurudur.

#### 8.6. TAŞIYICININ TAZMİNAT ÖDEMESİ DURUMU

Nakliyecinin taşıma sırasında malın kayba veya hasara uğramasından ya da gönderilene geç teslim edilmesinden doğan zararı tazmin etmekle yükümlüdür.

a) Kayıp ve Hasar Durumunda Ödenecek Tazminat: Malın, nakliyeciyeye teslim edilmesinden sonra kayma (ziyana) ve hasara uğraması durumunda tazminatın, mal değeri taşıma sözleşmesinde belirtilmiş ise bu değer üzerinden, belirtilmemiş ise teslim yerindeki piyasa değeri üzerinden veya ticarî faturasında belirtilen değeri üzerinden ödenmesi gerekmektedir.

b) Gecikme Dolayısıyla Ödenecek Tazminat: Malın, taşıma sözleşmesinde kararlaştırılan veya ticarî teamüle ya da uluslararası kurallara uymayan süre içinde alıcısına gecikmeli teslimi dolayısıyla ödenecek tazminat, taşıma ücretinden kısmen veya tamamen düşülerek ödenmekle beraber, nakliyecinin gecikmeden doğan zarar ve ziyandan sorumludur.

#### 8.7. TAŞIYICININ SORUMLULUĞU SİGORTASI

Taşıyıcı, taşıma sırasında eşyanın zayi veya hasara uğramasından veya geç tesliminden doğan zararı sigorta şirketlerine "Taşıyıcının Sorumluluğu Sigortası"nı yaptırarak teminat altına alabilir.

Taşıyıcının sorumluluğundan doğan ödeme yükümlülüğü ayrıca uluslararası anlaşmalarla da belirlenmiştir.

Denizyolu taşımalarında her deniz konşimentosunun arkasında taşıyıcının sorumluluğu belirtilmiştir. Bu sorumluluk genellikle beher kap başına 500.- USD civarındadır. Ayrıca denizyolu taşıyıcıları aldıkları riski "P and I Club Insurance" adlı bir kuruluş sigorta ettirerek teminat altına almaktadırlar.

Demiryolu taşımalarında, CIM anlaşmasına göre taşıdığı beher KG. için 17.- SDR'dir.

Karayolu taşımalarında, CMR Konvansiyonuna göre taşıdığı beher Kg. için 8.33 SDR'dir.

CMR sigortaları konusuna çalışmanın son bölümünde daha ayrıntılı değinilmiştir.

Havayolu taşımalarında taşıyıcının mesuliyeti 1955 tarihli Lahey Anlaşmasında beher kg için 20.- USD olarak belirlenmiştir.

#### 8.8. TAŞIYANIN SORUMLULUĞUNU ORTADAN KALDIRAN HALLER

Taşıyanın sorumluluğu konusunda buraya kadar belirtilenlerden anlaşılacağı üzere taşıyanın sorumluluğu navlun sözleşmesi ile taşıyana yüklenen yükümlülüklerin ihlali hallerinde, yani taşıyana yöneltilebilir bir kusurun varlığı halinde sözkonusudur. Bundan dolayı taşıyan, kusuru bulunmayan nedenlerden ileri gelen zararlardan sorumlu değildir. Bu hallerden büyük kısmı sorumluluğu ortadan kaldıran birer mücbir (zorlayıcı) sebep olarak ortaya çıkar. Diğer bir kısım ise, yükle ilgili diğer kişilerin (yani yükleyenin veya yükün sahibi ile yardımcılarının) kusuru sözkonusu olan durumlardır. Türk Ticaret Kanunu'nun 1063. maddesinde sayılan bu hallerin varlığı durumunda taşıyanın sorumsuzluğu asıl olarak kabul edilmiş ve yükle ilgili kişilere taşıyana yöneltilebilecek kusurun kanıtlanması külfeti yüklenmiştir. Bu nedenle kendi kusuru dışındaki yangın ve geminin teknik yönetimindeki kusur hallerindeki "muhtemel sorumsuzluk" durumları şu biçimde sıralanabilir:

a) Denizin veya gemi işletmesine elverişli diğer suların tehlike ve kazaları (Fırtına, kötü deniz ve hava koşulları., dalgalar, siste yatma, gemiye deniz suyu girmesi, kaya ve kum tepeciklerine çarpma, karaya oturma vb.)

b) Savaş olayları, karışıklık ve ayaklanmalar, kamu düşmanlarının hareketleri, yetkili makamların emirleri veya karantina sınırlamaları, terörist eylemler, deniz korsanlarının müdahaleleri, zorlım, millileştirme işlemleri de bu kapsam içerisinde yer almaktadır.

c) Mahkemelerin el koyma kararları, gemi ve yüke yönelik her türlü haciz, zorlım, elkoyma kararları bu niteliktedir.

d) Grev, lokavt ve diğer çalışma engelleri. Bunların sorumsuzluk hali olması için sözleşmenin yerine getirilmesine engel oluşturacak boyutta olması ve taşıyanın kusurundan doğmamış olması gerekmektedir.

e) Yüklelenin veya yükün sahibiyle acentenin veya temsilcisinin hareket veya ihmalleri.

f) Denizde can ve mal kurtarma girişimi

g) Hacim ve tartı itibarıyla kendiliğinden eksilme (fire) veya malın gizli ayıpları ya da malın kendisine özgü cins ve niteliği. Yükte meydana gelen eksilmenin fire olarak kabul edilebilmesi için bunun kendiliğinden olması gereklidir. Uygulamada standardizasyonun sağlanabilmesi için fire konusunda çeşitli yükler bakımından sabit fire oranlar belirlenmiştir; bu belirlemenin yapılmamış olduğu durumlarda mahkemeler bu boşluğu doldurmaktadır.

h) Malın cins veya kıymetinin konişmentoda yanlış gösterilmesine taşıtan veya yükletenin bilerek (kasten) neden olmaları halinde, taşıyan her türlü sorumluluktan kurtulur.

## 9. NAKLİYAT İLE İLGİLİ BELGELER

En temel iki belge olan “ticarî fatura” (*Bkz.:Ek:2*) ve “gümrük beyannamesi” (*Bkz.:Ek: 5*) ilaveten taşıma şekline göre değişmektedir.

9.1. DENİZ TAŞIMACILIĞINDA:Deniz taşımacılığında kullanılan başlıca belgeler şunlardır:

9.1.1. (Deniz) Konişmento(su) (B/L) (Bill of Lading): Konişmento, taşıma amacıyla yükün gemice teslim alındığını gösteren bir belgedir. O nedenle "teslim alma belgesi" de denebilir. Bu belge ile yük üzerinde taşıma hizmetinden doğan hak ve sorumluluklar taşıyana geçer. Dolayısıyla konişmentoda taşıma, teslim alma ve teslim etme koşulları bulunur. Konişmento “kıymetli evrak” hükmünü haiz bir belgedir.

Konışmentonun özellikleri şunlardır:

- Taşıyan yönünden bir alındıdır.
- Yükleyici ile taşıyan arasında bir sözleşme yapıldığının kanıtıdır (dayanağıdır).
- Kıymetli evrak (negotiable document) niteliğindedir. Yük taşınırken bile konişmento ile değiştirebilir; yani alınıp satılabilir.

Konışmento, taşıyan ve taşıtana-gerektiğinde üçüncü kişilere-uygulamada kolaylıklar sağlayacak bazı bilgiler içerir. Bunlar:

- yükleyicinin adı ve unvanı
- taşıtın (geminin) adı
- yükün nitelikleri (marka, içerik, ağırlık, hacim vb.)
- yükleme limanı
- boşaltma limanı
- navlun (ödenme yeri ve biçimi)
- alıcının adı, unvanı
- Konişmento numarası
- düzenleniş tarihi ve kopya sayısı
- kaptan ya da acentenin imzası ve tarihi(*Bu belgenin bir örneğini görmek için bakınız Ek:3*)

Konışmentolar değişik türlerde olabilmektedir. Bunları kısaca başlıklar halinde tanıyacak olursak:

a) Doğru Konişmento: Malın alıcıya teslim edilene kadar sayıca birden çok taşıyanla taşıma hizmetine tabi tutulmasıdır.

b) Kirli Konişmento: Şerh düşülmüş konişmentodur. Malın "görünürde iyi" durumda teslim alınmaması halinde sözkonusu olur. Yükleten (taşıtan) kirli konişmentoyu yeğlemez. Çünkü böylesi bir konişmentoyla ne yükün diğer kişilere devri olanaklıdır, ne yükleten parasını bankadan alabilir ne de yükü kolayca sigorta ettirebilir.

Böyle bir durumda, yükleten genellikle temiz konişmento karşılığında taşıyan teminat mektubu (letter of indemnity) verir. Bu mektupla yükleten, taşıyanı ve gemi kaptanını şerhli konişmentoya yol açan nedenlerin doğuracağı rikizolardan ve yasal sorumluluklardan arındırdığına garanti verir. Uygulamada, yükletenin gemi bulamadığı buna karşın akreditifin yanma kertesine geldiği durumlar çokça gözlenir. Böylesi bir durumda yükleten malını sigortalattırıp taşıyana teslim edebilir. Yükün donatanın gözetiminde teslim edildiğini göstermek amacıyla düzenlenmiş konişmento sundurma (tesellüm) konişmentosu adını alır.

c) Sundurma (Tesellüm) Konişmentosu: Bu konişmento, yükün taşıyanın gümrük antreposunda ya da tesellümünde olduğunu gösterir. Yük gemiye yüklenmemiştir. Bu konişmentoda genellikle "in apparent good order and condition" deyiimi bulunur. Gemiye yüklenmiş olduğunu belirten bir deyim konişmentoda yer almaz. Mal gemiye yüklendiğinde ise kesilen konişmentoya "shipped in apparent good order and condition" deyiimi düşölür.

d) Aktarma Konişmentosu: Taşıyanın bir limana doğrudan servisi olmaması durumunda yakın ya da dolaydaki bir limana yükün aktarılarak başka bir gemiyle varma limanına götüröleceğini belirten konişmentodur.

e) Sağlıklı Bir Konişmentoda Bulunması Gereken Unsurlar :

- Bizzat taşıma firması veya onun yetkili acentası tarafından imza edilmiş olmalı ki taşıyıcı ile aramızdaki hukukî ilişki başlasın!
- Yükleme tarihi mutlaka yazılmış olmalı ki bankasal işlemler başlayabilsin!
- "İhbar" (notify) kaydı taşınmalı ki malın ulaştığı yerde ilgilisine haber verilsin (*aksi halde sürastarya/demurrage biner*)
- Kaç nüshasının orijinal, kaç nüshasının suret olduğı belirtilmeli ki, bankanın itirazına muhatap olmayalım!
- Belgeler zamanında bankaya gönderilmeli ki alacağımız tehlikeye girmesin!
- Belge üzerinde, malların ilgili araca yüklendiğı ifadesi (shipped/on board) ifadesi yer almalı ki malın yüklendiğı herkes tarafından anlaşılsın!

f) Door to Door Konişmento Ne Demektir?

Son dönemde giderek artan ve firmalarımızca daha sık kullanılır hale gelen bir pazarlama modeli olarak iş hayatında ortaya çıkan "acente/distribütör"lere mal çıkarmak ve yurt dışında show room, mağaza ya da depo kullanmak suretiyle ihracat pazarlaması işlemleri, kapıdan kapıya (door to door) nakliyeleri giderek ön plana çıkarmıştır. (*Yurt dışında ofis-mağaza-show room-depo açma ve marka tanıtım faaliyetlerini destekleme konusundaki devlet destekleri hakkında geniş bilgi almak için lütfen [www.igeme.gov.tr](http://www.igeme.gov.tr) sitemizin sol-alt tarafındaki menüyü ziyaret ediniz veya [asimc@igeme.gov.tr](mailto:asimc@igeme.gov.tr) e-posta adresine müracaat ediniz.*)



Bilhassa birden fazla elleçlemeli (multiple handling) taşımacılık türlerinde, her bir taşıma aracı için ayrı ayrı konişmento düzenlenmek yerine, INCOTERMS klozu olarak ilk taşıma aracının esas alındığı tek bir konişmento düzenlenmesi cihetine gidilir ki bu operasyon esas itibarıyla bir kapıdan kapıya taşıma işlemidir ve muamele boyutu “baştan başa konişmento” düzenlenmesi biçiminde teşekkül etmektedir.

9.1.2. Yükleme Ordinosu (Mate's Receipt): Yükün gemiye yüklenmek üzere teslim alındığını belirleyen makbuzdur. Yükleme öncesinde yükleyiciye verilir. Yük, gemiye yüklendikten sonra konişmentoyla değiştirilir. Bir tür güvence belgesidir.

9.1.3. Delivery Order: Tek konişmentoyla taşınan parsiyel (yani birden çok alıcısı olan) yüklerde alıcıları belirlemek için düzenlenir. Kıymetli evrak niteliği yoktur.

9.1.4. Manifesto (Manifest): Geminin varış limanlarına göre, gemideki yükün tüm özelliklerinin yazıldığı bir dökümandır. Yükleme limanındaki acente tarafından, konişmento içeriğine göre hazırlanır.

9.1.5. Navlun Mukavelesi (Charter Party= C/P): Bir malın iki liman arasında taşınması hazırlanmış sözleşmedir. Yük, bu anlaşma esaslarına göre taşınır. C/P'de bir tarafta kiracı, diğer tarafta armatör yer alır. Navlun mukavelesi, taşıma ile ilgili tüm koşulları içerir.

## 9.2. KARAYOLU TAŞIMACILIĞINDA

### a) Karayolu Taşıma Senedi

Kamyonla yapılan taşımalarda uluslararası CMR (Convention Merchandises Routier) Anlaşması gereğince düzenlenen bir taşıma senedidir.

### b) Tır Karnesi

TOBB tarafından verilmektedir. C2 yetki belgesine sahip şirketin C2 belgesine ibraz edip ortakları hakkında bilgi ve banka referanslarını sunarak uygun görüldüğü takdirde bu belge alınır.

### c) Hamule Senedi- Semere Senedi (CMR)-Taşıma Senedi

Karayolları taşımada konişmento olarak tanımlanmaktadır. Hukuki bir belge niteliğini taşıyan bu akit alıcı tarafından tasdik edildikten sonra satıcıya ibraz edilir.

## 9.3. HAVAYOLU TAŞIMACILIĞINDA

Malların havayolu ile taşınmasını sağlayan belge (AWB) havayolu faturasıdır. Deniz taşımacılığında konişmento ne ise havayolu taşımacılığında kullanılan bu fatura, tek bir temel fark ile konişmentonun aynısıdır.

Havayolu faturası devredilemez ve ciro edilemez. Malın alıcısını malların sahibi pozisyonuna getirecek orijinal bir (HYF) belgesi yoktur. Gönderilen eşya, belirtilen alıcıya, kimlik tanımından sonra imzalı bir alındı belgesiyle ve gerekirse ücreti ödenmek kaydıyla verilir. Eğer gönderilen mallar birleştirilmiş bir kargo ile

gönderiliyorsa, konsolidatör tüm malları içeren sıradan bir (HYF) düzenler, ayrıca her bir parti için "house air waybill" denilen başka bir fatura da düzenleyerek varış yerindeki acentaya gönderilir. Konişmento da olduğu gibi tüm detaylı bilgiler (HYF) da da yer almaktadır. Havayolu nakliyatında fiyatlandırmada temel kıstas, kilo üzerinden ağırlık saptamaktır. Kesirli olan kilo ölçümlerinde ise ağırlık en yakın 0.5 kg yuvarlanır. Eğer ağırlık ve hacim arasındaki oran 6 kat ve yukarı ise (İngiltere'de bu oran 5'tir.), hesaplama hacim üzerinden yapılmaktadır.

ÖRNEK :9.7 kg lık bir paket 40 dm2 lik bir hacim işgal ediyorsa  $40:9.7=4$  bu da 6'dan küçük olduğu için ödeme 10 kg üzerinden yapılmaktadır.

9.7 kg lık aynı paket 75 dm3 lük bir hacim işgal ediyorsa  $75:9.7=6$ 'yı aştığı için  $75:6=12.5$  kg üzerinden ödeme yapılır.

Deniz nakliyatında olduğu gibi orijinal konişmento gerekmediğinden Havayolu faturası yeterli olmaktadır. Bu yüzden malın hareketinden birkaç gün önce böyle bir malın geleceğinin uyarısının yapılması ve ticarî faturanın bir fotokopisinin gönderilmesi uygun olacaktır. Ticarî faturanın bir kopyesi aynı zamanda Havayolu faturasına da eklenmelidir. Yaş meyve-sebze nakliyatında ise malın hareketinden en az 48 saat önce, detaylı uçuş bilgilerinin faks ile bildirilmesi gerekir. Yaş sebze ve meyve sevkiyatlarının hafta sonlarına ve özel tatil günlerine denk gelmemesine özen gösterilmelidir.

#### 9.4. DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞINDA

Denizyolu taşımacılığında kullanılan konişmentonun yerini, demiryolu taşımacılığında CIV ve CIM belgeleri almaktadır. Bu belgelerin ciro edilmesi olanaklı değildir.

##### Diğer Belgeler

İhracatta kullanılan belgeler; ihracatın gerçekleştirildiği ülkeye, ihraca konu ürüne, kullanılan ihracat şekline (*ithalatçı ile yapılan anlaşmaya bağlı olarak*) ve kullanılan nakliye şekline göre değişmekte ve bu çerçevede pek çok millî ya da milletlerarası belge dolaşıma girebilmektedir.

Bu belgelerle ilgili detaylı bilgiler, Merkezimize ait “Dış Ticarete Kullanılan Uluslararası Belgeler” adı altında neşredilmiş olduğundan buraya detaylandırılma cihetine gidilmemiştir. Ancak, çok yeni bir mevzuat değişikliği olması bakımından, kısa adı GSP (Generalized system for Preferences / Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi) çerçevesinde düzenlenen belgeye ilişkin prosedüre değinilmesini zaruri addediyoruz.

Kısa adı GSP (Generalized system for Preferences / Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi) olan sistem aracılığı ile, ülkemiz ihracatçılarına tanınan bir tarife tavizi sistemi olup, en yaygın olarak kullanılanı ABD tavizleridir. ABD Ticaret Bakanlığı, 9 000'e yakın ürün için ihracatçı firmalarımıza tek taraflı taviz imkanı tanımıştır. ABD'nin tanıdığı bu olanağın yanı sıra, Rusya Federasyonu, Avustralya, Yeni Zelanda ve Japonya gibi ülkelerle tek taraflı ya da iki taraflı GSP ilişkisi kurulmuştur.

Tavizlerden yararlanılabilmesi için ihracatın ilgili ülkelere birine yapılması ve malın o ülkenin taviz tanıdığı GSP listesinde ismen yer alması gerekmektedir. Dış

Ticaret Müsteşarlığı'nın (Anlaşmalar Genel Müdürlüğü) Haziran'2007 ayında yayınladığı bir duyuru ile, bahse konu Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GSP) kapsamındaki ihracat işlemleri için düzenlenen Form-A menşe şahadetnamelerinin onaylanması işlemi, önce ihracatçılarımızın bağlı bulundukları Ticaret, Sanayi veya Ticaret ve Sanayi Odalarınca yapılmakta, daha sonra Dış Ticaret Müsteşarlığı Bölge Müdürlükleri ve Dış Ticarete Standardizasyon Denetmenleri Grup Başkanlıkları tarafından ikinci tasdik işlemine tabî tutulmakta iken ;

Form-A menşe şahadetnamesi belgelerinin onaylarının hızlandırılmasını teminen, Haziran'2007'den itibaren, ikinci tasdik işleminin kaldırılarak, bundan böyle anılan belgelerde ihracatçılarımızın bağlı bulundukları Ticaret, Sanayi veya Ticaret ve Sanayi Odalarınca verilen onayların "resmî tasdik" işlemi olarak kabul edilmesi cihetine gidilmiştir. Bu kapsamda, Form-A belgelerinin tasdiki için bulundukları il ve ilçelerin ihracattaki payları göz önünde tutularak 57 adet Odaya yetki verilmiştir. *(İlgili Odaların listesine ulaşmak için lütfen EK 7'ye bakınız.)*

Bu odalara ait mühür örnekleri, gerekli duyurunun yapılabilmesi amacıyla birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma konferansı (UNCTAD) Sekreteryasına ve Form-A belgeleri için "resmî tasdik" isteyen ;

-Japonya,

-Rusya Federasyonu,

-Beyaz rusya ve

-Ukrayna

makamlarına iletilmek üzere Dışişleri Bakanlığı'na iletilmiş bulunmaktadır. *(ABD, Avustralya ve Yeni Zelanda hükümetleri, Türk mallarının GSP tavizi kapsamında bu ülkeye girişi için Form-A belgesini yeterli görmekte ve ilaveten resmî tasdik talep etmemektedir.)*

## 10. LOJİSTİK VE OUTSOURCING

### 10.1. Lojistik

Lojistik, Yunanca "Logistikos" kelimesinden türemiş olup, "hesap kitap yapma bilimi", "hesapta becerikli" anlamına gelmektedir. Askeri anlamda lojistik ise, "Savaş unsurlarına, stratejik ve taktiksel olarak ihtiyaç duyulan ikmal maddeleri ile hizmet desteğini sağlamak için yapılan faaliyetlerdir". Bu kapsamda lojistik, "orduların erzak ve mühimmat desteğinin düşünülerek hareket ettirilmesi sanatı" olarak ön plana çıkmıştır. Tarihsel gelişim içinde lojistik, sanayi devriminin gerçekleşmesi ve küreselleşmenin gündemi işgal etmesine kadar sadece askeri alanda sınırlı kalırken, sanayi devrimi, lojistiğin evriminde bir dönüm noktası olarak karşımıza çıkmaktadır.

Günümüzün iş dünyası, savaşın yerini uluslararası rekabetin, erzak ve mühimmatın yerini mal, teknoloji ve varlıkların aldığı bir arenaya dönüşmüştür. Başarıya ulaşmak için kullanılan stratejiler ve bunlara uygun faaliyetlerin, yani lojistiğin önemi gittikçe artmıştır. Lojistik, 21. yüzyılda amaca ulaşmak için tüm organizasyonu ve kaynaklarını en uyumlu şekilde hareket ettirebilme yeteneği olarak iş dünyasının gündemine girmiştir.

Bu çerçevede satın alma, nakliye (kara, hava, deniz, demiryolu), gümrük, sigorta, elleçleme, depolama, tedarikçi sipariş izleme, talep tahminleri, envanter yönetimi,

lojistik bilgi sistemi, yedek parça desteği, dağıtım, iade işlemleri, üretime malzeme verme, katma değerli işlemler (etiketleme, fiyat-barkod, paketleme, birleştirme-ayırma, müşteri taleplerine göre ürün hazırlama vs.), rota planlaması ve araç optimizasyonu ile sevkiyat (yükleme ve varış zamanı planlama) gibi çok çeşitli faaliyetler günümüzde lojistik ile eş anlamlı hale gelmiştir.

Lojistik kavramı özellikle ihracata yönelme durumunda bulunan KOBİ'lerin işlerini kolaylaştırmada anahtar role sahiptir. Lojistik danışmanlık birimi KOBİ'lere:

► İlk aşamada taşıma işlemleri yerine yeni pazarlara ve üretime yoğunlaşmaları konusunda olanak sağlayacaktır.

► Dünyanın istedikleri bölgelerine daha etkin bir şekilde ürünlerini zaman, fiyat ve kalite kriterlerine bağlı olarak ulaştırılması kolaylaşacaktır.

► Her aşamada insan kaynaklarını daha etkili bir şekilde kullanıp işletme maliyetlerinin azaltılmasını sağlayacaktır.

► İkinci aşamada KOBİ'lerin depolama masraflarını, envanter yönetimi ve koruyucu ambalajlama konusunda maliyetlerini düşürecektir.

► Her organize sanayi bölgesinde daha büyük ve organize depolama ve taşıma hizmetleri ile dağıtım kanallarını daha verimli olmasını sağlayacaktır.

► KOBİ'lerin taşınacak ürünlerinin bir araya gelmesiyle taşıma şirketlerine ve denizcilik acentelerine, ölçek ekonomisinden faydalanarak, aralarında rekabet yaratıp fiyat baskısı uygulayabilecektir.

► Organize sanayi bölgelerinde kurulacak depolama sistemleri ile farklı organize sanayi bölgelerinden KOBİ'lere ait malların taşıma süreçleri için ara depo işlevi görebilecekler ve maliyetleri müşterisi olan KOBİ'ler odaklı olarak düşürecektir.

► Sağladığı hizmet sistemi ile kendi kendini finanse edip KOBİ'lere eğitim için kaynak yaratabilecektir.

En son aşamada kurulacak enformasyon altyapısı ile KOBİ'lere entegre bir satın alma ve pazarlama birimi olarak hammadde tedarikçinden satış sonrası müşteri hizmetlerine kadar servisler ile ürünün izlenebilirliğini sağlayıp talebin arttığı pazarlar hakkında bilgi sağlayarak "tedarik zinciri yönetimi" (*supply chain management*) anlayışı ile KOBİ'lerin daha verimli üretime odaklanmasını sağlayacaktır.

## 10.2.Outsourcing

Outsourcing (dış kaynak kullanımı) kavramı, şirketlerin kendi ana (core) faaliyetlerine daha fazla odaklanmak, maliyetlerini azaltmak, ilgili tedarikçinin yatırım ve yaratıcılık gücünden yararlanmak, pazara erişim hızını yükseltmek amaçlarından bir veya birkaçını gerçekleştirmek için, mevcut bir faaliyet veya faaliyetlerini ilgili varlıkları ile birlikte üçüncü parti bir şirkete devretmeleri sürecini ifade eder.

İkinci Dünya Savaşına kadar olan dönemde ekonomideki toplam üretim tüketimi karşılayamadığından rekabet unsuru gündeme gelmemiştir. Ancak bu dönemden sonra yaşanan sosyo-ekonomik değişimler ve yeni oluşan dünya pazarları tüketici bilincini arttırmış ve firmalar için yeni ürünler geliştirerek bunları rekabetçi fiyatlardan satabilmek çok büyük önem kazanmıştır. Global arenada başlayan kıran kırana rekabet, çok uluslu dev firmaları üretim teknolojilerini geliştirmeye ve üretimlerini işçiliğin ucuz olduğu ülkelere kaydırmaya yöneltmiştir. Böylece firmalar hammaddelerini en ucuz bölgelerden tedarik ederek, ürünlerini dünyanın farklı bölgelerinde üretmeye ve uluslararası piyasalarda rekabetçi fiyatlara satmaya zorlanmıştır. Bu yapı içerisinde işletmeler hammaddeden nihai tüketiciye kadar ulaşan mal ve ara mal hareketlerini yönetmek ve süreç içerisindeki operasyonları organize etmek gerekliliği ile karşılaşmışlardır. Sonuç kaçınılmaz olarak şirket organizasyonunun hantallaşması, maliyetlerin artması ve operasyonel aksaklıkların ortaya çıkması olmuştur. Ayrıca para, mal ve hizmet akışının takip edilmesi zorunluluğu ve bilişim alanında yaşanan hızlı gelişim, bilişim sektörünü bu akışın takibine yönelik çözümler üretmeye yöneltmiştir.

Bu aşamada firmalar, başlangıçta nakliye ve depolama operasyonlarını, sonraki aşamalarda bunlara ek olarak gümrükleme, stok yönetimi, ambalajlama, birleştirme gibi faaliyetlerini ve son olarak tedarik zinciri yönetimlerini dışarıya verme (outsource) eğilimine girmişlerdir. Firmaların bir veya birkaç lojistik hizmeti (örneğin depolama, nakliye ve stok yönetimi) dışarıdan almak üzere uzman şirketlerden yararlanması Third Party Logistics (3PL) olarak adlandırılmaktadır. Fourth Party Logistics (4PL) tedarikçileri ise kapsamlı tedarik zinciri çözümleri sunmak için kendi bilgi, beceri ve teknolojilerini, tamamlayıcı hizmet sağlayıcılarını (3PL şirketlerini) bir araya getirmek için kullanan, böylelikle müşterilerinin değer zincirlerini komple lojistik hizmetleriyle yöneten entegratörlerdir.

Firmaların outsourcing operasyonlarından beklentileri maliyet avantajı, verimlilik, izlenebilirlik ve yalındır. Yapılan araştırmalar ilgili faaliyetlerini lojistik firmalarına devreden firmaların yıllık %20-30 arası maliyet avantajı sağladığını göstermektedir. İki ayrı şirketin kader ortaklığı yaparak, lojistik işbirliği yapmaları sonucunda her iki tarafın da kazançlı çıktığı (kazan-kazan durumu) ve cirolarının her yıl %15 -18 arası büyüdüğü görülmektedir.

1995 yılından bu yana outsourcing iş alanı içerisinde en başarılı ve en hızlı büyüyen segment lojistik olmuştur. Bu büyüme lojistiğin outsource edilmesinin iki taraf için de sağladığı ekonominin en önemli göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

## BÖLÜM III- SİGORTA

Taşıma sigortaları, bir yerden diğerine nakledilen, ticarî nitelikte olan veya olmayan eşyanın, taşıma sırasında karşılaşılabileceği kayıp, hasar ve zararlara karşı yaptırılan bir sigorta türüdür.

Nakliye sigorta poliçeleri, bir seferlik yapılan taşımanın risklerini kapsayabileceği gibi, sigortalının bir yıl içinde taşıtacağı tüm malların riskini de teminat altına alabilmektedir.

*(Sigorta belgesinin örneğini görmek için bakınız Ek-6)*

### 1. NAKLİYAT SİGORTALARI

Ticaret dünyada transit malların sigortalanması gerektiği hususunda genel bir kanı vardır. Ancak esas olarak hedef alınan başlıca riskler şunlardır:

- Hasar,
- Çalınma,
- Kırılma,
- Transit taşımada mallara gelebilmesi olası her türlü zarara karşı ve mal hasar görmediği halde genel hasar deklaresinde bulunabilecek alıcılara karşı korumak amacıyla yönelik sigorta yapılır.

#### 1.1. İHRAÇ MALINIZI NASIL SİGORTALARSINIZ?

##### a) Satıcılar Aracılığıyla

Kontratta işlemin CIF yer aldığı durumda veya nakliyat ve sigortanın ek maliyet olduğu durumlarda geçerli olmaktadır. Bu metodun en büyük avantajı sigorta yapma görevinden alıcıyı uzak tutmaktır. Ancak bu tür bir sigortalama yönteminin dezavantajları da çoktur. Her sigorta kontratı farklı bir şirketle yapılmaktadır ve her zaman farklı koşulları ve farklı terimleri karşınıza getirmektedir. Ayrıca kontratlar minimum düzeydeki araştırmaları ve farklı ödeme yöntemlerini içermektedir. Gönderilen mallar için bir devamlılık ve standardizasyon söz konusu olmadığından bu tür sigortalama metodu beraberinde her zaman için yüksek bir sigorta ücretini ve daha az bir güvenceyi getirmektedir.

##### b) Kendi-Kendine Sigorta

Bu tür sigortalama yöntemi nakliyatın riskini karşıyabilecek olan alıcılar tarafından uygulanmaktadır. Küçük değerdeki yükler ve teminat altına alınmada gerek duyulmayacak kadar küçük sevkiyatlar için geçerli olmaktadır. Sınır seviyesi, satın alınan malın hacmine bağlı olarak değişmektedir. Genel risk, kayıp durumunda felakete yol açmayacak bir düzeyde olmalıdır. Yüksek değerdeki yükler, beraberinde farklı bir problemi getirmektedir. Bu amaç için bir fonun oluşturulması ve idari personelin istihdamı söz konusu olmaktadır ve yıllık bütçeye yük bindirmektedir. Bazı genel avaryaların çözümü için ise yılların gerektiği gözönüne alınırsa, ticarî malzemelerin finansal duruma ve olanaklara göre sigortalanması uygun düşmektedir.

### c) Bir Sigorta Şirketi ile Dalgalı Poliçe

Bu metod düzenli yüklemeleri olan birçok ticarî firma tarafından benimsenmiştir. Dalgalı (veya açık) olarak adlandırılan poliçe taraflar arasında bir anlaşma neticesinde meydana gelmektedir. Büyük miktarlarda iş yapabilmek için sigortacılar bu metodla daha iyi teklif vermektedirler. Bu metodla satın alıcılar da aynı sigorta acentesiyle aynı koşullar altında ve standart bir metodla çalışma kolaylığına kavuşmaktadır.

## 1.2. EMTİA POLİÇE TÜRLERİ

a) Kati Poliçeler: Nakliyat sigorta sözleşmesi yapılırken sigortaya gerekli her türlü bilginin yer aldığı kesin poliçelerdir.

b) Muvakkat Poliçeler: Sigorta sözleşmesi yapılırken sevkiyat ile ilgili bazı bilgilerin (malın değeri, gemi adı gibi) eksik olduğu daha sonra eksikliklerinin bildirileceği kaydı ile teminat verilen poliçelerdir. Bu poliçelere flotan poliçe de denir.

c) Abonman Poliçeler: Sigortalının bütün sevkiyatını sigorta ettirmeyi yükümlendiği sözleşmelerde bu sözleşmenin yürürlükte kaldığı bir yıl süre içinde yaptırılan sigortalar dolayısıyla ödenen veya ihbar edilen hasar toplamının aynı sürede ödenen safi prim tutarının %50'sini geçmemesi ve bu bir yıl içinde en az beş sevkiyatın yapıp, sigorta edilmiş bulunması ve bir yıl içinde ödenen net prim tutarının (harp ve grev primleri hariç) 5.000.000.- TL.'sına ulaşması şartıyla 15. ayın bitiminde (harp ve grev primleri hariç tutulmak suretiyle) %10 oranında prim iadesi yapılır

## 1.3. SİGORTA EDİLEN RİSKLER:

Nakliye sigortalarında, sigorta adilen riskler, "Dar Teminat", "Geniş Teminat" ile "Savaş, Grev, Lokavt, Karışıklık ve Halk Hareketleri Teminatı" olarak üç gruba ayrılmaktadır.

a) Dar Teminat: Nakliye sigorta poliçesindeki "Dar Teminat" terimi, denizyolu taşımaları için 01.01.1963 tarihli "Institute Cargo Clauses (FPA)" veya 01.01.1982 tarihli "Institute Cargo Clauses (C)" hükümlerine dayanır. "Dar Teminat", karayolu taşımaları için "Kamyon Klozu" ve demiryolu taşımaları için "Demiryolu Klozu" olarak anılır.

Dar teminat, taşıma aracının çarpması, çarpışması, yanması, devrilmesi, yoldan çıkması gibi fiziksel olay ya da doğal afetler sonunda malın kayba ya da hasara uğraması ile batma tehlikesi geçirmekte olan gemiye veya gemideki eşyayı kurtarmak için yapılan masrafları (Umumi Avarya) ve gemiden boşaltma sırasında eşyanın zayi risklerini kapsamaktadır.

Havayolu taşımacılığı sigortasında dar teminat verilmemektedir.

b) Geniş Teminat: Nakliye sigorta poliçelerinde "Geniş Teminat" terimi, dış ticaret nakliye sigortalarında "Institute Cargo Clauses (All Risks)" veya "Institute Cargo Clauses (A)" olarak adlandırılmaktadır.

Geniş teminat'lı eşyanın taşınması, yüklenmesi ve boşaltılması ile depolanması sırasında eşyanın kendi ayıbından veya asıl nedeni gecikme olan hallerden (yaş meyve-sebze gibi) ileri gelen kayıp ve hasarlar dışındaki bütün riskleri kapsamaktadır.

c) Savaş, Grev, Lokavt, Karışıklık ve Halk Hareketleri Teminatı: Taşıma işinin yapılacağı bölgelerde savaş, grev, lokavt, karışıklık ve halk hareketi gibi nedenlerden doğabilecek risklerin sözkonusu olması durumunda "dar Teminat"a veya "Geniş Teminat"a ek olarak bu risk grupları da sözleşme teminatı altına alınabilmektedir.

#### 1.4. INCOTERMS AÇISINDAN SİGORTA

ICC (International Chamber of Commerce) tarafından ortaya konulan sigorta esaslarını şu biçimde açıklamak mümkündür :

- İhracatçı, sigorta yükümlülüğünü de üstlendiği ilgili incoterms klotlarında, masrafları kendisine ait olmak üzere bir sigorta poliçesini temin etmeli ve poliçenin bir nüshasını veya bunu kanıtlayan başka bir dokümanı alıcıya iletmelidir,
- Ticarî teamüller en dar kapsamlı sigorta yaptırmayı öngörür (sadece yangın/çalınma/hasar gibi) ; ancak ekstra prim farkı ithalatçıya (alıcıya) ait olmak üzere daha geniş kapsamlı sigorta poliçeleri de tanzim edilebilir (savaş/grev/kitlese hareketler gibi)
- Sigorta sürelerinin kapsamı, ilgili incoterms klotlarının ifade ettiğı sürelerle sınırlı olacaktır.

Bu hususlara ilişkin ayrıntılı bilgi çalışmanın 17. sayfasında sunulmuştur.

#### 2. TİCARÎ EVRAK

Yazılı ve hukuksal anlamda geçerliliğı olan bir belge, genel hukuktaki işlevinde olduğı gibi, uluslararası taşımacılık alanında da kanıt bakımından bir "şekil şartı"dır. Bu nedenle ihracatçı, sevke tabi malının teslim yeri ve anındaki değerini, paketleniş biçimini, paketlerin toplam adedini ve ağırlığını açıkça belirten ve ticaret hukuku bakımından geçerliliğı olan belgeleri hazırlamalı ve eşyanın menşei ve teslimini alıcıya kanıtlamalıdır. Sigortayı ihracatçı (satıcı) yaptırmak zorundaysa aynı zamanda sigorta yaptırdığını da kanıtlamalıdır. (Daha önceden de değindiğimiz gibi, teslim şekilleri açısından sigorta hususu sadece "CIF" ve "CIP" klotlarında düzenlenmiş, diğer klotlarda ise "no obligation" ifadesi kullanılarak konu tarafların iradesine terkedilmiştir. Bu husus ile ilgili daha geniş bilgi için "Incoterms Açısından Sigorta" başlığı altındaki bilgilerden yararlanılabilir.

Alıcı tarafından malın kimyasal yapısı isteniyorsa, satıcı bunu da bir sertifika aracılığı ile kanıtlamak zorundadır.



Satıcı tarafından temini zorunlu ticarî belgeler şunlardır:

- a) Fatura
- b) Koli Listesi
- c) Menşe Şahadetnamesi
- d) Avrupa Ortak pazar sertifikası
- e) Taşıma Sözleşmesi
- f) Sigorta Poliçesi
- g) Kimyasal Analiz Raporu
- h) Malın Prospektüsü
- i) Sağlık ve Veteriner Sertifikası

İhracatçının faturada yazılı istihkakını tahsil edebilmesi için yukarıda sayılan belgeleri bankasına ibrazı gereklidir. Ancak unutulmamalıdır ki, belgelerin satıcının bankası aracılığı ile alıcının bankasına iletilmesi, malın varış yerinde gümrüklemede gecikmeye yol açabilir.

Satıcının, sözkonusu ticarî belgelerden birer nüshayı takım halinde alıcıya postalaması ya da taşıyıcı aracılığı ile göndermesi önerilmektedir.

## BÖLÜM IV - EKLER

### EK 1- TAŞIMACILIKTA EN SIK KULLANILAN TERİMLER:

Air waybill : Malların hava nakliyatı ile taşındığını gösteren sevkiyat belgesidir.

Alongside Vessel : Kargonun rıhtıma veya gemi palangası altındaki mavnaya, gemiye direk yüklenmek amacıyla teslimidir.

Average (Avarya) : Denizcilikte, zarar, hasar amlamına gelir. “Müşterek Avarya” ve “Genel Avarya” gibi türleri vardır. Geniş bir konu olup detaylı bilgi için Merkezimize ([www.igeme.gov.tr](http://www.igeme.gov.tr)), Deniz Ticaret Odası’na ([www.chamber-of-shipping.org](http://www.chamber-of-shipping.org)) müracaat edilebilir.

Particular average :Eşya hasarı demektir.

General average :Gemiye ve kargosunu korumak amacıyla yapılan gönüllü harcamalardır. Büyük avarya olarak isimlendirilir.

Average Adjusters : Avarya, hasar düzenleyen eksperdir.

Average Contribution : Ödenecek büyük hasar maliyetlerinin payıdır.

Average deposit : Büyük avaryanın son tasfiyesi süresince hasar düzenleyen eksperler tarafından ödenecek miktarın belirlenmesidir.

Berth : Limanda veya rıhtımda geminin demir attığı yere kamyonun yüklenmesi ve boşaltılmasıdır.

Bill of lading : Konişmento, malların özelliklerini belirten, belirlenen tekneye yüklenmiş olan veya yüklenecek olan, bilinen mallar için taşıyıcılar tarafından verilen belgedir.

Bunker Adjustment Factor: Denizaşırı nakliyatta, fuel oil fiyatlarındaki dalgalanmaları hesaba katarak fiyatın hesaplanmış oranın üzerinde talep edilmesidir.

Carriage Forward : Sevkiyatın ücreti varış yerinde ödenebilir.

Certificate of insurance : Sigortacılar tarafından yayınlanan ve özel bir malın kendi şirketlerinin sigortası altında olduğunu doğrulayan ve varış yerinde kontak kurmak için acentalarının isimlerinin yer aldığı bir belgedir.

Charter Party : Bir teknenin tamamının veya bir kısmının kiralandığını gösteren kontrattır.

CFR (ex C&F) : Maliyet ve taşıma

CIF: Maliyet, sigorta, navlun

CIP: Taşıma ve sigorta ödemesi

CPT : Taşıma ödemesi

Clean : Konişmentonun rezervasyonsuz olduğunun belirtilmesidir.

Clear : Gümrükten malların çekilmesidir.

Closing date : Belirlenen tekneye yüklenecek yük için, malların en son teslim edileceği zamandır.

Commodity rate : Belirlenen havaalanları için bazı mal kategorilerinde hava taşımasında özel düşük oranların uygulunabilmesidir.

Conference : Hisselerini birleştiren gemicilik şirketlerinin oluşturduğu kartellerdir. Bu şekilde düzenli gemicilik hizmetlerinin belirli fiyatların altında fiyat vermelerine müsaade etmezler.

Consignee : Gönderilen malın alıcısıdır.

Consignment : Bir nakliye belgesiyle, ağırlığı, hacmi, parsel sayısı veya görüntüsünün tanımlandığı belirli miktardaki kargodur.

Consignment note : Belirlenmiş bir miktardaki kargo ile ilgili belgedir.

Consignor : Malın göndericisidir.

Consolidation : Aynı sevkiyatla gidecek farklı kaynaklardan gelen birçok yükün birleştirilmesidir.

Consolidator : Normal olarak nakliyatçı firma şeklinde "consolidation" işini yürüten firmadır.

Consular invoice : Bazı ülkelerde gümrükten mal çekmek için gerekli olan ve konsolosluklar tarafından vize verilmesi gereken durumlarda konsolosluklar tarafından sağlanan özel formlar üzerine hazırlanan faturadır.

Container : Bir tarafta çift kapısı olan, kolay elleçlenebilen ve emniyetli taşımayı sağlayan alüminyum veya çelikten yapılan metal kutudur.

Crate : Tahtaların birleşmesiyle yapılmış, çivilenmiş, şeritlenmiş ve kapalı kutunun aksine içindekilerin görülebileceği şekilde ki açık bir kutudur.

Cubic foot and cubic meter : Hacim birimidir.

Currency adjustment factor (CAF) : Amerikan dolarındaki açıklanan oranlar için döviz dalgalanmalarını hesaba katarak, deniz taşımasındaki hesaplanmış orandan fazla fiyat istemek (Bu düzeltme negatif anlamda da olabilir).

Dangerous goods : Uluslararası deniz organizasyonu tarafından belirlenen ve zararlı maddeler olarak sınıflandırılan maddelerdir.

Deck : Güverte demektir, "under deck cargo" kargonun teknenin iç bölümlerine konulmasıdır. "On deck cargo" ise ambarın üst kısmına konulmasıdır. Tehlike anında ilk atılacak şey güverte üstündeki malzemeler olacağı için bu yüzden taşıyıcılar herhangi bir sorumluluğu kabul etmemektedirler.

Delivery note : Eşyanın alıcısı tarafından imzalanacak olan, taşıyıcılar ve araba ile nakledilecekler tarafından kullanılan bir belgedir. Eğer gönderilen mallar düzgün bir sırada değilse, muhafaza edilmesi gerektiğinin belirtilmesi gerekmektedir.

Delivery order : Taşıyıcılar tarafından hazırlanan, malın alıcılarına kargonun teslimini, aynı zamanda bir yerden diğerine kargonun geçişini sağlayan bir belgedir.

Demurrage : Gemi veya vagonun yük almak veya boşaltmak için tayin olunan müddetten sonra alıkonulması, bunun için verilen para, tazminattır.

Destuffing : Konteyner içinde konteynerin boşaltılmasıdır.

Door-to-door : Başlangıç yerinden alıcının ayağına teslim demektir. Karayolu ve konteyner taşımalarında en iyi şekilde yürütülmektedir.

FCL : Dolu konteyner yükü

EXW : Bildirilen fiyat ihracatçının ticarî işletmesinde veya fabrikasında mallar alıcıya teslim edildiği zaman geçerlidir.

FAS :Limanda teslim

FCA : Bu taşıma şekli özellikle multimodel taşıma sistemlerinde kullanılmaktadır. Konteyner veya roll on-roll of gibi taşıyıcıya teslimidir.

FIO : Yükleme ve boşaltmanın deniz taşıma fiyatı içinde yer almamasıdır.

FOB : Gemi bordasında teslimidir.

FPA : Kısmi hasarın serbest bırakılmasıdır.

Feeder Service : Büyük deniz gemilerinden küçük deniz gemilerine veya mavnalara veya bu olayın tersi olduğu zaman malların alınması veya teslimi olayıdır. Büyük gemilerden direk servis yapabilmek çoğu kez mümkün olmamaktadır.

FIATA : Uluslararası Yük Taşıyıcıları Federasyon Birliğidir,

FIATA B/L : Üstteki federasyona ait bir taşıyıcı firma tarafından düzenlenen belgedir.

Floating Policy : Dalgalı sigorta poliçesi, sigortacı ve sigortalı arasında kalıcı bir sigortanın yapılmasıdır.

Forwarding Agent (or forwarders) : Satıcı, alıcı ve taşıyıcılar arasında bir aracı görevi yapan forwarderlar belirlenen prensipler çerçevesinde belgelerle belirtildiği üzere ön taşımayı veya gemiye yüklemeyi düzenlerler.

Harbour dues : Liman imkanlarından faydalanmak için zorunlu vergilerdir.

Haulage : Karayolu taşımacılığıdır.

Haulage contractor : Karayolu taşıyıcısı

Heavy Lift Changes : Birim başına belli bir ağırlık limitinin üzerindeki parçaların yüklenmesi, boşaltılması ve hareket ettirilmesi için ilave ücretlerdir. Bu ücretler liman teçhizatı ve imkanlarına göre değişmektedir.

Hold : Kargonun yerleştirildiği ticarî gemilerin güvertelerinin altındaki ambardır.

IATA : Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği

IMO (önceden IMCO) : Uluslararası Denizcilik Organizasyonu. Organizasyonun görevleri arasında tehlikeli maddelerin sınıflandırılması, uyulması gereken kuralların tesbit edilmesi, ticarî ülkelerin taşımacılıkla ilgili kurallarının yayınlanması yer almaktadır.

Incoterms : Uluslararası Ticaret Odasının ticarî terimlerin yorumlanması ile ilgili yayını

Jettison : Tehlike anında gemiyi hafifletmek amacıyla eşyanın denize atılması

Joint Cargo : Birleştirilmiş kargo

Lay-day : Bir teknenin yükleme ve boşaltılması için izin verilen zaman

LCL : Konteyner yükünden daha az yük olması

Legalized invoice : Satıcının kendi hazırladığı başlıklı formlar üzerine hazırlanan fatura. Bazı ülkelerde gümrük işlemleri sırasında gerektiğinde konsolosluk tarafından onaylanması gerekmektedir.

Letter of credit : Kısaca L/C olarak adlandırılan kredi mektubudur veya bankalar tarafından yayınlanmakta ve alıcı ile satıcı arasında aracılık yapmaktadır.

Lighter : Gemi boyunca yerleşen ve kargonun yüklenmesini veya boşaltılmasını sağlayan mavnaya denmektedir.

Lighterage : Mavna Ücreti

Lift-can : Metalik konteynerlere göre daha büyük fakat tahtadan yapılma ve genellikle mobilyaların naklinde kullanılan bir kutudur.

Longshoreman : Gemi boşaltma ve yükletme gibi liman işlerinde kullanılan işçi.

**Manifest** : Manifesto, kaptan tarafından gümrük idaresine gemideki malları bildirmek üzere verilen liste, gümrük beyannamesi, yük senedi,

**Markings** : Paketler ve kutular üzerine yapıştırılmış, gönderilen malı tanımlamaya yarayan sembol, harfler ve şekillerdir.

**Measurements** : Paketlerin yükseklik, uzunluk ve genişliğini veren ölçümlerdir. Genellikle paketin veya gönderilen yükün hacmini bulmak için kullanılır.

**Minumum freight** : Ufak bir yükün taşınması için taşıyıcılar tarafından alınacak en az miktardaki ücret

**Negotiable** : Bir mala veya değere konu olan bir belgenin ciro edilebilir olduğunu gösterir.

**Non negotiable** : Malın konusu olmayan bir doküman veya ciro edilebilir bir belgenin sureti non negotiable bir belgedir. (Havayolu faturası ciro edilemez bir belgedir)

**Notify address** : Konişmentoda isim ve adres yerine malın alıcısının isminin yer almadığı fakat eşyaların varış yerinde taşıyıcının acentası tarafından kime gönderileceğinin belirtilmesidir.

**On board B/L** : Konişmentonun üzerinde eşyaların uygun bir şekilde yüklendiğinin doğrulanmasıdır.

**Outturn report** : Boşaltma limanında oluşturulan ve bir tekneden boşaltılacak olan malların listesidir.

**Pallet** : Sağlam tahtadan yapılmış, forklift ile taşınmaya müsait bir paketleme aracıdır.

**Payload** : Demiryolu, karayolu veya havayolu ile yapılan taşımada yerleştirilen kargonun toplam ağırlığı.

**RAG** : Sınırlı konular rehberi, havayolu ile taşımada IATA tarafından tehlikeli maddelerin kabul koşulları ve taşınması, etiketlenmesi, paketlenmesi gibi konuları içeren bir yayındır.

**RAG decleration** : Satıcı tarafından imzalanan ve tamamlanan suret şeklinde hazırlanan bir deklarasyon belgesidir.

**Reefer** : Soğuk hava konteyneri

**Restricted cargo** : Tehlikeli maddeler veya taşınması belirli kuralların yerine getirilmesiyle mümkün olabilecek kargodur.

**Right of recourse** : Hatalı bir duruma karşı tazminat için talep hakkıdır. Malın alıcıları hatalı taşıma olayında kayıtlı itiraz mektubunu göndererek sigortacıların itiraz hakkını saklı tutmak zorundadırlar.

**Skid** : Genellikle metalik olan kaldırmaya ve yerleştirmeye müsait özel çerçevedir.

SRCC : Sigortacılık terminolojisiindeki kısaltmadır. (Grevler, kargaşalar-Hükümetle ilgili kargaşalar). Bu riskler "Tam risk" poliçelerinde yer almamaktadır ve "Savaş riskleri" olarak ayrıca belirtilmelidir.

Stevedores : Gemilerin ambarlarında uygun kargo yerleştirmesinde uzmanlaşmış liman işçileri.

Storage : Depolama

Stowage : Gemi ambarlarına veya konteynere yükleme anlamına gelmektedir.

Stower : Gemi ambarlarına yükleme işini düzenleyen liman işçileri

Stuffing : Konteynere yükleme

Subrogation : İtiraz haklarının başka bir tarafa naklidir,

Surveyor : Gemicilikte ve sigortacılıkta hasarlı malları irdeleyen ve detaylı bir rapor hazırlayan ekspere denir.

Survey report : Eşyaların gördüğü zararı tanımlayan ve sigorta acentası tarafından hazırlanan detaylı bir rapordur.

Tackle : Palanga, zincir

Tally clerks : Dokümanlarda verilen tanımlamaya kargo ve paketlerin uygunluğunu kontrol eden şahıslardır.

Through B/L : Konişmento, belirlenen iki yer arasındaki taşımayı içermektedir. Fakat seyahat esnasında bir transferi içermemektedir.

Through rate : Konişmentoda belirtilen malların nakli için mallarla ilgili taşıma ücretlerinin toplamıdır.

Transshipment : Uygun bir limanda bir gemiden diğerine yükün transferidir.

Underdeck : Kargonun yüklendiği ambar. Taşıyıcılar gemi güvertesinde taşınan mallar için sorumluluğu reddederler.

Underwriter : Sigortacıdır.

Warehouse : Antrepo, sevkiyat beklerken kargonun ambarda depolanmasıdır.

Banded warehouse : Transit olan kargonun veya gümrükten çekilmeyi bekleyen kargonun gümrük kontrolü altında bulunduğu antrepolardır,

Waybill : Eşyaların sevkiyatını içeren belgedir

Wharf : Rıhtım, iskele

Wharfage : İskelenin yük boşaltma veya depolama için kullanılması, iskele ücretidir.

W/M : Ağırlık/ölçüm. Deniz taşıma ücretlerinin hesaplanmasına baz olmak kaydıyla, geminin isteğine göre ağırlık ve ölçüm esasının belirlenmesidir.



## EK 2- TİCARİ FATURA – ÖRNEK FORM

CRAFT CERAMICS LTD

Unit 5c, Ashew Industrial Estate

Ashnew, Country Wicklow, Ireland [1]

Telephone: (01) 123456

Facsimile: (01) 127890

Telex: 12345 CCER EI [2]

INVOICE NO. 1321

DATE 1 July 19..

VAT Registration No. 4561388[3]

| Invoice to:<br>Kaufstadt AG[4]<br>Central Purchasing<br>1293 Am Werhaam<br>Düsseldorf 4000<br>Germany<br>VAT Registration No. 11223344[6] |  | Consing to:<br>Kaufstadt AG[5]<br>Central Warehouse<br>Reference MG/17963<br>Karlsruhe<br>Germany |                  |
|---|--|---|------------------|
| Customer's Order No. MG/17963 [7]   |  |   |                  |
| Quantity  | Description  | Unit price  | Total value      |
| [8]   | IRISHCRAFT POTTERY[9]                                    | US \$[10]   | US \$[11]        |
|   | TARIFF REFERENCE 6912 00 500 00                          |   |                  |
| 100 pieces  | teacups valley green                                     | 7.00  | 700.00           |
| 100 pieces  | teacups stone grey                                       | 7.00  | 700.00           |
| 100 pieces  | teacups peat brown                                       | 7.00  | 700.00           |
| 100 pieces  | saucers valley green                                     | 5.00  | 500.00           |
| 100 pieces  | saucers stone grey                                       | 5.00  | 500.00           |
| 100 pieces  | saucers peat brown                                       | 5.00  | 500.00           |
| 160 pieces  | plates 19 cm valley green                                | 10.00   | 1,600.00         |
| 160 pieces  | plates 19 cm stone grey                                  | 10.00   | 1,600.00         |
| 160 pieces  | plates 19 cm peat brown                                  | 10.00   | 1,600.00         |
| 80 pieces   | plates 26 cm valley green                                | 15.00   | 1,200.00         |
| 80 pieces   | plates 26 cm stone grey                                  | 15.00   | 1,200.00         |
| 80 pieces   | plates 26 cm peat brown                                  | 15.00   | 1,200.00         |
|   | TOTAL VALUE EX WORKS                                     |   | 12,000.00        |
|   | CARRIAGE TO WATERFORD PORT & LOADING                     |   | <u>75.00</u>     |
|   | TOTAL VALUE FOB WATERFORD [12]                           |   | 12,075.00        |
|   | FREIGHT CHARGES WATERFORD/ KARLSRUHE [13]                |   | 925.00           |
|   | INSURANCE ASHNEW/ KARLSRUHE [14]                         |   | 150.00           |
|   | TOTAL VALUE CIF KARLSRUHE                                |   | <u>13,150.00</u> |
|   | Shipped by: Bell Lines via Hamburg [15]<br>on: 2 July 19 |   |                  |
|   | Signed : ----- [16]<br>Date : 1 July 19                  |   |                  |

EK 3- TAŞIMA BELGESİ – ÖRNEK FORM

|  |   |  |  |  |
|--|---|--|--|--|
| SHIPPING INSTRUCTIONS  |   |  |  |  |
| Shippers name and address (1)<br>(Taşıyıcının Adı ve Adresi)<br><br>Craft Ceramics Ltd.<br>Unit 5c, Ashnew Industrial Estate<br>Ashnew, Country Wicklow, Ireland |   |  | TAŞIYICI<br><br>FİRMA<br><br>ADI<br><br><br><br><br><br><br><br><br>A.Ş. |  |
| Consignee's name and address (2)<br>(Alıcının Adı ve Adresi)<br>Kaufstadt AG<br>Central Warehouse<br>Reference MG/17963<br>Karlsruhe<br>Germany                  |   |  |  |  |
| Notify address (3)<br>(Acenta Adresi)<br>Impex AG<br>221 Havenstrasse<br>Hamburg   |   |  |  |  |
| Place of receipt (4)<br>(Malların Alınacağı Yer)<br>Ashnew   |   |  |  |  |
| First vessel (5)<br>(Birinci Araç)<br>Bell Lines   |   | Port loading (6)<br>(Yüklemenin yapılacağı liman)<br>Waterford   |  |  |
| Port of discharge (7)<br>(Malların Boşaltılacağı Liman)<br>Hamburg   |   | Final discharge (8)<br>(Malların Son Teslim Yeri)<br>Karlsruhe   |  |  |
| Second vessel (9)<br>(İkinci Araç)<br>-----  |   | Port of transport (10)<br>(Aktarmanın Yapılacağı Liman)<br>-----   |  |  |
| Port of discharge (11)<br>(Malların Boşaltılacağı Liman)<br>-----  |   | Place of delivery (12)<br>(Malların Teslim Yeri)<br>-----  |  |  |
| Marks and no's. (14)<br>(İşaret ve Numaralar)<br>Fully addressed<br><br>Nos. 1-78  | Contents no.<br>and seal no.<br>(Mühür ve<br>Damga<br>Numarası)<br>(15) | Quantity and description<br>of goods<br>(Ürüne ve ambalaja<br>ilişkin uyarılar) (16)<br><br>78 cardboard cartons<br>containing pottery<br><br>FRAGILE, HANDLE<br>WITH CARE-KEEP<br>UPRIGHT | Gross weight<br>(Toplam<br>Ağırlık)<br>kg (17)<br><br>522 kg             | Measurement m3 (18)<br><br>1.12                      |
|  |   |  | Tariff no. (19)<br>691200<br>500 00                                      | FOB value (20)<br>(FOB Değeri)<br>US \$<br>12,075.00 |

## EK 4- KOLİ LİSTESİ – ÖRNEK FORM

| PACKING LIST   |                |                      |                     |                   |
|--|----------------|----------------------|---------------------|-------------------|
| This packing list refers to invoice no. 1321[1]  |                |                      | Dated 5 August 19   |                   |
| Quantity<br>[2]  | Numbers<br>[3] | Contents each<br>[4] | Measure each<br>[5] | GR WT each<br>[6] |
| 5  | 1-5            | 20 teacups green     | 45 x 40 x 10 cm     | 4.8 kg            |
| 5  | 6-10           | 20 teacups grey      | 45 x 40 x 10 cm     | 4.8 kg            |
| 5  | 11-15          | 20 teacups brown     | 45 x 40 x 10 cm     | 4.8 kg            |
| 5  | 16-20          | 20 saucers green     | 30 x 15 x 15 cm     | 4.4 kg            |
| 5  | 21-25          | 20 saucers grey      | 30 x 15 x 15 cm     | 4.4 kg            |
| 5  | 26-30          | 20 saucers brown     | 30 x 15 x 15 cm     | 4.4 kg            |
| 8  | 31-38          | 20 plates 19 green   | 42 x 21 x 15 cm     | 8.0 kg            |
| 8  | 39-46          | 20 plates 19 grey    | 42 x 21 x 15 cm     | 8.0 kg            |
| 8  | 47-54          | 20 plates 19 brown   | 42 x 21 x 15 cm     | 8.0 kg            |
| 8  | 55-62          | 10 plates 26 green   | 30 x 30 x 20 cm     | 8.0 kg            |
| 8  | 63-70          | 10 plates 26 grey    | 30 x 30 x 20 cm     | 8.0 kg            |
| 8  | 71-78          | 10 plates 26 brown   | 30 x 30 x 20 cm     | 8.0 kg            |
| <p><b>FRAGILE, HANDLE<br/>WITH CARE-KEEP<br/>UPRIGHT</b></p> <p><i>(KIRILABİLİR, ÖZENLE<br/>TAŞIYINIZ, DİK TUTUNUZ.)</i></p>   |                |                      |                     |                   |
| <p>Method of packing: cardboard [7]<br/> Marks and numbers: fully addressed, numbered 1-78 [8]<br/> Total no. of packages: 78 [9]<br/> Total measure: 1.12 cubic metres [10]<br/> Total net weight: 451.5 kg [11]<br/> Total gross weight: 522 kg [12]</p> |                |                      |                     |                   |

EK : 5

## GÜMRÜK BEYANNAMESİ

A ÇIKIŞ GÜMRÜK İDARESİ

T.C. GÜMRÜK BEYANNAMESİ

1 BEYAN

|   |  |  |  |  |                                      |  |  |  |                     |  |  |  |  |  |  |  |                                  |  |  |  |                          |  |  |  |                         |  |  |  |                            |  |  |  |                         |  |  |  |
|---|--|--|--|--|--------------------------------------|--|--|--|---------------------|--|--|--|--|--|--|--|----------------------------------|--|--|--|--------------------------|--|--|--|-------------------------|--|--|--|----------------------------|--|--|--|-------------------------|--|--|--|
| 1 | 2 Gönderen/İhracatçı No                                    |  |  |  | 3 Formlar                            |  |  |  | 4 Yük Belgeleri     |  |  |  |  |  |  |  |                                  |  |  |  |                          |  |  |  |                         |  |  |  |                            |  |  |  |                         |  |  |  |
|   | 8 Alıcı No   |  |  |  | 5 Kağıt Sayısı                       |  |  |  | 6 Kap Adedi         |  |  |  | 7 Referans numarası  |  |  |  |                                  |  |  |  |                          |  |  |  |                         |  |  |  |                            |  |  |  |                         |  |  |  |
|   | 14 Beyan sahibi/Temsilcisi No                              |  |  |  | 9 Mali Müşavir/Serbest Muhasebeci No |  |  |  | 10 Gideceği Ülke    |  |  |  | 11 Ticaret yapılan ülke  |  |  |  | 13 T.P.                          |  |  |  |                          |  |  |  |                         |  |  |  |                            |  |  |  |                         |  |  |  |
|   | 18 Çıktıdaki taşıt aracının kimliği ve kayıtlı olduğu ülke |  |  |  | 19 Kntyr.                            |  |  |  | 20 Teslim şekli     |  |  |  | 21 Sınır geçecek hareketli taşıt aracının kimliği ve kayıtlı olduğu ülke |  |  |  | 22 Döviz ve toplam fatura bedeli |  |  |  | 23 Döviz kuru            |  |  |  | 24 Sözleşme türü        |  |  |  |                            |  |  |  |                         |  |  |  |
|   | 25 Sınırdaki taşıma şekli                                  |  |  |  | 26 Dahili taşıma şekli               |  |  |  | 27 Yükleme yeri     |  |  |  | 28 Banka bilgisi   |  |  |  | 29 Çıkış gümrük idaresi          |  |  |  | 30 Eşyanın bulunduğu yer |  |  |  |                         |  |  |  |                            |  |  |  |                         |  |  |  |
|   | 31 Kapların ve eşyanın tanımı                              |  |  |  | 32 Kağıt no                          |  |  |  | 33 TGTC pozisyon no |  |  |  | 34 Menşe ülke kodu   |  |  |  | 35 Brüt ağırlık (kg)             |  |  |  | 36 Net ağırlık (kg)      |  |  |  | 37 Kola                 |  |  |  |                            |  |  |  |                         |  |  |  |
|   | 44 Ek bilgi belge ve izniler                               |  |  |  | 40 Manifesto/Özet beyan              |  |  |  | 41 Ölçü birimi      |  |  |  | E.B.Kodu   |  |  |  | 46 İstatistikî kıymet            |  |  |  |                          |  |  |  |                         |  |  |  |                            |  |  |  |                         |  |  |  |
|   | 47 Vergilerin hesaplanması                                 |  |  |  | Türü                                 |  |  |  | Vergi matrahı       |  |  |  | Oranı  |  |  |  | Tutan                            |  |  |  | Ö.Ş.                     |  |  |  | 48 Tecil/Taksitlendirme |  |  |  | 49 Antreponun tipi ve kodu |  |  |  |                         |  |  |  |
|   | 50 Sorumlu   |  |  |  | Toplam                               |  |  |  | No                  |  |  |  | İmza   |  |  |  | 51 Tasarlanan güzergah           |  |  |  | Yer ve tarih             |  |  |  | 52 Teminat              |  |  |  | Kodu                       |  |  |  | 53 Varış gümrük idaresi |  |  |  |

D ÇIKIŞ GÜMRÜK İDARESİ KONTROLÜ

Mühür

54 Yer ve tarih

Sonuç:  
Kuşun mühür no:  
Taahhüt kuruşu:  
Verilen süre:  
Sürenin başlangıç tarihi:  
İmza

TCGB - 1

Beyan sahibinin veya vekilinin  
Adı soyadı ve imzası:

## EK 6- SİGORTA BELGESİ – ÖRNEK FORM

|  |   |
|--|---|
| <b>INSURANCE COMPANY OF MONGERRAT</b><br>28 Abbey Street<br>Hightown, Abbeyville, Mongerrat<br><br>ORIGINAL<br><br>[1] 15 September 19..   |   |
| THIS IS TO CERTIFY that this Company has insured the goods specified hereunder, under open policy, on behalf of:<br><br>Mongerrat Producers Cooperative, Abbeyville Avenue<br>Hightown, Abbeyville, Mongerrat [2]  |   |
| Description of goods insured, including marks and numbers<br>500 jute sacks each containing 25 kg Class I new potatoes (totalling 12,500 kg)[3]<br>labelled with full address and numbered 1-500 [4]   |   |
| Voyage<br>Abbeyville/Miami/ New York [5]   | Vessel/conveyance "Sea Trader" [6]<br>Insured value US\$ 3,916.00 [7] |
| Conditions of insurance<br>Goods must be packed in new jute sacks and packed on pallets of 20 sacks per pallet<br>Adequately banded. Shrink wrapping may not be used. [8]<br>Subject otherwise to the conditions and terms of the original policy.   |   |
| IMPORTANT: With a view to facilitating the settlement of any claim for loss or damage hereunder, the insured are advised to take the following steps:<br><br><b>CARRIERS' LIABILITY</b><br>Consignee are reminded that should any loss or damage be apparent, they, or their agents, should without delay arrange for immediate joint survey with the Carriers before delivery is taken.<br>Should any such survey show actual loss or damage, a claim should be at once lodged with the Carriers. In no circumstances should "clean" receipts be given goods are discharged in bad order except under written protest.<br>In case of loss or damage not apparent at the time of taking delivery, notice in writing should be given to the Carriers within three days of delivery, and prompt arrangements made for a survey to be held.<br>The consignees or their Agents should claim on the Carriers for any packages which cannot be found, or on the Port Authorities if the missing packages have been discharged from the vessel.<br>The consignees or their Agents are recommended to make themselves familiar with the Regulations of the Port Authorities in force at port of discharge.<br>In the event of damage which may involve a claim under this Certificate, immediate notice of such damage should be given to:<br><br>Bob Kopolski [9]<br>Kopolski & Reinhart, 2342 5 <sup>th</sup> Avenue, New York, N.Y. 66554<br>Who has/have been authorized to adjust and to settle claims under this Policy for and on behalf of the Corporation.<br>This Certificate represents and takes the place of original Policy and will, for the purpose of collecting any claims, be accepted as showing that the holder is entitled to the benefit of such policy to the extent set forth herein. |   |
| (Signed)<br>[10] For the Insurance Company of Mongerrat  |   |

## EK 7- GENELLEŞTİRİLMİŞ TERCİHLER (GTS) YARARLANMAK İÇİN İHRACATTA DÜZENLENMESİ GEREKEN ÖZEL MENŞE ŞAHADETNAMELERİNİN (FORM A) TANZİM VE TASDİK EDİLMESİNDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR:

### 1-Ülkeler

Form A menşe őahadetnameleri, aşağıda belirtilen ölkelere yapılacak ihracatta, bu ölkelerin Genelleştirilmiş tercihler sistemi (GTS) çerçevesinde gümrük vergisi indirimi uyguladıkları mallar için düzenlenir.

Kanada  
Yeni Zelanda  
Japonya  
Rusya Federasyonu  
Ukrayna  
Beyaz Rusya

ABD ve Avustralya ve GTS uygulamakla birlikte, Form A belgesi düzenlenmesi zorunlu değıldir.

Kanada ve Yeni Zelanda sistemden yararlanabilmesi için Form A talep etmekle birlikte, resmi tasdik istememektedir. Form A belgesinin ihracatçı firma tarafından doldurulması yeterlidir.

Japonya, Rusya Federasyonu, Beyaz Rusya ve Ukrayna ise “resmi tasdik” istemekte, bu çerçevede Form A menşe şahadetnamelerinin ihracatçı firma tarafından doldurulmasından sonra, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğıince yetkilendirilen 57 Odadan herhangi biri tarafından tasdik ettirilmesi gerekmektedir.

### 2-Kullanılan Dil

Form A menşe őahadetnameleri yalnızca İngilizce ve Fransızca olarak düzenlenmelidir. Rusya Federasyonu için Rusça düzenlenebilir. Adresler dışında Türkçe ifadeye yer verilmemelidir.

### 3-Formun Doldurulması :

Form A menşe şahadetnamelerinin basımı ölkemizde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğıince yapılmakta ve Odalara dağıtılmaktadır. İhracatçı firmalar, Form A belgelerini bağılı bulundukları Odalardan temin edebilirler. Form A 1 asıl 3 kopya olmak üzere 3 nüshadan oluşmaktadır. Asıl kopya renkli ve desenlidir.

Form A menşe şahadetnamesi doldurulurken;

1-Kutuya ihracatçı firmanın (göndericinin) adresi yazılacaktır.

2-Kutuya ihracatçı firmanın (alıcının) adresi yazılacaktır.

3-Kutuda ihraç edilecek malın hangi vasıta ile nakledileceği (kamyon, gemi, tren, vb.) ve biliniyorsa hangi yolu izleyeceği (rotası) belirtilecektir.

4-Kutu, malın ihraç edileceği ülkenin ilgili gümrük idaresinin kullanımına ayrılmış olup, boş bırakılacaktır.

5-Kutuya, Form A menşe şahadetnamesi ile değişik kalem malların gönderilmesi halinde sıra numarası yazılacaktır (1,2,3,... gibi)

6-Kutuya, ihraç edilecek malların paket işaretleri ve/veya numaraları yazılacaktır.

7-Kutuya, malın kaç tane ve ne şekilde paketlenmiş olduğu ile malın tanımı yazılacaktır.

8-Kutuya, malın tamamıyla Türk menşeli (%100 Türk malı) olması durumunda tüm ülkeler için "P" harfi yazılacaktır. Diğer durumlarda; Rusya Federasyonu, Beyaz Rusya ve Ukrayna için "Y" harfi ile Türk menşeli olmayan ithal girdinin ihraç edilen malın fob fiyatı içindeki yüzdeki payı birlikte yazılacaktır (Örnek: "Y" 20). Japonya için "W" harfi ile malın Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonunun ilk dört rakamı birlikte yazılacaktır (Örnek:"W") 96.18). Kanada için "F" harfi yazılacaktır. Yeni Zelanda için 8.kutunun doldurulması zorunlu değildir.

9-Kutuya ihraç edilecek malın brüt miktarı yazılacaktır.

10-Kutuya ihraç edilecek mala ait faturanın tarih ve numarası yazılacaktır.

11-Kutuya tasdik işlemi yapılacaktır. Yetkili Odalarca yapılacak tasdik işlemlerinde kullanılan kaşe ve mühürlerin bu kutuya tatbik edilmesi gerekmektedir.

12-Kutuda üstte yer alan noktalı çizgiyi ülkemizin, ikinci noktalı çizgiye ihraç edilen ülkenin adı yazılacak, üçüncü noktalı çizginin bulunduğu alt kısımda ise hiracatçı firmanın kaşesi yer alacak ve bu kısma formun düzenleme tarihi ve yeri (şehir ve ülke) yazılarak, firma yetkisilince imzalanacaktır.

#### 4-Tasdik

Form A menşe şahadetnamesinin orijinal birinci nüshasında 11.kutuya yetkili odanın mühür ve kaşesi tatbik edilecektir.

Form A menşe şahadetnamelerinin mal sevkiyatının gerçekleşmesinden sonraki 90 gün içinde veya Form A menşe şahadetnamelerinin düzenlenmesinden ve tasdik edilmesinden sonra kaybolması veya herhangi bir sebeple tahrip olması halinde aynı sevkiyat için yeniden düzenlenmesi mümkündür.

Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi Kapsamındaki İhracat İçin Düzenlenecek Forma-A Menşe Şahadetnamelerini Tasdik Etmeye Yetkili Sanayi,Ticaret, Ticaret ve Sanayi Odaları;

- 1-Adana Sanayi Odası
- 2-Ankara Sanayi Odası
- 3-Balıkesir Sanayi Odası
- 4-Denizli Sanayi Odası
- 5-Ege Bölgesi Sanayi Odası
- 6-Eskişehir Sanayi Odası
- 7-Gaziantep Sanayi Odası
- 8-İstanbul Sanayi Odası
- 9-Kayseri Sanayi Odası
- 10-Kocaeli Sanayi Odası
- 11-Konya Sanayi Odası

12-Adana Ticaret Odası  
13-Ankara Ticaret Odası  
14-Aydın Ticaret Odası  
15-Balıkesir Ticaret Odası  
16-Bandırma Ticaret Odası  
17-Denizli Ticaret Odası  
18-Gaziantep Ticaret Odası  
19-Gebze Ticaret Odası  
20-İstanbul Ticaret Odası  
21-İzmir Ticaret Odası  
22-İzmit Ticaret Odası  
23-Kayseri Ticaret Odası  
24-Konya Ticaret Odası

25-Adapazarı Ticaret ve Sanayi Odası  
26-Adıyaman Ticaret ve Sanayi Odası  
27-Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası  
28-Ağrı Ticaret ve Sanayi Odası  
29-Aksaray Ticaret ve Sanayi Odası  
30-Alanya Ticaret ve Sanayi Odası  
31-Antakya Ticaret ve Sanayi Odası  
32-Antalya Ticaret ve Sanayi Odası  
33-Bursa Ticaret ve Sanayi Odası  
34-Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odası  
35-Çerkezköy Ticaret ve Sanayi Odası  
36-Çorum ticaret ve Sanayi Odası  
37-Diyarbakır ticaret ve Sanayi Odası  
38-Edirne Ticaret ve Sanayi Odası  
39-Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası  
40-Erzurum Ticaret ve Sanayi Odası  
41-Eskişehir Ticaret ve Sanayi Odası  
42-Isparta Ticaret ve Sanayi Odası  
43-İskenderun Ticaret ve Sanayi Odası  
44-Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası  
45-Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası  
46-Malatya Ticaret ve Sanayi Odası  
47-Manisa Ticaret ve Sanayi Odası  
48-Mersin Ticaret ve Sanayi Odası  
49-Muğla Ticaret ve Sanayi Odası  
50-Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odası  
51-Samsun Ticaret ve Sanayi Odası  
52-Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası  
53-Tekirdağ Ticaret ve Sanayi Odası  
54-Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası  
55-Van Ticaret ve Sanayi Odası  
56-Yalova Ticaret ve Sanayi Odası  
57-Yozgat Ticaret ve Sanayi Odası



## EK 8- YARARLI ADRESLER

### ULAŞTIRMA BAKANLIĞI

Emek 4. Cad. No. 5

ANKARA

Tel: 0312-215 66 88

Faks : 0312- 212 70 51

Web : [www.ubak.gov.tr](http://www.ubak.gov.tr)

### DENİZ TİCARET ODASI

Meclisi Mebusan Cad. No: 22

80154 Salıpazarı-İSTANBUL

Tel.: 212- 252 01 30 (8 Hat)

Fax: 212-293 79 35

Web: [www.chamber-of-shipping.org.tr](http://www.chamber-of-shipping.org.tr)

### T.C. ULAŞTIRMA BAKANLIĞI DENİZCİLİK MÜSTEŞARLIĞI

Anıt Cad. Şafak Apt. No. 8

Tandoğan-ANKARA

Tel: 312- 212 80 61

Fax: 312- 212 82 78

Web: [www.denizcilik.gov.tr](http://www.denizcilik.gov.tr)

### UND- ULUSLARARASI NAKLİYECİLER DERNEĞİ

Büyükdere Cad. Sivritaş Sok. Elbir Han 18/4

Mecidiyeköy-İSTANBUL

Tel.: 212- 274 88 75

Fax: 212-267 28 03

Web: [www.und.org.tr](http://www.und.org.tr)

### HAVA TAŞIMACILIĞI

#### TÜRK HAVAYOLLARI ANONİM ORTAKLIĞI

Yeşilköy-İSTANBUL

Tel: 212- 663 63 00

Fax: 212- 663 49 04

Web: [www.thy.gov.tr](http://www.thy.gov.tr)

#### KIBRIS TÜRK HAVA YOLLARI (KTHY)

İstanbul

Tel : 0212 274 69 32

Faks: 0 212 663 66 39

Web: [www.kthy.net](http://www.kthy.net)

## EK 9- INTERNATIONAL COMMERCIAL TERMS - 2000 (TÜRKÇE METİN)

EXW

### İŞYERİNDE TESLİM

(... olarak belirtilen yer)

"İşyerinde Teslim", malların satıcı tarafından satıcının kendi kuruluşunda (imalathane, fabrika, depo vb.) alıcı için hazır hale getirilmesiyle satıcının yükümlülüklerinin sona ermesini ifade eder. Daha açık olarak ifade edilirse, eğer aksine bir hüküm bulunmuyorsa, satıcı, malları alıcı tarafından sağlanan araca yüklemek ya da gümrük çıkış işlemlerini yerine getirmek zorunda değildir. Malların satıcının kuruluşundan alınarak istenilen yere götürülmesiyle ilgili bütün masraf ve riskler alıcıya aittir. Bu açıdan bu terim, satıcı açısından asgari yükümlülük içeren bir nitelik taşır. Aynı terim, alıcının gerekli gümrük çıkış işlemlerini doğrudan ya da dolaylı olarak gerçekleştirme olanağına sahip olmadığı durumlarda kullanılmamalıdır. Böyle durumlarda FCA terimine başvurulmalıdır.

### A SATICININ YAPMASI GEREKENLER

A 1 Sözleşme uyarınca malların sağlanması

Malları ve faturayı ya da ona eşdeğer bir elektronik mesajı, satış sözleşmesi uyarınca sağlamak; yine sözleşme tarafından gerekli görülen başka herhangi bir belgeyi hazır bulundurmak.

A 2 Lisans, yetki ve formaliteler

Alıcının talebi üzerine ve onun risk ve masraf alanına girmek üzere, kendisine, malların ihracı için gerekli herhangi bir izni ya da yetkiyi almada yardımcı olmak.

A 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

a) Taşıma sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

b) Sigorta sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

A 4 Teslim

Malları belirtilen teslim mahallinde, belirtilen tarihte ya da öngörülen süre içerisinde alıcının tasarrufu bırakmak; ya da, eğer böyle bir yer ve zaman öngörülmemişse, bu tür malları genel olarak bırakıldıkları yerlere ve yine genel olarak bırakıldıkları bir zamanda teslim etmek.

A 5 Hasarın geçişi

A4 uyarınca malların alıcının tasarrufuna bırakıldığı zamana kadar olan süre içinde malların her tür kayıp ve hasar riskini B5 hükümleri uyarınca üstlenmek.

A 6 Masrafların bölüşümü

B6 hükümleri uyarınca, mallar A4' de belirtildiği şekilde alıcıya intikal edinceye kadar bu mallarla ilgili bütün masrafları üstlenmek.

A 7 Alıcıya ihbar

Malların nerede ve ne zaman kendisine teslim edileceğine ilişkin olarak alıcıya yeterli bilgiyi vermiş olmak.

A 8 Teslimi yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi ya da eşdeğer elektronik mesaj

Yükümlülüğü yok.

A 9 Kontrol-ambalajlama-işaretleme

Malların alıcının tasarrufuna sunulması öncesinde gerekli olan kontrol işlemlerinin (örneğin, kalite kontrol, ölçüm, tartım ve sayım) masraflarını ödemek.

Taşıma işlemleriyle ilgili koşullar (taşıma biçimi, gideceği yer) kendisine satış sözleşmesinin aktedilmesinden önce bildirilmişse, malların taşıma için uygun biçimde ambalajlanmasını kendi adına karşılamak (söz konusu alanda, sözleşmede tanımlanan malların ambalajsız olarak sunulması durumu söz konusu değilse). Ambalajlar, gerektiği biçimde işaretlenecektir.

A 10 Diğer yükümlülükler

Alıcının talebi üzerine, risk ve masrafları da alıcıya ait olmak koşuluyla, malların ithal ve/veya ihrac işlemleri açısından, bazı durumlarda da bu malların bir başka ülkeden transit geçişi için gerekli olan, ancak malların teslim edildiği ve/veya asıl çıkış kaynağı olan ülkede çıkarılan belgeleri edinmesinde alıcıya yardımcı olmak.

Talep üzerine, alıcıya, sigorta işlemleri konusunda gerekli bilgileri sağlamak.

### B ALICININ YAPMASI GEREKENLER

B 1 Mal bedelinin ödenmesi

Bedeli satış sözleşmesinde belirtildiği şekilde ödemek.

B 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Risk ve masrafları kendisine ait olmak üzere, gerekli ihraç ve ithal izinlerini ya da diğer resmi yetki belgelerini almak; malların ihracı ve ithali için gerekli bütün gümrük işlemleriyle birlikte, eğer gerekli ise, bu malların bir başka ülkeden transit geçişini sağlayacak işlemleri de tamamlamak.

B 3 Taşıma ve Sigorta Sözleşmeleri

a) Taşıma Sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülüğü yok,

B 4 Teslim alma

A4 ve A7/B7 uyarınca bunlar kendisine sunulur sunulmaz malları teslim almak.

B 5 Hasarın geçişi

A4 uyarınca mallar kendisine teslim edildiği andan itibaren mallarla ilgili her tür kayıp ve hasar riskini üstlenmek. Satıcıya B7'de sözü edilen duyuruyu yapmadığı takdirde, malların teslimi için öngörülen tarihten itibaren ya da eğer teslim işlemleri için herhangi bir süre öngörülmüşse bu sürenin bitiminden itibaren doğacak bütün risk ve zararları üstlenmek. Bunun için gerekli olan koşul, malların sözleşme uyarınca teslim için ayrılmış olması, bir başka deyişle sözleşmeye konu olan mallar olduklarını belirtecek şekilde belirli bir yerde tutulmakta bulunmasıdır.

B 6 Malların bölüşümü

Alıcı,

- Mallar, A4 uyarınca kendi tasarrufuna bırakıldığı andan itibaren bu mallarla ilgili her türlü masrafı karşılamak.
- Mallar kendi tasarrufuna bırakıldığı halde bunları teslim almamaktan ya da B7'de belirtilen gerekli duyuruyu yapmamaktan kaynaklanan bütün ek masrafları ödemek. Ancak, bunun için gerekli olan koşul, malların sözleşme uyarınca teslim için ayrılmış olması, bir başka deyişle, sözleşmeye konu olan mallar olduklarını belirtecek şekilde belirli bir yerde tutulmakta bulunmasıdır.
- Malların ihraç ve ithal işlemleri açısından, gerekli olduğu durumlarda da aynı malların bir başka ülkeden transit geçiş yapması için gerekli bütün vergiler, resimler ve diğer resmi harcamalarla birlikte gümrük işlemlerini üstlenmek.

Satıcının A2 uyarınca kendisine yardım amacıyla yaptığı bütün masraf ve harcamaları tazmin etmek.

B 7 Satıcıya ihbar

Belirli bir zaman dilimi içerisinde teslimatın yapılacağı günü ve/veya yeri belirleme hakkı kendisine aitse, bu konuda satıcıya gerekli duyuruyu yapmak.

B 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi ya da eşdeğer elektronik mesaj

Malı teslim aldığına dair, satıcıya gerekli belgeyi sağlamak.

B 9 Malların muayenesi

Başka türlü bir anlaşmaya varılmadığı takdirde, yükleme öncesi denetim işleminin masraflarını karşılamak (ihracatın yapıldığı ülkenin resmi görevlilerince zorunlu tutulan denetim de dahil).

B 10 Diğer yükümlülükler

A10'da sözü edilen belgelerin ya da bunlarla eşdeğer elektronik mesajların sağlanması sırasında ortaya çıkan bütün masraf ve ödemeleri üstlenmek, bu konularda kendisine yardımcı olduğu sırada satıcının yaptığı bütün masrafları tazmin etmek.

FCA

TAŞIYICIYA MASRAFSIZ

(... olarak belirtilen yerde )

"Taşıyıcıya Masrafsız" terimi , malların gümrük çıkış işlemleri tamamlanmış olarak alıcı tarafından belirtilen taşıyıcıya, onun tarafından belirtilen yerde teslim edilmesiyle birlikte, satıcının mal teslim yükümlülüğünün de yerine getirilmiş olması anlamına gelir. Eğer alıcı tarafından teslim için belirli bir nokta belirtilmemişse, bu durumda satıcı, daha önce sınırları belirlenmiş bir alan içinde veya yerde malları taşıyıcıya devredeceği noktayı kendisi seçebilir. Mevcut ticari uygulama uyarınca, taşıyıcı ile taşıma sözleşmesinin yapılabilmesinde satıcının yardımı gerekiyorsa (örneğin demiryolu ve havayolu taşımacılığında olduğu gibi), satıcı böyle bir durumda risk ve masrafları alıcıya ait olmak üzere kendisi harekete geçebilir.

Bu terim, çok vasıtalı olanlar da dahil, herhangi bir taşıma işlemi için kullanılabilir.

"Taşıyıcı", bir taşıma sözleşmesi çerçevesinde malların demiryolu, karayolu, denizyolu, havayolu, nehir ya da bunların bazılarının birarada kullanılmasıyla taşınması işlemini bizzat üzerine alan ya da bunu sağlama taahhüdünde bulunan herhangi bir şahsı tanımlar.

Eğer alıcı yükü belirli bir şahsa , örneğin kendisi bizzat taşıyıcı olmayan ancak taşıma hizmetleri sağlayan birine teslim etmesi yönünde satıcıya bir talimatta bulmuşsa, mallar bu şahsın eline geçtiği andan itibaren satıcı mal teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılır.

"Taşıma Terminali", herhangi bir demiryolu ya da yük istasyonu, bir konteyner terminali ya da parkı, çok amaçlı bir yük terminali ya da bunlara benzer başka herhangi bir teslim alış noktası olabilir.

"Konteyner", terimi, yükün ünitize edildiği her türlü aracı tanımlamakta kullanılır. Örneğin her türden konteyner ve/veya yük vagonu, treyler, swap, ro-ro aracı, iglo bu terimin kapsamına girer ve her tür taşıma biçimi için geçerlidir.

#### A SATICININ YAPMASI GEREKENLER

##### A 1 Sözleşme uyarınca malların sağlanması

Malları ve faturayı ya da ona eşdeğer bir elektronik mesajı, satış sözleşmesi uyarınca sağlamak; yine sözleşme tarafından gerekli görülen başka herhangi bir belgeyi hazır bulundurmak.

##### A 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Kendi risk ve masraf alanına dahil olmak üzere, malların ihracı için gerekli herhangi bir izni ya da yetkiyi almak; yine malların ihracı için gerekli olan bütün formaliteleri tamamlamak.

##### A 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

###### a) Taşıma sözleşmesi

Herhangi bir yükümlülüğü yoktur. Fakat, eğer alıcı tarafından talep edilirse ya da bu bir ticari teamül olup alıcı uygun zaman süresinde aksi yönde bir talimat vermemişse, satıcı, risk ve masrafları alıcıya ait olmak üzere normal koşullarda bir taşıma sözleşmesi akdedebilir. Satıcı sözleşmeyi yapmayı reddedebilir; bu durumda alıcıyı hemen gerekli biçimde bilgilendirmelidir.

###### b) Sigorta sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

##### A 4 Teslim

İşleme konu olan malları, belirlenen gün ya da zaman süresi içerisinde, belirlenen mahalde ya da noktada (örneğin bir terminal ya da bir başka teslim noktası), alıcı tarafından belirlenmiş olan taşıyıcıya ya da taşıma hizmetleri veren başkasına, üzerinde daha önce anlaşılmış ya da teslim işlemlerinde uygulana gelen bir biçimde teslim etmek. Eğer işlemde A3a) uygulaması geçerli ise, malları bizzat kendisi tarafından seçilen kişiye teslim etmek. Eğer üzerinde anlaşmaya varılmış belirli bir teslim noktası bulunmuyorsa ve bu işlemin gerçekleştirilebileceği birkaç nokta varsa, bu durumda satıcı, teslim mahalli dahilinde işlemin bilfiil gerçekleştirileceği noktayı kendisi belirleyebilir. Alıcı tarafından kendisine açık ve kesin talimat verilmediği durumlarda, satıcı, malların taşıyıcıya teslimi işlemini gerek taşıyıcının yük taşıma yolunu; gerekse de malların miktarını ve/veya mahiyetini dikkate alarak gerçekleştirebilir.

Aşağıda durumlarda, taşıyıcıya teslim işlemi tamamlanmış sayılır:

I) Demiryolu taşımacılığında, mallar bir vagonluk (ya da demiryoluyla taşınan bir konteynerlik) yük oluşturduğunda, satıcı, vagonu ya da konteyneri uygun biçimde yüklemek zorundadır. Yüklenmiş vagon ya da konteyner demir yolunca ya da onun adına hareket eden şahısça devralındığı anda, teslim işlemi de tamamlanmış olur.

Eğer işleme konu olan mallar bir vagon ya da konteyner doldurmuyorsa, satıcının demiryolu taşıma teslim noktasına malları bırakmasıyla ya da demiryolu idaresi tarafından sağlanan bir araca yüklenmesiyle teslim işlemi de tamamlanır.

II) Karayolu taşımacılığında, yükleme işlemi satıcının kendi kuruluşunda yapılıyorsa, mallar, alıcısı tarafından sağlanan araca yüklendiği andan itibaren teslim işlemi tamamlanmış olur.

Malların taşıyıcının kuruluşuna teslim edileceği durumlarda ise, söz konusu malların karayolu taşımacısına ya da onun adına hareket eden bir başka şahsa aktarılmasıyla teslim işlemi tamamlanmış olur.

III) Nehir taşımacılığında, yükleme işlemi satıcının kendi kuruluşunda yapılıyorsa, malların, alıcısı tarafından sağlanan nehir taşıma aracına yüklenmesi anından itibaren teslim işlemi de tamamlanmış olur.

Malların taşıyıcının kuruluşuna teslim edileceği durumlarda ise, söz konusu malların nehir taşımacısına ya da onun adına hareket eden bir başka şahsa aktarılmasıyla teslim işlemi de tamamlanmış olur.

IV) Denizyolu taşımacılığında, mallar bir konteyneri dolduruyorsa, yüklenmiş konteynerin deniz taşımacısı tarafından devralındığı anda, teslim işlemi de tamamlanmış olur. Konteynerin taşıyıcı adına hareket eden bir taşıma terminali işletmecisine iletilmesi durumunda ise, konteynerin terminal binasına girmesiyle malların teslim işlemi tamamlanmış olur.

Eğer işleme konu olan mallar bir konteyneri doldurmuyorsa ya da konteyner dışı olarak sevkedilmekte ise, satıcı bu malları terminale taşımak zorundadır. Bu durumda, malların deniz taşımacısına ya da onun adına hareket eden bir şahsa devredilmesiyle teslim işlemi tamamlanmış olur.

V) Hava taşımacılığında, malların hava taşımacısına ya da onun adına hareket eden bir şahsa aktarılmasıyla, teslim işlemi tamamlanmış olur.

VI) Adı konmamış taşıma biçimlerinde, malların taşımacıya ya da onun adına hareket eden bir şahsa aktarılmasıyla teslim işlemi tamamlanmış olur.

VII) Çok vasıtalı taşımalar da, duruma göre mallar I- VI maddelerde belirtildiği üzere aktarıldığı anda teslim işlemi tamamlanmış olur.

A 5 Hasarın geçişi

Malların A4' e uygun olarak teslim edildiği zamana kadar olan süre içerisinde mallara ilişkin her tür kayıp ve hasar riskini B5 hükümleri uyarınca üstlenmek.

A 6 Masrafların bölüşümü

B6 hükümleri uyarınca;

- A4'e uygun olarak malların taşıyıcıya teslimine kadar olan süre için, mallar açısından geçerli her tür masrafı üstlenmek.
- İhracat işlemlerinde geçerli vergi, resim ve her türden resmi ödemelerle birlikte, gümrük çıkış işlemleriyle ilgili bütün masrafları üstlenmek.

A 7 Alıcıya ihbar

Malların taşıyıcıya aktarıldığına ilişkin olarak alıcıya yeterli bilgi vermek. Taşıyıcının, belirlenen tarihte malları kendi üzerine alma işlemini gerçekleştirememesi halinde, satıcı, alıcıya bu konuda gerekli bilgileri aktarmalıdır.

A 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi ya da eşdeğer elektronik mesaj

Eğer teamül bu doğrultadaysa, masrafları kendisine ait olmak üzere, malların A4 uyarınca teslim edildiğine dair alıcıya belge sağlamak.

Eğer bir önceki paragrafta sözü edilen belge nakliye belgesi değilse, alıcının talebi üzerine risk ve masrafları da alıcıya ait olmak koşuluyla, taşıma sözleşmesi için bir nakliye belgesi edinmesinde alıcıya her türlü yardımda bulunmak (örneğin bu belge, devri kabil bir konişmento, devri gayri kabil bir deniz nakliye senedi, nehir taşıma belgesi, hava nakliye senedi, demiryolu konsinye formu, karayolu konsinye formu ya da çok vasıtalı herhangi bir taşıma belgesi olabilir).

Eğer satıcı ile alıcı birbiriyle elektronik iletişim araçları kanalından haberleşme kararına varmışlarsa, bir önceki paragrafta sözü edilen belgenin yerini, onunla eş geçerlilikte bir elektronik bilgi değişim (EDI) mesajı alabilir.

A 9 Kontrol-ambalajlama-işaretleme

Malların taşıyıcıya teslimi açısından gerekli olan kontrol işlemleriyle (örneğin kalite kontrolü, ölçüm, tartım, sayım) ilgili masrafları ödemek.

Taşıma işlemiyle ilgili koşullar (taşıma biçimi, malların gideceği yer) kendisine satış sözleşmesinin aktedilmesinden önce bildirilmişse, malların taşıma için uygun biçimde ambalajlanmasını kendi adına karşılamak (söz konusu alanda, sözleşmede tanımlanan malların ambalajsız olarak sunulması durumu söz konusu değilse). Ambalajlar gerektiği biçimde işaretlenecektir.

A 10 Diğer yükümlülükler

Alıcının talebi üzerine, risk ve masrafları da alıcıya ait olmak koşuluyla, malların ihraç ve/veya ithal işlemleri açısından, bazı durumlarda da malların bir başka ülkeden transit geçişi için gerekli olan, ancak, malların teslim edildiği ve/veya asıl çıkış kaynağı olan ülkede çıkarılan belgeleri (A8'dekiler hariç) edinmesinde alıcıya yardımcı olmak.

Talep üzerine, alıcıya sigorta işlemleri konusunda gerekli bilgileri sağlamak.

**B ALICININ YAPMASI GEREKENLER**

**B 1 Mal bedelinin ödenmesi**

Bedeli, satış sözleşmesinde belirtildiği şekilde ödemek.

**B 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler**

Risk ve masrafları kendisine ait olmak üzere gerekli ithal iznini ya da diğer resmi yetki belgelerini almak; malların ithali için gerekli bütün gümrük işlemleriyle birlikte, eğer gerekli ise, bu malların bir başka ülkeden transit geçişini sağlayacak işlemleri tamamlamak.

**B 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri**

a) Taşıma Sözleşmesi

A3a)'da belirtilen durum hariç, malların belirtilen yerden taşınması için, masrafları kendisine ait olmak üzere sözleşme akdetmek.

b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülüğü yük.

**B 4 Teslim alma**

A4 uyarınca malları teslim almak.

#### B 5 Hasar ın geçişi

Mallar A4 uyarınca kendisine teslim edildiği andan itibaren, mallarla ilgili her türlü kayıp ve hasar riskini üstlenmek.

Satıcıya B7 uyarınca duyuruda bulunamaması ya da kendisi tarafından belirlenen taşıyıcının malları devralmaması durumunda, teslim için belirli bir gün belirlenmişse o günden, belirli bir süre belirlenmemişse de bu sürenin bitiminden itibaren mallarla ilgili bütün kayıp ve hasar riskini üstlenmek. Ancak bunun için, söz konusu malların özel olarak sözleşme çerçevesinde ve o amaçla tahsis edilen, başka bir deyişle bu amaçla bir kenara ayrılmış mallar olduğunun teşhis edilebilmesi gerekir.

#### B 6 Masraflar ın bölüşümü

Mallar A4 uyarınca teslim edildiği andan itibaren bunlarla ilgili bütün masrafları ödemek.

Taşıyıcı belirleyememekten, belirlediği taşıyıcının anlaşmaya varılan tarihte malları devralmamasından ya da B7 uyarınca satıcıya uygun duyuruyu yapmaktan doğacak ek masrafları da ödemek. Ancak bunun için, söz konusu malların özel olarak sözleşme çerçevesinde ve o amaçla tahsis edilen, başka bir deyişle bu amaçla bir kenara ayrılmış mallar olduğunun teşhis edilebilmesi gerekir.

İthalat işlemlerinde geçerli vergi, resim her türden resmi ödemelerle birlikte gümrük giriş işlemleriyle ilgili olan ve gerekiyorsa, bu malların bir başka ülkeden transit geçişiyle ortaya çıkan bütün masrafları ödemek.

#### B 7 Satıcıya ihbar

Taşıyıcının adı, gerektiği hallerde de taşıma biçimi konusunda satıcıya yeterli bilgileri vermek; ayrıca, yine satıcıya, malların taşıyıcıya teslim günü ya da süresi hakkında ve eğer durum bunu gerektiriyorsa teslim mahalli dahilindeki nokta konusunda duyuruda bulunmak.

#### B 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi ya da eşdeğer elektronik mesaj

A8 uyarınca teslim kanıtını kabul etmek.

#### B 9 Mallar ın muayenesi

Başka türlü bir anlaşmaya varılmadığı takdirde ve işlem ihracatın yapıldığı ülkenin resmi görevlilerince zorunlu olarak yapılmıyorsa, yükleme öncesi denetim işleminin masraflarını karşılamak.

#### B 10 Diğer yükümlölükler

A10'da sözü edilen belgelerin ya da bunlarla eşdeğer elektronik mesajların sağlanması sırasında ortaya çıkan bütün masraf ve ödemeleri üstlenmek, bu konularda kendisine yardımcı olduğu ve A3a) uyarınca taşıma için sözleşme akdettiği sırada satıcının yaptığı bütün masrafları tazmin etmek.

A3a) uyarınca taşıma için sözleşme aktedildiği sırada satıcının kendisine yardımcı olması için gerekli talimatları vermek.

#### FAS

#### GEMİ DOĞRULTUSUNDA MASRAFSIZ

(... olarak belirtilen yükleme limanında)

"Gemi Doğrultusunda Masrafsız" terimi, belirlenen yükleme limanında malların gemi doğrultusunda rıhtıma ya da mavnaya yerleştirilmesiyle satıcının teslim yükümlölüğünün yerine getirildiği anlamına gelir. Bu durumda, bu andan itibaren mallarla ilişkin herhangi bir kayıp ya da hasarın bütün masraf ve riskleri alıcıya aittir.

FAS terimi, malların ihraç işlemlerinin alıcı tarafından tamamlanmasını öngörür. Alıcının bu tür işlemleri doğrudan doğruya ya da aracı kullanarak dolaylı biçimde tamamlanmasının mümkün olmadığı durumlarda bu terim kullanılmamalıdır. Ayrıca bu terim, yalnızca deniz ya da içsu taşımacılığı çerçevesinde kullanılabilir.

#### A SATICININ YÜKÜMLÖLÜKLERİ

##### A 1 Mallar ın sözleşme hükümlerine uygun olarak sağlanması

Malları ve faturayı ya da ona eşdeğer bir elektronik mesajı, satış sözleşmesi uyarınca sağlamak; yine sözleşme tarafından gerekli görülen başka herhangi bir belgeyi hazır bulundurmak.

##### A 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Alıcının talebi üzerine ve onun risk ve masraf alanına girmek üzere, kendisine, malların ihracı için gerekli herhangi bir izni ya da yetkiyi almada yardımcı olmak.

##### A 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

###### a) Taşıma sözleşmesi

Yükümlölüğü yok,

###### b) Sigorta sözleşmesi

Yükümlölüğü yok.

#### A 4 Teslim

Malları, belirtilen tarihte ya da öngörülen süre içerisinde, belirlenen bir limanda alıcı tarafından belirlenen bir yükleme yerinde ve söz konusu limanda geçerli olan uygulamalar çerçevesinde, geminin bordasında teslim etmek.

#### A 5 Hasarın geçişi

Malların A4'e uygun olarak teslim edildiği zamana kadar olan süre içerisinde mallara ilişkin her türlü kayıp ve hasar riskini B5 hükümleri uyarınca üstlenmek.

#### A 6 Masrafların bölüşümü

B6'da belirtilen hükümlere tabi olmak üzere, A4 uyarınca teslim işlemi tamamlanıncaya kadar olan süre içerisinde mallarla ilgili bütün masrafları ödemek.

#### A 7 Alıcıya ihbar

Malların belirtilen geminin bordasında teslim edildiğine ilişkin olarak alıcıya yeterli bilgiyi vermek.

#### A 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi ya da eşdeğer elektronik mesaj

Masrafları kendisine (satıcıya) ait olmak üzere, malların A4 uyarınca teslim edildiğine dair alıcıya belge sağlamak.

Eğer bir önceki paragrafta sözü edilen belge nakliye belgesi değilse, alıcının talebi üzerine ve risk ve masrafları da alıcıya ait olmak koşuluyla, bir nakliye belgesi, (örneğin devri kabil bir konişmento, devri gayri kabil bir deniz nakliye senedi, bir nehir taşıma belgesi) edinmesinde alıcıya her türlü yardımda bulunmak.

Eğer satıcı ile alıcı birbirleriyle elektronik iletişim araçları kanalından haberleşme kararına varmışlarsa, daha önceki paragraflarda sözü edilen belgenin yerini, onunla eş geçerlilikte bir elektronik bilgi değişim (EDI) mesajı alabilir.

#### A 9 Kontrol-ambalajlama-işaretleme

Malların alıcının tasarrufuna teslimi açısından gerekli olan kontrol işlemleriyle (örneğin kalite kontrolü, ölçüm, tartım, sayım ) ile ilgili masrafları karşılamak.

Taşıma işlemleriyle ilgili koşullar (taşıma biçimi, malların gideceği yer) kendisine satış sözleşmesinin aktedilmesinden önce bildirilmişse, malların ambalajlanması işlemini kendi hesabından karşılamak (söz konusu alanda, sözleşmede tanımlanan malların ambalajsız olarak yüklenmesi durumu söz konusu değilse). Ambalajlar gerektiği biçimde işaretlenmelidir.

#### A 10 Diğer yükümlülükler

Alıcının talebi üzerine, risk ve masrafları da alıcıya ait olmak koşuluyla, malların ithal ve/veya ihrac işlemleri açısından, bazı durumlarda bu malların bir başka ülkeden ve transit geçişi için gerekli olan, ancak, malların sevke tabi tutulduğu ve/veya asıl çıkış kaynağı olan ülkede çıkarılan belgeleri, bunlara eşdeğer olan elektronik mesajları edinmesinde (A8'dekiler hariç) alıcıya yardımcı olmak.

Alıcının talebi üzerine, sigorta işlemleri için gerekli bilgileri sağlamak.

#### B ALICININ YAPMASI GEREKENLER

##### B 1 Mal bedelinin ödenmesi

Bedeli, satış sözleşmesinde belirtildiği şekilde ödemek.

##### B 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Risk ve masrafları kendisine ait olmak üzere, gerekli ihrac ve ithal izinlerini ya da diğer resmi yetki belgelerini almak; malların ihracı ve ithali için gerekli bütün gümrük işlemleriyle birlikte, eğer gerekli ise, bu malların bir başka ülkeden transit geçişini sağlayacak işlemleri de tamamlamak.

##### B 3 Taşıma ve Sigorta Sözleşmeleri

###### a) Taşıma Sözleşmesi

Malların belirtilen yükleme limanından kalkarak taşınması için, masraflar kendisine ait olmak üzere taşıma sözleşmesi akdetmek.

###### b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

##### B 4 Teslim alma

A4 uyarınca malları teslim almak.

##### B 5 Hasarın geçişi

Mallar A4 uyarınca kendisine teslim edildiği andan itibaren, mallarla ilgili her türlü kayıp ve hasar riskini üstlenmek. Yükümlülüklerini B2'de belirtilen şekilde yerine getirememesi durumunda, malların bu durum nedeniyle uğrayabileceği kayıp ve hasarla ilgili ek riskleri üstlenmek; B7 uyarınca satıcıya duyuru yapmaması, kendisi tarafından belirlenen geminin zamanında gelmemesi, ya da malları alacak durumda olmaması ya da belirlenen zamandan önce yük alımına kapalı olması durumlarında, teslim

için üzerinde anlaşmaya varılan günden ya da bu işlem için belirlenen sürenin bitiminden itibaren mallarla ilgili her türlü kayıp ve hasar riskini üstlenmek. Ancak bunun için, söz konusu malların özel olarak sözleşme çerçevesinde ve o amaçla tahsis edilen, başka bir deyişle, bu amaçla bir kenara ayrılmış mallar olduğunun teşhis edilebilmesi gerekir.

#### B 6 Masrafların bölüşümü

Mallar A4 uyarınca teslim edildiği andan itibaren bunlarla ilgili bütün masrafları ödemek. Kendisi tarafından belirlenen geminin zamanında gelmemesi, malları alabilecek durumda olmaması, belirlenen zamandan önce yük alımına kapalı olması; ya da, alıcı olarak B2'ye göre yükümlülüklerini yerine getirememesi ya da B7 uyarınca satıcıya uygun duyuruyu yapmaması durumlarında, bu durumlardan ötürü doğacak bütün ek masrafları ödemek. Ancak bunun için, söz konusu malların özel olarak sözleşme çerçevesinde ve o amaçla tahsis edilen, başka bir deyişle, bu amaçla bir kenara ayrılmış mallar olduğunun teşhis edilebilmesi gerekir.

İthalat/İhracat işlemlerinde geçerli vergi, resim ve her türden resmi ödemelerle birlikte, gümrük işlemleriyle ilgili olan ve gerekliyse, bu malların bir başka ülkeden transit geçişiyle ortaya çıkan bütün masrafları karşılamak.

A2 uyarınca satıcının kendisine yardım amacıyla girdiği işlemlerde yaptığı bütün masrafları ödemek.

#### B 7 Satıcıya ihbar

Geminin adı, yükleme yeri ve istenilen teslim zamanı hakkında satıcıya yeterli duyuruyu yapmak.

B 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi ya da eşdeğer elektronik mesaj

A8 uyarınca teslim ilişkine kanıtı kabul etmek.

#### B 9 Malların muayenesi

Başka türlü bir anlaşmaya varılmadığı takdirde, yükleme öncesi denetim işlemleriyle ilgili masrafları (ihraç çıkışının yapıldığı ülke yetkililerince zorunlu tutulan denetim işlemleri de dahil) karşılamak.

#### B 10 Diğer yükümlülükler

A10'da sözü edilen belgelerin ya da bunlarla eşdeğer elektronik mesajların sağlanması sırasında ortaya çıkan masraf ve ödemeleri üstlenmek, bu konularda kendisine yardımcı olduğu sırada satıcının yaptığı bütün masrafları tazmin etmek.

### FOB

#### GEMİDE MASRAFSIZ

(... olarak belirtilen yükleme limanında)

“Gemide Masrafsız” terimi, belirtilen yükleme limanında malların küpeşteyi aşmasıyla satıcının malları teslim ettiği anlamına gelir. Bu demektir ki, bu noktadan itibaren alıcı mallara ilişkin bütün masrafları, ziya ve hasarları üstlenmelidir. FOB terimi, satıcının malları ihracat için gümrüklenmesini gerektirir. Bu terim sadece deniz veya içsu taşımacılığında kullanılabilir. Eğer taraflar, malların gemi küpeştesini aşarak teslim edilmeleri niyetinde değillerse, FCA terimi kullanılmalıdır.

#### A SATICININ YAPMASI GEREKENLER

##### A 1 Sözleşme uyarınca malların sağlanması

Satıcı, malları ve ticari faturayı veya ona eşdeğer elektronik mesajı ve sözleşmenin gerektirebileceği diğer uygunluk kanıtlarını satım sözleşmesi uyarınca sağlamalıdır.

##### A 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Satıcı, hasarı ve masrafları kendisine ait olmak üzere, malların ihracı için gerekli her türlü ihraç iznini veya diğer resmi izni almalı ve uygulandığı ölçüde, malların ihracı için gerekli gümrük formalitelerini tamamlamalıdır.

##### A 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

###### a) Taşıma Sözleşmesi

Yükümlülük yok.

###### b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülük yok.

##### A 4 Teslim

Satıcı, belirlenen yükleme limanında belirlenen tarihte veya sürede alıcı tarafından tayin edilen gemide ve liman teamüllerine uygun olarak malları teslim etmelidir.

##### A 5 Hasarın Geçişi

Satıcı, B5 hükümleri saklı kalmak kaydıyla, mallar belirlenen yükleme limanında gemi küpeştesini aşmaya kadar o mallara ilişkin bütün ziya ve hasarları üstlenmelidir.

##### A 6 Masrafların Bölüşümü

Satıcı, B6 hükümleri saklı kalmak kaydıyla,

- Belirlenen yükleme limanında gemi küpeştesini aştıkları ana kadar mallara ilişkin bütün masrafları; ve



- Uygulandığı ölçüde, malların ihracı için gerekli gümrükleme işlemlerine ilişkin masrafları ve ihracatta ödenen bütün resimleri, vergileri ve diğer harçları ödemelidir.

#### A 7 Alıcıya İhbar

Satıcı, malların A4 uyarınca teslim edildiğini alıcıya yeteri kadar önceden ihbar etmelidir

#### A 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi veya eşdeğer elektronik mesaj

Satıcı, masrafları kendisine ait olmak üzere, malların A4 uyarınca teslim edildiğine ilişkin olağan teslim kanıtını alıcıya verir.

Eğer bir önceki paragrafta sözü edilen belge, taşıma belgesi değilse, satıcı, alıcının talebi üzerine ve hasar ve masrafları alıcıya ait olmak üzere, taşıma sözleşmesi için bir taşıma belgesi sağlamasında alıcıya her türlü yardımda bulunmalıdır (örneğin devredilebilir bir konşimento, devredilemez bir deniz taşıma senedi, içsu taşıma belgesi).

Satıcı ve alıcı elektronik olarak haberleşmek konusunda anlaşmışlarsa, bir önceki paragrafta sözü edilen belgenin yerini, eşdeğer bir elektronik bilgi değişim (EDI) mesajı alabilir.

#### A 9 Kontrol- ambalajlama-işaretleme

Satıcı, malların A4 uyarınca teslimi için gerekli olan kontrol işlemleriyle (kalite kontrolü, ölçüm, tartım, sayım gibi) ilgili masrafları ödemelidir.

Satıcı, satım sözleşmesi aktilmeden önce taşımaya ilişkin koşullar (örneğin taşıma biçimi, gidilecek yer) kendisine bildirildiği ölçüde, malların taşınması için gerekli ambalajı masrafları kendisi üstlenerek yapmalıdır (meğer ki belli bir ticaret alanı için sözleşmede tanımlanan malların ambalajsız yüklenmesi alışılmış olsun). Ambalajlar uygun şekilde işaretlenmelidir.

#### A 10 Diğer Yükümlülükler

Satıcı, alıcının talebi üzerine, hasarı ve masrafları alıcıya ait olmak koşuluyla, malların ithal veya ihrac işlemleri, ve gerektiğinde diğer bir ülkeden transit geçişleri için alıcı tarafından istenebilecek yükleme veya menşe ülkesinde verilen her türlü belgenin veya eşdeğer elektronik mesajın (A8'de belirtilenler dışında) edinilmesinde alıcıya her türlü yardımda bulunmalıdır.

Satıcı, talep üzerine, alıcıya bir sigorta sağlanması amacıyla gerekli bilgiyi sağlamalıdır.

#### B ALICININ YAPMASI GEREKENLER

##### B 1 Semen Ödenmesi

Alıcı, satım sözleşmesinde belirtildiği şekilde semeni ödemelidir.

##### B 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Alıcı, hasar ve masrafları kendisine ait olmak üzere, her türlü ithal iznini veya diğer resmi izni almalı ve uygulandığı ölçüde, malların ithali ve, gerekliyse, başka ülkeden transit geçişi için tüm gümrük işlemlerini tamamlamalıdır.

##### B 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

###### a) Taşıma Sözleşmesi

Alıcı, malların belirtilen yükleme limanından taşınması için masrafları kendine ait olmak üzere taşıma sözleşmesi yapmalıdır.

###### b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülük yok.

##### B 4 Teslim alma

Alıcı, mallar A4 uyarınca teslim edildiğinde, onları teslim almalıdır.

##### B 5 Hasarın geçişi

Alıcı,

- Malları belirlenen yükleme limanından gemi küpeştesini aştıkları andan itibaren; ve
- Taraflarca üzerinde anlaşılan tarihten veya B7 uyarınca uygun ihbarda bulunmaması veya kendisi tarafından tayin edilen geminin zamanında gelmemesi veya malları teslim alacak durumda olmaması veya B7 uyarınca bildirilen tarihten önce yük almayı durdurması nedeniyle teslim için kararlaştırılan zamanın sona erme tarihinden itibaren, malların usulüne göre sözleşme uyarınca ayrılmış olmaları, bir başka deyişle sözleşmeye konu olan mallar olduklarını belirtecek şekilde açıkça belirli bir yerde tutulmaları veya başka şekilde ferdileştirilmeleri şartıyla, mallara ilişkin bütün ziya ve hasarları üstlenmelidir.

##### B 6 Masrafların bölüşümü

Alıcı,

- Belirlenen yükleme limanında gemi küpeştesi aştıkları andan itibaren mallara ilişkin bütün masrafları; ve
- Kendisi tarafından tayin edilen geminin zamanında gelmemesi veya malları teslim alacak durumda olmaması veya B7 uyarınca bildirilen tarihten önce yük almayı durdurması veya alıcının B7 uyarınca uygun ihbarda bulunmaması nedeniyle oluşan her türlü ek masrafları, malların usulüne göre sözleşme uyarınca ayrılmış olmaları, bir başka deyişle sözleşmeye konu olan mallar

olduklarını belirtecek şekilde açıkca belirli bir yerde tutulmaları veya başka şekilde ferdileştirilmeleri şartıyla; ve

- Uygulandığı ölçüde, malların ithali ve diğer bir ülkeden transit geçişi için ödenmesi gereken bütün resimleri, vergileri, ve diğer harçları ve gümrükleme işlemlerine ilişkin masrafları ödemelidir.

#### B 7 Satıcıya ihbar

Alıcı, yeteri kadar önceden belirlenen gemini adını, yükleme noktasını, talep edilen teslim tarihini satıcıya bildirmelidir.

#### B 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi veya eşdeğer elektronik mesaj

Alıcı, A8 uyarınca teslim kanıtını kabul etmelidir.

#### B 9 Malların muayenesi

Alıcı, ihraç ülkesi yetkililerinin emrettiği muayene masrafları hariç, yükleme öncesi muayene masraflarını ödemelidir.

#### B 10 Diğer yükümlülükler

Alıcı, A10'da sözü edilen belgelerin ve bunlarla eşdeğer elektronik mesajların sağlanması sırasında ortaya çıkan bütün masraf ve harçları ödemeli, bu konularda kendisine yardımcı olduğu sırada satıcının yaptığı bütün masraflar ve harçları tazmin etmelidir

### CFR

#### MAL BEDELİ VE NAVLUN

(varış yeri ... olarak belirtmek suretiyle)

"Mal Bedeli ve Navlun", işleme konu olan malların belirtilen varış yerine kadar taşınması için gerekli olan masrafları ve navlun bedelini satıcının ödemesi anlamına gelir. Ancak, mallara ilişkin kayıp ve hasar riski ile birlikte, malların gemi bordasına aktarılmasından itibaren meydana gelebilecek olaylardan kaynaklanan bütün ek masraflar, mallar yükleme limanında gemi bordasına geçtiği andan itibaren satıcıdan alıcıya devrolur.

CFR terimi, malların ihraç işlemlerinin satıcı tarafından yapılmasını öngörür.

Bu terim yalnızca deniz ya da nehir taşımacılığında kullanılabilir. Eğer taşıma işleminde, örneğin roll-on/roll-off ya da konteyner trafiğinde olduğu gibi "gemi bordası"nın herhangi bir pratik anlamı kalmamışsa, bu durumda CPT teriminin kullanılması daha uygun olacaktır.

#### A SATICININ YAPMASI GEREKENLER

##### A 1 Malların sözleşme hükümlerine uygun olarak sağlanması

Malları ve faturayı ya da ona eşdeğer bir elektronik mesajı satış sözleşmesi uyarınca sağlamak; yine sözleşme tarafından gerekli görülen başka herhangi bir belgeyi hazır bulundurmak.

##### A 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Kendi risk ve masraf alanına dahil olmak üzere, malların ihracı için gerekli herhangi bir izni ya da yetkiyi almak; yine malların ihracı için bütün formaliteleri tamamlamak.

##### A 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

###### a) Taşıma Sözleşmesi

Masrafları kendisine ait olmak üzere, malların sözleşmede tanımlanan türde mallar için normal olarak kullanılan bir deniz (ya da duruma göre nehir) taşıma aracı ile belirtilen varış limanına olağan bir rota izlenerek taşınması amacıyla, yine olağan koşullar içeren bir sözleşme akdetmek.

###### b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

##### A 4 Teslim

Malları, belirtilen tarihte ya da öngörülen süre içerisinde yükleme limanında gemi bordasına teslim etmek.

##### A 5 Hasarın geçişi

B5 hükümlerine tabi olmak üzere, malların yükleme limanında gemiye aktarıldığı ana kadar olan bütün kayıp ve hasar risklerini üstlenmek.

##### A 6 Masrafların bölüşümü

B6 hükümlerine tabi olmak üzere;

. Mallar A4 uyarınca teslim edilinceye kadar bunlarla ilgili bütün masrafları, ayrıca, taşıma sözleşmesi sırasında taşımacı kuruluşların malların gemiye yüklenmesi ve boşaltma limanının da gemiden indirilmesi çerçevesinde talep edecekleri de dahil olmak üzere A3a'dan kaynaklanan bütün masraflarla birlikte navlun bedelini ödemek.

. İhracat işlemlerinde geçerli vergi, resim ve her türden resmi ödemelerle birlikte, malların gümrük çıkış işlemleriyle ilgili bütün masrafları üstlenmek.

#### A 7 Alıcıya ihbar

Alıcıya, gerek malların gemi bordasına aktarıldığını bildirmek, gerekse de malları teslim alma yönünde normal olarak gerekli hazırlıkları yapabilmesine olanak tanıyacak duyuruları yapmak.

#### A 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi ya da eşdeğer elektronik mesaj

Eğer başka türlü bir anlaşmaya varılmamışsa, masrafları kendisine ait olmak üzere, alıcıya, belirlenen varış limanı için gerekli mutad taşıma belgesini gecikmeksizin sağlamak.

Sözü edilen bu belge (örneğin devri kabil bir konişmento, devri gayrı kabil bir deniz ya da nehir taşıma senedi) satış işlemine tabi olan malları kapsamalı, yükleme için üzerinde anlaşmaya varılan tarihi taşınmalı, alıcının varış noktasını da mallar üzerinde hak iddia edilebilmesine olanak tanımalı ve eğer başka türlü bir anlaşma yapılmamışsa da, alıcıya, transit halindeki mallarını, taşıma belgesini (devri kabil konişmento) bir başka alıcıya devir yoluyla ya da taşıyıcıya talimat vererek satma imkanı vermelidir.

Eğer bu türden bir taşıma belgesi birden çok orijinal kopya halinde hazırlanmışsa, bunların tamamı alıcıya teslim edilmelidir. Eğer taşıma belgesinde mal sahibi ile taşımacı arasında yapılan bir sözleşmeye atıfta bulunuluyorsa, satıcı aynı zamanda bu sözleşmenin bir kopyasını da sağlamalıdır. Satıcı ile alıcının birbirleriyle elektronik iletişim araçları kullanarak haberleşme kararı aldıkları durumlarda, daha önceki paragraflarda sözü edilen belgenin yerini, onunla eş geçerlilikte bir elektronik bilgi değişim (EDI) mesajı alabilir.

#### A 9 Kontrol-ambalajlama-işaretleme

Malların A4 uyarınca teslimi açısından gerekli olan kontrol işlemleriyle (örneğin kalite kontrolü, ölçüm ,tartım, sayım) ilgili masrafları karşılamak.

Malların, kendisi tarafından düzenlenen taşıma işlemi açısından gerekli biçimde ambalajlanmasını kendi hesabından karşılamak (söz konusu alanda, sözleşmede tanımlanan malların ambalajsız olarak yüklenmesi söz konusu değilse). Ambalajlar, gerektiği biçimde işaretlenecektir.

#### A 10 Diğer yükümlülükler

Alıcının talebi üzerine, risk ve masrafları da alıcıya ait olmak koşuluyla, malların ithal işlemleri açısından, bazı durumlarda da bu malların bir başka ülkeden transit geçişi için gerekli olan, ancak, malların sevke tabi tutulduğu ve/veya asıl çıkış kaynağı olan ülkede çıkarılan belgeleri, bunlara eşdeğer olan elektronik mesajları edinmesinde (A8'dekiler hariç) alıcıya yardımcı olmak, Talep üzerine, alıcıya, sigorta işlemleriyle ilgili gerekli bilgileri sağlamak.

#### B ALICININ YAPMASI GEREKENLER

##### B 1 Mal bedelinin ödenmesi

Mal bedelini, satış sözleşmesinde öngörüldüğü şekilde ödemek.

##### B 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Risk ve masrafları kendisine ait olmak üzere, gerekli ithal iznini ya da diğer resmi yetki belgelerini almak; malların ithali için zorunlu bütün gümrük işlemleriyle birlikte, eğer gerekli ise, bu malların bir başka ülkeden transit geçişini sağlayacak işlemleri tamamlamak.

##### B 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

###### a) Taşıma Sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

###### b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

##### B 4 Teslim alma

Teslim işlemi A4 uyarınca yapılmışsa malları kabul etmek ve belirlenen varış limanında bulunan taşıyıcıdan teslim almak.

##### B 5 Hasarın geçişi

Mallar yükleme limanında gemiye aktarıldığı andan itibaren bu mallarla ilgili her tür kayıp ve hasar riskini üstlenmek.

B7 uyarınca gerekli duyuruyu yapmaması durumunda, yükleme için tesbit edilen tarihten ya da aynı işlem için tesbit edilen sürenin bitiminden itibaren mallarla ilgili bütün kayıp ve hasar riskini üstlenmek. Ancak, bunun için, söz konusu malların özel olarak sözleşme çerçevesinde ve o amaçla tahsis edilen, başka deyişle bu amaçla bir kenara ayrılan mallar olduğunun teşhis edilebilmesi gerekir.

##### B 6 Masrafların bölüşümü

A3 hükümlerine tabi olmak üzere, malların A.4.uyarınca tesliminden itibaren bu mallarla ilgili her türlü masrafı üstlenmek; ayrıca, eğer bu tür masraflar normal olarak taşıma sözleşmesi yapan taşıyıcı firmalarca karşılanmıyorsa, gerek malların varış limanı öncesi transit geçişleri, gerekse de mavnaya ve iskele masrafları da dahil olmak üzere boşaltma işlemleri sırasında ortaya çıkan masrafları karşılamak. Eğer alıcı B7 uyarınca duyuruda bulunmamışsa, belirlenen tarihten ya da yükleme için tesbit edilen sürenin bitiminden itibaren bu nedenle doğacak bütün ek masrafları yüklenir. Ancak, bunun için, söz

konusu malların özel olarak sözleşme çerçevesinde ve o amaçla tahsis edilen, başka bir deyişle, bu amaçla bir kenara ayrılmış mallar olduğunun teşhis edilebilmesi gerekir. İthalat işlemlerinde geçerli vergi, resim ve her türden resmi ödeme ile birlikte, gümrük giriş işlemleriyle ilgili olan ve gerekliyse, bu malların bir başka ülkeden transit geçişiyle ortaya çıkan bütün masrafları üstlenmek.

#### B 7 Satıcıya ihbar

Malların yükleme zamanını ve /veya varış limanını belirleme hakkına sahip olduğu durumlarda, satıcıya bu hususlarla ilgili gerekli duyuruları yapmak.

#### B 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi ya da eşdeğer elektronik mesaj

Eğer sözleşme ile uyum halindeyse, A8 uyarınca taşıma belgesini kabul etmek.

#### B 9 Malların muayenesi

Başka türlü bir anlaşmaya varılmadığı takdirde ve işlem ihracatın gerçekleştirildiği ülkenin resmi görevlilerince zorunlu olarak yapılmıyorsa, yükleme öncesi denetim işlemlerinin masraflarını karşılamak.

#### B 10 Diğer yükümlülükler

A10 da sözü edilen belgelerin ya da bunlara eşdeğer elektronik mesajların sağlanması sırasında ortaya çıkan bütün masraf ve ödemeleri üstlenmek; satıcının bu konuda kendisine yardım amacıyla yaptığı bütün masrafları tazmin etmek.

### CIF

#### MAL BEDELİ, SİGORTA VE NAVLUN

( varış yeri ... olarak belirtilmek suretiyle)

" Mal Bedeli, Sigorta ve Navlun " teriminde, satıcı, CFR teriminde olan yükümlülükleri aynen üstlenmekte, ancak bunlara ek olarak taşıma sırasında malların kayıp ve hasar riskine karşı deniz sigortası sağlama yükümlülüğünü de almaktadır. Burada sigorta sözleşmesini akdetmek ve sigorta primini ödemek, satıcıya düşmektedir.

Alıcının dikkate alması gereken husus, CIF teriminde satıcıdan yalnızca asgari düzeyde bir sigorta kapsamı sağlanmasının beklendiğidir.

CIF terimi, malların ihraç işlemlerinin satıcı tarafından yapılmasını öngörür.

Bu terim, yalnızca deniz ya da nehir taşımacılığında kullanılabilir. Eğer taşıma işleminde, örneğin roll-on/roll-off ya da konteyner trafiğinde olduğu gibi "gemi bordası" nın herhangi bir pratik anlamı kalmamışsa, bu durumda CIP teriminin kullanılması daha uygun olacaktır.

#### A SATICININ YAPMASI GEREKENLER

##### A 1 Malların sözleşme hükümlerine uygun olarak sağlanması

Malları ve faturayı ya da ona eşdeğer bir elektronik mesajı satış sözleşmesi uyarınca sağlamak; yine sözleşme tarafından gerekli görülen başka herhangi bir belgeyi hazır bulundurmak.

##### A 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Kendi risk ve masraf alanına dahil olmak üzere, malların ihracı için gerekli herhangi bir izni ya da yetkiyi almak; yine malların ihracı için gerekli bütün formaliteleri tamamlamak.

##### A 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

###### a) Taşıma sözleşmesi

Masrafları kendisine ait olmak üzere, malların, sözleşmede tanımlanan türde mallar için normal olarak kullanılan bir deniz ( ya da duruma göre nehir ) taşıma aracı ile olağan bir rota izlenerek, belirlenen varış limanına taşınması amacıyla, yine olağan koşullar içeren bir sözleşme akdetmek.

###### b) Sigorta sözleşmesi

Sözleşmede yer alan anlaşmaya uyarınca, alıcının ya da işleme konu olan mallarla sigorta kapsamına girecek türde bir ilişkisi olan başka herhangi bir şahsın doğrudan sigorta şirketinden tazminat talep edebileceği bir yük sigortası sözleşmesini kendi masraflarıyla akdetmek; alıcıya, sigorta poliçesini ya da sigorta kapsamını gösterir başka herhangi bir belgeyi sağlamak.

Sözleşme, bu alanda güvenilir bir nitelik taşıyan sigortacılar ya da sigorta şirketleri ile yapılacak ve eğer aksi yönde bir anlaşmanın varlığı ifade edilmemişse, Kargo Hükümleri Kurumu (Londra Sigortacılar Kurumu) 'nun asgari kapsam hükümlerine ya da bu alanda geçerli başka hükümlere uygunluk gösterecektir. Sigortanın geçerlilik süresi de B5 ve B4 hükümlerine uygun olarak belirlenecektir. Alıcı tarafından talep edilmesi halinde satıcı, masrafları alıcıya ait olmak üzere ve eğer olanak varsa, savaş, grev, ihtilal ve halk ayaklanması halleriyle ilgili sigorta işlemlerini de yaptıracaktır. Sigorta kapsamı, asgari olarak, satış sözleşmesinde belirtilen mal bedeli artı yüzde on (toplam % 110 ) biçiminde belirlenecek ve yine satış sözleşmesinde yer alan para cinsinden karşılanacaktır.

#### A 4 Teslim

Malları, belirtilen tarihte ya da öngörülen süre içerisinde, yükleme limanındaki geminin bordasına teslim etmek.

#### A 5 Hasarın geçişi

B5 hükümlerine tabi olmak üzere, malların yükleme limanında gemiye aktarıldığı ana kadar olan bütün kayıp ve hasar risklerini üstlenmek.

#### A 6 Masrafların bölüşümü

B6 hükümlerine tabi olmak üzere:

- Mallar A4 uyarınca teslim edilinceye kadar bunlarla ilgili bütün masrafları; ayrıca, taşıma sözleşmesi sırasında taşımacı kuruluşların malların gemiye yüklenmesi ve boşaltma limanında da gemiden indirilmesi çerçevesinde talep edecekleri de dahil olmak üzere, A3 den kaynaklanan bütün masraflarla birlikte navlun bedelini ödemek.
- İhracat işlemlerinde geçerli vergi, resim ve her türden resmi ödemelerle birlikte, gümrük çıkış işlemleriyle ilgili bütün masrafları üstlenmek.

#### A 7 Alıcıya ihbar

Alıcıya, gerek malların gemi bordasına aktarıldığını bildirecek, gerekse de malları teslim alma yönünde normal olarak gerekli hazırlıkları yapabilmesine olanak tanıyacak duyuruları yapmak.

#### A 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi ya da eşdeğer elektronik mesaj

Eğer başka türlü bir anlaşmaya varılmamışsa, masrafları kendisine ait olmak üzere, alıcıya, belirlenen varış limanı için gerekli mutad taşıma belgesini gecikmeksizin sağlamak.

Sözü edilen bu belge (örneğin devri kabil bir konişmento, devri gayri kabil bir deniz ya da nehir taşıma senedi ) satış işlemine tabi olan malları kapsamalı, yükleme için üzerinde anlaşmaya varılan tarihi taşınmalı, alıcının varış noktasında mallar üzerinde hak iddia edebilmesine olanak tanımalı ve eğer başka türlü bir anlaşma yapılmamışsa da, alıcıya, transit halindeki mallarını, taşıma belgesini (devri kabil konişmento ) bir başka alıcıya devir yoluyla ya da taşıyıcıya talimat vererek satma imkanı vermelidir.

Eğer bu türden bir taşıma belgesi birden çok orijinal kopya halinde hazırlanmışsa, bunların tamamı alıcıya teslim edilmelidir. Eğer taşıma belgesinde mal sahibi ile taşımacı arasında yapılan sözleşmeye atıfta bulunuyorsa, satıcı aynı zamanda bu sözleşmenin bir kopyasını da sağlamalıdır.

Satıcı ile alıcının birbirleriyle elektronik iletişim araçları kullanarak haberleşme kararı aldıkları durumlarda, daha önceki paragraflarda sözü edilen belgenin yerini, onunla eş geçerlilikte bir elektronik bilgi değişim (EDI) mesajı alabilir.

#### A 9 Kontrol-ambalajlama-işaretleme

Malların A4 uyarınca teslimi açısından gerekli olan kontrol işlemleriyle (örneğin kalite kontrolü, ölçüm, tartım, sayım) ilgili masrafları karşılamak.

Malların, kendisi tarafından düzenlenen taşıma işlemi için gerekli biçimde ambalajlanmasını kendi hesabından karşılamak (söz konusu alanda, sözleşmede tanımlanan malların ambalajsız olarak yüklenmesi söz konusu değilse). Ambalajlar, gerektiği biçimde işaretlenecektir.

#### A 10 Diğer yükümlülükler

Alıcının talebi üzerine, risk ve masrafları da alıcıya ait olmak koşuluyla, malları ithal işlemleri açısından, bazı durumlarda da bu malların bir başka ülkeden transit geçişi için gerekli olan, ancak, malların sevke tabi tutulduğu ve/veya asıl çıkış kaynağı olan ülkeden çıkarılan belgeleri, bunlara eşdeğer olan elektronik mesajları edinmesinde (A8 dekiler hariç) alıcıya yardımcı olmak.

#### B ALICININ YAPMASI GEREKENLER

##### B 1 Mal bedelinin ödenmesi

Mal bedelini, satış sözleşmesinde belirttiği şekilde ödemek.

##### B 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Risk ve masrafları kendisine ait olmak üzere, gerekli ithal iznini ya da diğer resmi yetki belgelerini almak; malların ithali için zorunlu bütün gümrük işlemleriyle birlikte, eğer gerekli ise, bu malların bir başka ülkeden transit geçişini sağlayacak işlemleri tamamlamak.

##### B 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

###### a) Taşıma Sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

###### b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

##### B 4 Teslim alma

Teslim işlemi A4 uyarınca yapılmışsa malları kabul etmek ve belirlenen varış limanında bulunan taşıyıcıdan teslim almak.

#### B 5 Hasar ın geçişi

Mallar yükleme limanında gemiye aktarıldığı andan itibaren bu mallarla ilgili her tür kayıp ve hasar riskini üstlenmek.

B7 uyarınca gerekli duyuruyu yapmaması durumunda, yükleme için tesbit edilen tarihten ya da aynı işlem için tesbit edilen sürenin bitiminden itibaren mallarla ilgili bütün kayıp ve hasar riskini üstlenmek. Ancak, bunun için, söz konusu malların özel olarak sözleşme çerçevesinde ve o amaçla tahsis edilen, başka deyişle bu amaçla bir kenara ayrılan mallar olduğunun teşhis edilebilmesi gerekir.

#### B 6 Masraflar ın bölüşümü

A3 hükümlerine tabi olmak üzere, malların A4 uyarınca tesliminden itibaren bu mallarla ilgili her türlü masrafı üstlenmek; ayrıca, eğer bu tür masraflar normal olarak taşıma sözleşmesi yapan taşıyıcı firmalarca karşılanmıyorsa, gerek malların varış limanı öncesi transit geçişleri, gerekse de mavna ve iskele masrafları da dahil olmak üzere boşaltma işlemleri sırasında ortaya çıkan masrafları karşılamak. Eğer alıcı B7 uyarınca duyuruda bulunmamışsa, belirlenen tarihten ya da yükleme için tesbit edilen sürenin bitiminden itibaren bu nedenle doğacak bütün ek masrafları yüklenir. Ancak, bunun için, söz konusu malların özel olarak sözleşme çerçevesinde ve o amaçla tahsis edilen, başka bir deyişle, bu amaçla bir kenara ayrılmış mallar olduğunun teşhis edilebilmesi gerekir.

İthalat işlemlerinde geçerli vergi, resim ve her türden resmi ödeme ile birlikte, gümrük giriş işlemleriyle ilgili olan ve gerekliyse, bu malların bir başka ülkeden transit geçişiyle ortaya çıkan bütün masrafları üstlenmek.

#### B 7 Satıcıya ihbar

Malların yükleme zamanını ve /veya varış limanını belirleme hakkına sahip olduğu durumlarda, satıcıya bu hususlarla ilgili gerekli duyuruları yapmak.

#### B 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi ya da eşdeğer elektronik mesaj

Eğer sözleşme ile uyum halindeyse, A8 uyarınca taşıma belgesini kabul etmek.

#### B 9 Mallar ın muayenesi

Başka türlü bir anlaşmaya varılmadığı takdirde ve işlem ihracatın geerleştirildiği ülkenin resmi görevlilerince zorunlu olarak yapılmıyorsa, yükleme öncesi denetim işlemlerinin masrafının karşılamak.

#### B 10 Diğer yükümlülükler

A10 da sözü edilen belgelerin ya da bunlara eşdeğer elektronik mesajların sağlanması sırasında ortaya çıkan bütün masraf ve ödemeleri üstlenmek; satıcının bu konuda kendisine yardım amacıyla yaptığı bütün masrafları tazmin etmek. Talep zerine, satıcıya, sigorta işlemlerinin geerleştirilmesi açısından gerekli bilgileri sağlamak

#### CPT

#### TAŞIMA ÜCRETİ DENMİş OLARAK TESLİM

( varış yeri... olarak belirtmek suretiyle)

"Taşıma creti denmiş olarak..." terimi, malların belirlenen varış yerine taşınmasında navlunun satıcı tarafından ödendiğini anlatır. Malların taşıyıcıya aktarılmasından sonra mallarla ilgili kayıp ve hasar riski, ayrıca bu teslim işleminden sonra meydana gelebilecek olayların yarattığı bütün ek masraflar satıcıdan alıcının üzerine geçer.

"Taşıyıcı ", bir taşıma sözleşmesi çerçevesinde malların demiryolu, karayolu, denizyolu, havayolu, nehir ya da bunlardan bazılarının birarada kullanılmasıyla taşınması işlemini bizzat üzerine alan ya da bunu sağlama taahhüdünde bulunan herhangi bir şahsı tanımlar.

Eğer malların belirlenen varış yerine ulaştırılması için birbiri ardına taşıyıcılar kullanılıyorsa, malların bunlardan ilk taşıyıcıya aktarılmasıyla birlikte risk de devredilmiş olur. CPT terimi, malların gümrük çıkış işlemlerinin satıcı tarafından tamamlanmasını öngörür,

Bu terim, çok vasıtalı olanlar da dahil her tür taşımacılıkta kullanabilir.

#### A SATICININ YAPMASI GEREKENLER

##### A 1 Mallar ın, sözleşmeye uygun olarak sağlanması

Malları ve faturayı ya da ona eşdeğer bir elektronik mesajı satış sözleşmesi uyarınca sağlamak; yine sözleşme tarafından gerekli görülen başka herhangi bir belgeyi hazır bulundurmak.

##### A 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Kendi risk ve masraf alanına dahil olmak üzere, malların ihracı için gerekli herhangi bir izni ya da yetkiyi almak; yine malların ihracı için gerekli bütün formaliteleri tamamlamak.

### A 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

#### a) Taşıma sözleşmesi

Masrafları kendisine ait olmak üzere, malların olağan bir rota izlenerek mutad biçiminde belirlenen varış yerinden üzerinde anlaşmaya varılmış noktaya taşınması için sözleşme akdetmek.

Eğer üzerinde anlaşılmış bir varış noktası yoksa ve / veya böyle bir nokta mevcut uygulamada da belirlenmemişse, bu durumda satıcı, belirlenen varış alanı içinde böyle bir noktayı kendi amaçlarına en uygun düşecek biçimde belirleyebilir.

#### b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

### A 4 Teslim

Malları, belirtilen tarihte ya da öngörülen süre içerisinde belirlenen varış yerine ulaştırılmak üzere taşıyıcıya, ya da eğer taşıma işleminde birden çok taşıma aracı söz konusu ise ilk taşıma aracına teslim etmek.

### A 5 Hasarın geçişi

B5 hükümlerine tabi olmak üzere, malların A4 uyarınca teslim edildiği ana kadar bütün kayıp ve hasar riskini üstlenmek.

### A 6 Masrafların bölüşümü

B6 hükümlerine tabi olmak üzere:

- Mallar A4 uyarınca teslim edilinceye kadar bunlarla ilgili bütün masrafları, ayrıca, navlunla birlikte, ister navlunda içerilmiş olsun isterse taşıma sözleşmesinin akdi sırasında satıcı tarafından yapılmış olsun, malların gerek yüklenişi gerekse de varış yerinde boşaltılması sırasında ortaya çıkanlar da dahil, A3a)' dan doğan diğer bütün masrafları karşılamak.
- İhracat işlemlerinde geçerli vergi, resim ve her türden resmi ödemelerle birlikte, gümrük çıkış işlemleriyle ilgili bütün masrafları üstlenmek.

### A 7 Alıcıya ihbar

Alıcıya, gerek malların A4 uyarınca teslim edildiğini bildirecek, gerekse de malları teslim alma yönünde normal olarak gerekli hazırlıkları yapabilmesine olanak tanıyacak duyuruları yapmak.

### A 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi ya da eşdeğer elektronik mesaj

Eğer genel olarak alışılmış bir uygulama ise masrafları kendisine (satıcıya) ait olmak üzere, alıcıya mutad nakliye belgesini sağlamak (örneğin devri kabil bir konişmento, devri gayri kabil bir deniz nakliye senedi, nehir taşıma belgesi, hava nakliye senedi, demiryolu konsinye formu, karayolu konsinye formu ya da çok vasıtalı herhangi bir taşıma belgesi).

Eğer satıcı ile alıcı birbirleriyle elektronik iletişim araçları kanalından haberleşme kararına varmışlarsa, önceki paragrafta sözü edilen belgenin yerini, onunla eş geçerlilikte bir elektronik bilgi değişim (EDI) mesajı alabilir.

### A 9 Kontrol-ambalajlama-işaretleme

Malların A4 uyarınca teslimi açısından gerekli olan kontrol işlemleriyle (örneğin kalite kontrolü, ölçüm, tartım, sayım ) ilgili masrafları karşılamak.

Malların, kendisi tarafından düzenlenen taşıma işlemi açısından gerekli biçimde ambalajlanması masraflarını karşılamak (söz konusu alanda, sözleşmede tanımlanan malların ambalajsız olarak yüklenmesi söz konusu değilse ). Ambalajlar, gerektiği biçimde işaretlenecektir.

### A 10 Diğer yükümlülükler

Alıcının talebi üzerine, risk ve masrafları da alıcıya ait olmak koşuluyla, malların ithal işlemleri açısından, bazı durumlarda da bu malların bir başka ülkeden transit geçişi için gerekli olan, ancak, malların sevke tabi tutulduğu ve/veya asıl çıkış kaynağı olan ülkede çıkarılan belgeleri, bunlara eşdeğer olan elektronik mesajları edinmesinde (A8'dekiler hariç) alıcıya yardımcı olmak.

Talep üzerine, alıcıya, sigorta işlemleri konusunda gerekli bilgiyi sağlamak.

## B ALICININ YAPMASI GEREKENLER

### B 1 Mal bedelinin ödenmesi

Mal bedelini, satış sözleşmesinde belirtildiği biçimde ödemek.

### B 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Risk ve masrafları kendisine ait olmak üzere, gerekli ithal iznini ya da diğer resmi yetki belgelerini almak; malların ithali için zorunlu gümrük işlemleriyle birlikte, eğer gerekli ise, bu malların bir başka ülkeden transit geçişini sağlayacak işlemleri tamamlamak.

### B 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

#### a) Taşıma Sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

#### b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

#### B 4 Teslim Alma

Teslim işlemi A4 uyarınca yapılmışsa malları kabul etmek ve belirlenen varış yerinde malları taşıyıcıdan teslim almak.

#### B 5 Hasar ın geçişı

Mallar A4 uyarınca kendisine teslim edildiğı andan itibaren, mallarla ilgili her türlü kayıp ve hasar riskini üstlenmek.

B7 uyarınca gerekli duyuruyu yapmaması durumunda, teslim için tesbit edilen tarihten ya da aynı işlem için tesbit edilen sürenin bitiminden itibaren mallarla ilgili her türlü riski üstlenmek. Ancak, bunun için,söz konusu malların özel olarak sözleşme çerçevesinde ve o amaçla tahsis edilen, başka deyişle bu amaçla bir kenara ayrılan mallar olduğunun teşhis edilebilmesi gerekir.

#### B 6 Masraflar ın bölüşümü

A3a) hükümlerine tabi olmak üzere,

- malların A4 uyarınca teslimi anından itibaren bunlara ilişkin bütün masrafları karşılamak; ayrıca, eğer söz konusu ödeme ve harcamalar navluna dahil edilmemişse ya da A3a) uyarınca taşıma sözleşmesi akdederken satıcı tarafından gerçekleştirilmemişse, sonuçta boşaltma masrafları da dahil olmak üzere,malların transit halinde seyrinden varış noktasına ulaşmasına kadar olan süreye ait bütün masraf ve ödemeleri de üstlenmek.
- Eğer alıcı B7 uyarınca gerekli duyuruda bulunmamışsa, malların yola çıkarılış gününden ya da bu işlem için tesbit edilen sürenin bitiminden itibaren bu mallarla ilgili olarak ortaya çıkacak hertürlü ek masrafı da kendisi üstlenir. Ancak, bunun için, söz konusu malların özel olarak sözleşmede çerçevesinde ve o amaçla tahsis edilen, başka bir deyişle, bu amaçla bir kenara ayrılmış mallar olduğunun teşhis edilebilmesi gerekir.

İthalat işlemlerinde geçerli vergi, resim ve her türden resmi ödeme ile birlikte, gümrük giriş işlemleriyle ilgili olan ve gerekliyse, bu malların bir başka ülkeden transit geçişıyle ortaya çıkan bütün masrafları üstlenmek.

#### B 7 Satıcıya ihbar

Malları yola çıkarma zamanını ve/veya varış yerini belirleme hakkına sahip olduğu durumlarda, satıcıya bu hususlarla ilgili gerekli duyuruları yapmak.

#### B 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesini ya da eşdeğer elektronik mesaj

Eğer sözleşme ile uyum halindeyse, A8 uyarınca taşıma belgesini kabul etmek.

#### B 9 Mallar ın muayenesi

Başka türlü bir anlaşmaya varılmadığı taktirde ve işlem ihracatın gerçekleştiğı ülkenin görevlilerince zorunlu olarak yapılmıyorsa, yükleme öncesi denetim işlemlerinin masrafını karşılamak.

#### B 10 Diğer yükümlölükler

A10'da sözü edilen belgelerin ya da bunlarla eşdeğer elektronik mesajların sağlanması sırasında ortaya çıkan bütün masraf ve ödemeleri üstlenmek; satıcının bu konuda kendisine yardım amacıyla yaptığı bütün masrafları tazmin etmek.

#### CIP

#### TAŞIMA VE SİGORTA BEDELİ ÖDENMİŞ OLARAK TESLİM

( varış yeri... olarak belirtilmek suretiyle)

"Taşıma ve Sigorta Bedeli Ödenmiş Olarak Teslim" terimi, satıcının, CPT terimi ile aynı yükümlölükleri taşıdığı, ancak bunlara ek olarak, malların taşınması sırasında kayıp ve hasar riskine karşı alıcıya yük sigortası sağlama zorunda olduğu durumu anlatır. Satıcı, sigorta sözleşmesini akdeder ve sigorta primini öder.

Alıcının dikkate alması gereken husus, CIP teriminde satıcıdan yalnızca asgari düzeyde bir sigorta kapsamı sağlanmasının beklendiğidir.

CIP terimi, malların ihraç çıkış işlemlerinin satıcı tarafından yapılmasını öngörür. Bu terim, çok vasıtalı olanlar da dahil, her tür taşıma biçiminde kullanılabilir.

#### A SATICININ YAPMASI GEREKENLER

##### A1 Mallar ın, sözleşmeye uygun olarak sağlanması

Malları ve faturayı ya da ona eşdeğer bir elektronik mesajı satış sözleşmesi uyarınca sağlamak; yine sözleşme tarafından gerekli görülen başka herhangi bir belgeyi hazır bulundurmak.

##### A 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Kendi risk ve masraf alanına dahil olmak üzere, malların ihracı için gerekli herhangi bir izni ya da yetkiyi almak; yine malların ihracı için gerekli bütün formaliteleri tamamlamak.

##### A 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

###### a) Taşıma Sözleşmesi



Masrafları kendisine ait olamak üzere, malların olağan bir rota izlenerek mutad biçimde belirlenen varış yerinden üzerinde anlaşılmış bir noktaya taşınması için bir sözleşme akdetmek. Eğer üzerinde anlaşılmış bir varış noktası yoksa ve böyle bir nokta mevcut uygulamada da belirlenmemişse, bu durumda satıcı, belirlenen varış yeri dahilinde böyle bir noktayı kendi amaçlarına en uygun düşecek şekilde belirleyebilir.

#### b) Sigorta Sözleşmesi

Sözleşmede yer alan anlaşma uyarınca, alıcının ya da işleme konu olan mallarla sigorta kapsamına girecek türde ilişkisi olan başka herhangi bir şahsın doğrudan sigorta şirketinden tazminat talep edebileceği bir yük sigorta sözleşmesini kendi masraflarıyla akdetmek; alıcıya, sigorta poliçesini ya da sigorta kapsamını gösterir başka herhangi bir belgeyi sağlamak. Sözleşme, bu alanda güvenilir bir nitelik taşıyan sigortacılar ya da sigorta şirketleri ile yapılacak ve eğer aksi yönde bir anlaşmanın varlığı ifade edilmemişse, Kargo Hükümleri Kurumu (Londra Sigortacılar Kurumu)'nun asgari kapsam hükümlerine ya da bu alanda geçerli başka hükümlere uygunluk gösterecektir. Sigortanın geçerlilik süresi de B5 ve B4' hükümlerine uygun olarak belirlenecektir. Alıcı tarafından talep edilmesi halinde satıcı, masrafları alıcıya ait olmak üzere ve eğer olanak varsa, savaş, grev, ihtilâl ve halk ayaklanması halleriyle ilgili sigorta işlemlerini de yaptıracaktır. Sigorta kapsamı, asgari olarak, satış sözleşmesinde belirtilen mal bedeli artı yüzde on (toplam: % 110) biçiminde belirlenecek ve yine satış sözleşmesinde yer alan para cinsinden karşılanacaktır.

#### A 4 Teslim

Malları, belirlenen tarihte ya da öngörülen süre içerisinde belirlenen varış yerine ulaştırmak üzere taşıyıcıya, ya da eğer taşıma işleminde birden çok taşıma aracı söz konusu ise ilk taşıma aracına teslim etmek.

#### A 5 Hasarın geçişi

B5 hükümlerine tabi olmak üzere, malların A4 uyarınca teslim edildiği ana kadar bütün kayıp ve hasar riskini üstlenmek.

#### A 6 Masrafları bölüşümü

B6 hükümlerine tabi olmak üzere:

- Mallar A4 uyarınca teslim edilinceye kadar bunlarla ilgili bütün masrafları, ayrıca, taşıma sözleşmesi sırasında taşıyıcı kuruluşların malların araca yüklenmesi ve boşaltma mahallinde de araçtan indirilmesi çerçevesinde talep edecekleri de dahil olmak üzere A3'den kaynaklanan bütün masraflarla birlikte ana yük taşıma bedelini ödemek.
- İhracat işlemlerinde geçerli vergi, resim ve her türden resmi ödemelerle birlikte, gümrük çıkış işlemleriyle ilgili bütün masrafları üstlenmek.

#### A 7 Alıcıya ihbar

Alıcıya, gerek malların A4 uyarınca teslim edildiğine dair, gerekse de malları teslim alma yönünde normal olarak zorunlu hazırlıkları yapabilmesine olanak tanıyacak duyuruları yapmak.

#### A 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi ya da eşdeğer elektronik mesaj

Eğer genel olarak alışılmış bir uygulama ise masrafları kendisine (satıcıya) ait olmak üzere, alıcıya mutad nakliye belgesini sağlamak (örneğin devri kabil bir konişmento, devri gayri kabil bir deniz nakliye senedi, nehir taşıma belgesi, hava nakliye senedi, demiryolu konsinye formu, karayolu konsinye formu ya da çok vasıtalı herhangi bir taşıma belgesi).

Eğer satıcı ile alıcı birbirleriyle elektronik iletişim araçları kanalından haberleşme kararına varmışlarsa, önceki paragrafta sözü edilen belgenin yerini, onunla eş geçerlilikte bir elektronik bilgi değişim (EDI) mesajı alabilir.

#### A 9 Kontrol-ambalajlama-işaretleme

Malların A4 uyarınca teslimi açısından gerekli olan kontrol işlemleriyle (örneğin kalite kontrolü, ölçüm, tartım, sayım ) ilgili masrafları karşılamak.

Malların, kendisi tarafından düzenlenen taşıma işlemi açısından gerekli biçimde ambalajlamasını kendi hesabından karşılamak (söz konusu alanda, sözleşmede tanımlanan malların ambalajsız olarak yüklenmesi söz konusu değilse). Ambalajlar, gerektiği biçimde işaretlenecektir.

#### A 10 Diğer yükümlülükler

Alıcının talebi üzerine, risk ve masrafları da alıcıya ait olmak koşuluyla, malların ithal işlemleri açısından, bazı durumlarda da bu malların bir başka ülkeden transit geçişi için gerekli olan, ancak, malların sevke tabi tutulduğu ve/veya asıl çıkış kaynağı olan ülkede tanzim edilen belgeleri, bunlara eşdeğer olan elektronik mesajları edinmesinde (A8'dekiler hariç) alıcıya yardımcı olmak.

#### B ALICININ YAPMASI GEREKENLER

##### B 1 Mal bedelinin ödenmesi

Mal bedelini, satış sözleşmesinde belirtildiği şekilde ödemek.

B 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Risk ve masrafları kendisine ait olmak üzere, gerekli ithal iznini ya da diğer resmi yetki belgelerini almak; malların ithali için zorunlu bütün gümrük işlemleriyle birlikte, eğer gerekli ise, bu malların bir başka ülkeden transit geçişini sağlayacak işlemleri tamamlamak.

B 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

a) Taşıma Sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

B 4 Teslim alma

Teslim işlemi A4 uyarınca yapılmışsa malları kabul etmek ve belirlenen varış yerinde malları taşıyıcıdan teslim almak.

B 5 Hasarın geçişi

Malları A4 uyarınca kendisine teslim edildiği andan itibaren, mallarla ilgili her türlü kayıp ve hasar ve riskini üstlenmek.

B7 uyarınca gerekli duyuruyu yapmaması durumunda, teslim işlemi için tesbit edilen tarihten ya da aynı işlem için tesbit edilen sürenin bitiminden itibaren mallarla ilgili her türlü riski üstlenmek. Ancak, bunun için, söz konusu malların özel olarak sözleşme çerçevesinde ve o amaçla tahsis edilen, başka deyişle bu amaçla bir kenara ayrılan mallar olduğunun teşhis edilebilmesi gerekir.

B 6 Masrafların bölüşümü

A3 hükümlerine tabi olmak üzere,

- malların A4 uyarınca teslimi anından itibaren bunlara ilişkin bütün masrafları karşılamak; ayrıca, eğer söz konusu ödeme ve harcamaları taşıma bedeline dahil edilmemişse ya da
- A3a) uyarınca taşıma sözleşmesi akdedilirken satıcı tarafından gerçekleştirilmemişse, sonuçtaki boşaltma masrafları da dahil olmak üzere, malların transit halinde seyrinden varış noktasına ulaşmasına kadar olan süreye ait bütün masraf ve ödemeleri de karşılamak.
- Eğer alıcı B7 uyarınca gerekli duyuruda bulunmamışsa, malların yola çıkarılış gününden ya da bu işlem için tesbit edilen sürenin bitiminden itibaren bu mallarla ilgili olarak ortaya çıkacak her türlü ek masrafı da kendisi üstlenir. Ancak, bunun için, söz konusu malların özel olarak sözleşme çerçevesinde ve o amaçla tahsis edilen, başka bir deyişle, bu amaçla bir kenara ayrılmış mallar olduğunun teşhis edilebilmesi gerekir.
- İthalat işlemlerinde geçerli vergi, resim ve her türden resmi ödeme ile birlikte, gümrük giriş işlemleriyle ilgili olan ve gerekliyse, bu malların bir başka ülkeden transit geçişiyle ortaya çıkan bütün masrafları üstlenmek.

B 7 Alıcıya ihbar

Mallarla yola çıkarma zamanını ve/veya varış yerini belirleme hakkına sahip olduğu durumlarda, satıcıya bu hususlarla ilgili gerekli duyuruları yapmak.

B 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesini ya da eşdeğer elektronik mesaj

Eğer sözleşme ile uyum halindeyse, A8 uyarınca taşıma belgesini kabul etmek.

B 9 Malların muayenesi

Başka türlü bir anlaşmaya varılmadığı takdirde ve işlem ihracatın gerçekleştiği ülkenin görevlilerince zorunlu olarak yapılmıyorsa, yükleme öncesi denetim işlemlerinin masrafını karşılamak.

B 10 Diğer yükümlülükler

A10'da sözü edilen belgelerin ya da bunlarla eşdeğer elektronik mesajların sağlanması sırasında ortaya çıkan bütün masraf ve ödemeleri üstlenmek; satıcının bu konuda kendisine yardım amacıyla yaptığı bütün masrafları tazmin etmek. Talep üzerine, satıcıya, sigorta işlemlerinin gerçekleştirilmesi açısından gerekli bilgileri sağlamak.

DAF

SINIRDA TESLİM

(... olarak belirtilen yerde )

"Sınırdaki Teslim" terimi, malların, gümrük çıkış işlemleri tamamlanmış olarak sınırdaki, ancak, bitişik ülkenin gümrük sınırından önceki, belirlenen yerde ve noktada teslim hazırlanmış hale getirilmesiyle satıcının yükümlülüklerinin sona ermesi anlamına gelir. Burada "sınır" terimi, ihracatın yapıldığı ülkenin dahil her tür sınırı tanımlamak üzere kullanılabilir. Dolayısıyla, sözü edilen "sınır"ın terim içinde atıfta bulunulan yerini ve noktasını mutlaka isim olarak belirterek kesinleştirmek çok büyük önem taşımaktadır. Aslında bu terim özellikle demiryolu ve karayolu taşımacılığı açısından düşünülmüşse de, herhangi bir taşıma biçiminde kullanılabilir.

## A SATICININ YAPMASI GEREKENLER

### A 1 Malların, sözleşmeye uygun olarak sağlanması

Malları ve faturayı ya da ona eşdeğer bir elektronik mesajı satış sözleşmesi uyarınca sağlamak; yine sözleşme tarafından gerekli görülen başka herhangi bir belgeyi hazır bulundurmak.

### A 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Risk ve masrafları kendisine ait olmak üzere, herhangi bir ihraç izin belgesini, resmi yetkiyi ya da malları alıcının tasarrufuna bırakabilmesi için gerekli başka herhangi bir belgeyi edinmek. Malların sınırda belirlenen teslim yerine ihracı ve eğer gerekli ise, bu malların daha önce bir başka ülkeden transit geçişi için bütün gümrük işlerini tamamlamak..

### A 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

#### a) Taşıma Sözleşmesi

Malların olağan bir rota izlenerek mutad biçimde, sınırda belirlenmiş teslim noktasına taşınması için (eğer gerekli ise, bir başka ülkeden transit geçiş de dahil) masrafları kendisine ait olmak üzere sözleşme akdetmek.

Eğer sınırda belirlenen teslim yerindeki nokta üzerinde ayrıca anlaşmaya varılmamışsa ya da mevcut uygulamalar böyle bir nokta belirlememişse, bu durumda satıcı, belirlenen teslim alanı içinde olmak üzere bu noktayı kendi açısından en uygun olacak şekilde tesbit edebilir.

#### b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülük yok.

### A 4 Teslim

Malları, sınırda belirlenen teslim yerinde, öngörülen tarihte ya da süre içerisinde alıcının emrine vermek.

### A 5 Hasarın geçişi

B5 hükümlerine tabi olmak üzere, malların A4 uyarınca teslim edildiği ana kadar bütün kayıp ve hasar riskini üstlenmek.

### A 6 Masrafların bölüşümü

B6 hükümlerine tabi olmak üzere:

- Malların A4 uyarınca teslimine kadar süreye ait masrafların dışında, A3a)'dan kaynaklanan masrafları ve ayrıca, eğer malların alıcının kullanımına tahsisi için bu malların sınırda belirlenen varış yerine ulaşır ulaşmaz boşaltılması gerekiyorsa ve mevcut uygulamalar da bu yöndeysse, ilgili boşaltma masraflarını da tümüyle karşılamak.
- İhracat için gerekli gümrük formalitelerinin masraflarıyla birlikte, yine ihracat işlemleri üzerinden alınan vergi, resim ve diğer ödemeleri ve eğer gerekli ise, mallar A4 uyarınca teslim edilmeden önce bunların başka ülkelerden geçiş yapması için zorunlu masrafları karşılamak.

### A 7 Alıcıya ihbar

Alıcıya, malların sınırda belirtilen yere doğru yola çıkarıldığına ilişkin yeterli duyuruyu yapmak; ayrıca yine alıcıya, malları teslim alma yönünde gerekli hazırlıkları yapabilmesine olanak tanıyacak haberleri iletme.

### A 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi ya da eşdeğer elektronik mesaj

Masraflar kendisine (satıcıya) ait olmak üzere, malların teslimine ilişkin mutad belgeyi ya da teslimi kanıtlayacak başka herhangi bir belgeyi, sınırda belirlenen yerde alıcıya vermek.

Alıcının talebi üzerine, risk ve masrafları da ona ait olmak koşuluyla kendisine, normal olarak malların yola çıkarıldığı ülkeden temin edilen ve malların bu ülkeden başlayarak ithalatçı ülkede alıcı tarafından belirlenen nihai varış noktasına kadar taşınması işlemini gösteren tam bir belgeyi sağlamak.

Eğer satıcı ile alıcı birbirleriyle elektronik iletişim araçları kanalından haberleşme kararına varmışlarsa, önceki paragrafta sözü edilen belgenin yerini, onunla eş geçerlilikte bir elektronik bilgi değişim (EDI) mesajı alabilir.

### A 9 Kontrol-ambalajlama-işaretleme

Malların A4 uyarınca teslimi açısından gerekli olan kontrol işlemleriyle (örneğin kalite kontrolü, ölçüm, tartım, sayım) ilgili masrafları karşılamak.

(İşleme konu olan türde malların ambalajsız teslimi söz konusu değilse) malların sınırda teslimi açısından gerekli ambalajlama işleminin yanı sıra, ayrıca eğer koşullar (örneğin taşıma çeşitleri, varacağı yer) satış sözleşmesi akdedilmeden önce kendisine bildirilmişse bu malların sınırda teslim işleminden sonraki taşıma işlemleri için gerekli ambalajlamaları da kendi hesabından üstlenmek.

Ambalajlar uygun biçimde işaretlenecektir.

### A 10 Diğer yükümlülükler

Alıcının talebi üzerine, risk ve masrafları da alıcıya ait olmak koşuluyla, malların ithal işlemleri açısından, bazı durumlarda da bu malların bir başka ülkeden transit geçişi için gerekli olan, ancak malların sevke tabi tutulduğu ve/veya asıl çıkış kaynağı olan ülkede çıkarılan belgeleri, bunlarla

eşdeğer olan elektronik mesajları (A8'dekiler hariç) edinmesinde alıcıya yardımcı olmak. Kendisinin talebi üzerine, alıcıya, sigorta işlemleri açısından gerekli bilgileri sağlamak.

#### B ALICININ YAPMASI GEREKENLER

##### B 1 Mal bedelinin ödenmesi

Mal bedelini, satış sözleşmesinde belirtildiği şekilde ödemek.

##### B 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Risk ve masrafları kendisine ait olmak üzere, malların ithali ve gerektiği durumlarda da daha sonraki taşıma işlemleri açısından istenen izin ve belgeleri almak, her türlü gümrük giriş formalitelerini sınırda belirlenmiş teslim noktasında ya da bir başka yerde tamamlamak.

##### B 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

###### a) Taşıma Sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

###### b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülüğü yok.

##### B 4 Teslim alma

A4 uyarınca kendi tasarrufuna bırakılır bırakılmaz malları teslim almak.

##### B 5 Hasarın geçişi

A4 uyarınca mallar kendi tasarrufuna bırakıldığı andan itibaren bununla ilgili her türlü kayıp ve hasar riskini üstlenmek.

B7 uyarınca gerekli duyuruyu yapmaması durumunda, teslim işlemi için tesbit edilen tarihten ya da aynı işlem için tesbit edilen sürenin bitiminden itibaren mallarla ilgili her türlü kayıp ve hasar riskini üstlenmek. Ancak, bunun için, söz konusu malların özel olarak sözleşme çerçevesinde ve o amaçla tahsis edilen, başka deyişle bu amaçla bir kenara ayrılan mallar olduğunun teşhis edilebilmesi gerekir.

##### B 6 Masrafların bölüşümü

Mallar A4 uyarınca kendi tasarrufuna bırakıldığı andan itibaren bunlarla ilgili her türlü masrafı karşılamak.

Mallar A4 uyarınca tasarrufuna bırakıldığı zaman bunları teslim almaması, ya da B7 uyarınca duyuruda bulunmaması durumlarında, bu durumlar sonucu doğacak bütün ek masrafları karşılamak. Ancak, bunun için, söz konusu malların özel olarak sözleşme çerçevesinde ve o amaçla bir kenara ayrılan mallar olduğunu teşhis edilebilmesi gerekir.

İthalat işlemlerinde geçerli vergi, resim ve her türden resmi ödeme ile birlikte, gümrük giriş işlemleriyle ilgili olan ve gerekliyse, bu malların daha sonraki taşıma işlemlerinden doğan bütün masrafları üstlenmek.

##### B 7 Satıcıya ihbar

Belirli bir süre içerisinde malları teslim alma gününü ve/veya yerini belirleme hakkına sahipse, satıcıya bu konularla ilgili gerekli duyuruları yapmak.

##### B 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi ya da eşdeğer elektronik mesaj

A8 uyarınca taşıma belgesini ve/veya bir diğer teslim kanıtını kabul etmek.

##### B 9 Malların muayenesi

Başka türlü bir anlaşmaya varılmadığı takdirde ve işlem ihracatın gerçekleştiği ülkenin görevlilerince zorunlu olarak yapılmıyorsa, yükleme öncesi denetim işlemlerinin masrafını karşılamak.

##### B 10 Diğer yükümlülükler

A10'da sözü edilen belgelerin ya da bunlarla eşdeğer elektronik mesajların sağlanması sırasında ortaya çıkan bütün masraf ve ödemeleri üstlenmek; satıcının bu konuda kendisine yardım amacıyla yaptığı bütün masrafları tazmin etmek.

Eğer gerekli ise, satıcıdan gelen talep üzerine ve risk ve masrafları alıcıya ait olmak koşuluyla, kendisine, döviz kontrol belgesi, permi ve diğer benzeri belgeleri ya da bunların tasdikli suretlerini sağlamak; eksiksiz taşıma belgesinin ya da A8'de belirtilen türde herhangi bir belgenin sağlanabilmesi amacıyla, malların giriş yapacağı ülkedeki nihai varış adresi

#### DES

#### GEMİDE TESLİM

(Varış limanı...olarak belirtilmek sureti ile)

“Gemide Teslim” terimi, ithalat için gümrüklenmemiş malların belirtilen varış limanında gemide alıcının tasarrufuna bırakılmasıyla birlikte satıcının teslim yükümlülüğünü yerine getirdiğini ifade eder. Malların boşaltmadan önce belirtilen varış limanına getirilmesi ile ilgili tüm hasar ve masraf satıcı tarafından karşılanmalıdır. Taraflar malların boşaltmasına ilişkin hasar ve masrafları satıcının üstlenmesi arzusunda iseler, artık DEQ terimi kullanılmalıdır.

Bu terim sadece mallar deniz ve içsu veya çok vasıtalı taşıma ile varma limanında gemide teslim edilecekse kullanılabilir.

#### A SATICININ YAPMASI GEREKENLER

##### A 1 Malların, sözleşmeye uygun olarak sağlanması

Satıcı, malları ve ticari faturayı veya ona eşdeğer elektronik mesajı ve sözleşmenin gerektirebileceği diğer uygunluk kanıtlarını satım sözleşmesi uyarınca sağlamalıdır.

##### A 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Satıcı, hasarı ve masrafları kendisine ait olmak üzere, her türlü ihrac iznini veya diğer resmi izni veya belgeleri temin etmeli ve uygulandığı ölçüde, malların ihracı ve herhangi bir ülkeden transit geçişi için gerekli tüm gümrük işlemlerini tamamlamalıdır.

##### A 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

###### a) Taşıma Sözleşmesi

Satıcı, masrafları kendisine ait olmak üzere, malların, belirtilen varma limanında, eğer varsa, kararlaştırılan noktaya kadar taşınması için sözleşme yapmalıdır. Eğer bir nokta kararlaştırılmamışsa veya uygulamayla belirlenmemişse, satıcı belirlenen varma limanında kendi amacına en uygun noktayı seçebilir.

###### b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülük yok

##### A 4 Teslim

Satıcı, malları kararlaştırılan tarihte veya süre içerisinde A3a)'da belirtilen varma limanındaki boşaltma noktasında, malların niteliklerine uygun boşaltma araçları ile gemiden kaldırılmalarına olanak sağlayacak şekilde alıcının tasarrufuna bırakılmalıdır.

##### A 5 Hasarın geçişi

Satıcı, B5 hükümleri saklı kalmak koşulu kaydıyla, mallar A4 uyarınca teslim edilinceye kadar o mallara ilişkin bütün ziya ve hasarı üstlenmelidir.

##### A 6 Masrafların bölüşümü

Satıcı, B6 hükümleri saklı kalmak kaydıyla,

- A3a)'dan kaynaklanan masraflara ilaveten, malların A4'e uygun olarak teslim edildiği ana kadar mallara ilişkin bütün masrafları; ve
- Uygulandığı ölçüde, ihracat için gerekli gümrükleme işlemlerine ilişkin masraflar ile malların ihracı ve A4 uyarınca teslimden önce diğer bir ülkeden transit geçişi için ödenmesi gereken bütün resimleri, vergileri, ve diğer harçları, ödemelidir.

##### A 7 Alıcıya ihbar

Satıcı, A4'e uygun olarak belirlenen geminin tahmini varma zamanını ve alıcının malları alması için normal olarak gerekli olan önlemleri almasına olanak sağlayacak konuları alıcıya yeteri kadar önceden ihbar etmelidir.

##### A 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi veya eşdeğer elektronik mesaj

Satıcı, masrafları kendisine ait olmak üzere, teslim ordinosu ve/veya malları varma limanında taşıyandan talep etmesine olanak sağlayacak olağan taşıma belgesini veya belgelerini (örneğin devredilebilir bir konşimento, devredilemez bir deniz taşıma senedi, içsu taşıma belgesi, havayolu taşıma senedi, demiryolu hamule senedi, karayolu hamule senedi veya çok vasıtalı taşıma belgesi) sağlamalıdır.

Satıcı ve alıcı elektronik olarak haberleşmek konusunda anlaşmışlarsa, bir önceki paragrafta sözü edilen belgenin yerini, eş değer bir elektronik bilgi değişim (EDI) mesajı alabilir.

##### A 9 Kontrol-ambalajlama-işaretleme

Satıcı, malların A4 uyarınca teslimi için gerekli olan kontrol işlemleriyle (kalite kontrolü, ölçüm, tartım, sayım gibi) ilgili masrafları ödemelidir.

Satıcı, malların teslimi için gerekli ambalaj masraflarını kendisi üstlenerek yapmalıdır (meğer ki belli bir ticaret alanı için sözleşmede tanımlanan malların ambalajsız teslimi kararlaştırılmış veya alışılmış olsun). Ambalajlar uygun şekilde işaretlenmelidir.

##### A 10 Diğer yükümlülükler

Satıcı, alıcının talebi üzerine, hasarı ve masrafları alıcıya ait olmak koşuluyla, malların ithal ve ihrac işlemleri için alıcı tarafından istenebilecek sevk veya menşe ülkesinde verilen her türlü belgenin veya eşdeğer elektronik mesajın (A8'de belirtilenler dışında) edinilmesinde alıcıya her türlü yardımda bulunmalıdır.

Satıcı, talep üzerine, alıcıya bir sigorta sağlanması amacı ile gerekli bilgiyi vermelidir.

#### B ALICININ YAPMASI GEREKENLER

##### B 1 Semen (Mal bedelinin) ödenmesi

Alıcı, satım sözleşmesinde belirtildiği şekilde semeni ödemelidir.

B 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Alıcı, hasar ve masrafları kendisine ait olmak üzere, her türlü ithal iznini veya diğer resmi izni temin etmeli ve, uygulandığı ölçüde, malların ithali için gerekli tüm gümrük işlemlerini tamamlamalıdır.

B 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

a) Taşıma Sözleşmesi

Yükümlülük yok

b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülük yok

B 4 Teslim alma

Alıcı mallar A4 uyarınca teslim edildiğinde, onları teslim almalıdır.

B 5 Hasarın geçişi

Alıcı, malların A4 uyarınca teslim edildikleri andan itibaren mallara ilişkin bütün ziya ve hasarları üstlenmelidir.

Alıcı, B7 uyarınca uygun ihbarda bulunmazsa, teslim için kararlaştırılan tarihten veya kararlaştırılan zamanın sona ermesinden itibaren, malların usulüne göre sözleşme uyarınca ayrılmış olmaları, bir başka deyişle sözleşmeye konu olan mallar olduklarını belirtecek şekilde açıkça belirli bir yerde tutulmaları veya başka şekilde ferdileştirilmeleri şartıyla, mallara ilişkin bütün ziya ve hasarı üstlenmelidir.

B 6 Masrafların bölüşümü

Alıcı,

- Malların gemiden teslim alınması için gerekli boşaltma işlemlerinden doğan boşaltma masrafları da dahil olarak, A4 uyarınca teslim edildikleri andan itibaren mallara ilişkin tüm masrafları;
- A4'e uygun olarak tasarrufunu bırakıldıkları halde malları teslim almaması veya B7 uyarınca ihbarda bulunmaması nedeni ile oluşan her türlü ek masrafları, malların usulüne göre sözleşme uyarınca ayrılmış olmaları, bir başka deyişle sözleşmeye konu olan mallar olduklarını belirtecek şekilde ferdileştirilmeleri şartıyla; ve
- Uygulandığı ölçüde, malların ithali için ödenmesi gereken, bütün resimleri, vergileri, ve diğer harçları ve gümrükleme işlemlerine ilişkin masrafları ödemelidir.

B 7 Satıcıya ihbar

Alıcı, belirli bir süre içinde zamanı ve/veya belirlenen varma limanındaki teslim alma noktasını belirlemek yetkisine sahip olduğu durumlarda, yeteri kadar önceden bu konuyu satıcıya bildirmelidir.

B 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi veya eşdeğer elektronik mesaj

Alıcı, A8 uyarınca teslim ordinosunu veya taşıma belgesini kabul etmelidir.

B 9 Malların muayenesi

Alıcı, ihraç ülkesi yetkililerinin emrettiği muayene masrafları hariç, yükleme öncesi muayene masraflarını ödemelidir.

B 10 Diğer yükümlülükler

Alıcı, A10'da sözü edilen belgelerin ve bunlarla eşdeğer elektronik mesajların sağlanması sırasında ortaya çıkan bütün masraf ve harçları ödemeli, bu konularda kendisine yardımcı olduğu sırada satıcının yaptığı bütün masraflar ve harçları tazmin etmelidir.

DEQ

RIHTIMDA TESLİM

(varış limanı ... olarak belirtilmek suretiyle)

“Rıhtımda teslim” terimi, satıcının, belirlenen varış limanındaki rıhtımda (iskelede), ithalat için gerekli gümrükleme işlemleri yerine getirilmemiş olarak alıcının tasarrufuna bırakmakla malları teslim ettiğini ifade eder. Satıcı, malların belirlenen varış limanına taşınması ve rıhtıma (iskeleye) boşaltılmasına ilişkin bütün hasar ve masrafları üstlenmelidir. DEQ terimi, malların ithalat için gümrüklenmesi ve bununla ilgili tüm işlemlerin, vergilerin, resim ve diğer harçların ödenmesi yükümlülüğünü alıcının üstlenmesini öngörür.

Fakat taraflar malların ithalinde ödenen masrafları kısmen veya tamamen satıcının yükümlülükleri arasına katmak isterlerse, bu durum satış sözleşmesine bu amaçla eklenecek açık bir ifade ile aydınlığa kavuşturulmalıdır.

Bu terim sadece mallar denizyolu veya içsu veya çok vasıtalı taşıma ile varma limanında gemiden rıhtıma(iskeleye) boşaltılmakla teslim edilecekse kullanılabilir. Bununla beraber taraflar malların rıhtımdan limanın içinde veya dışında başka bir yere aktarılmasına ilişkin hasar ve masrafları satıcının yükümlülükleri arasına katmak isterlerse, DDU veya DDP terimlerini kullanmalıdırlar.

## A SATICININ YAPMASI GEREKENLER

### A 1 Malların, sözleşmeye uygun olarak sağlanması

Satıcı, malları ve ticari faturayı veya ona eşdeğer elektronik mesajı ve sözleşmenin gerektirebileceği diğer uygunluk kanıtlarını satım sözleşmesi uyarınca sağlamalıdır.

### A 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Satıcı, hasarı ve masrafı kendisine ait olmak üzere, her türlü ihrac iznini veya diğer resmi izni veya belgeleri temin etmeli ve uygulandığı ölçüde, malların ihracı ve herhangi bir ülkeden transit geçişi için tüm gümrük işlemlerini tamamlamalıdır.

### A 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

#### a) Taşıma Sözleşmesi

Satıcı, masrafları kendisine ait olmak üzere, malların, belirtilen varma limanında, eğer varsa, kararlaştırılan rıhtıma (iskele) kadar taşınması için sözleşme yapmalıdır. Eğer bir rıhtım (iskele) kararlaştırılmamışsa veya uygulamayla belirlenmemişse, satıcı belirlenen varma limanında kendi amacına en uygun rıhtımı (iskeleyi) seçebilir.

#### b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülük yok.

### A 4 Teslim

Satıcı, malları kararlaştırılan tarihte veya süre içerisinde A3a)'da belirtilen varma limanındaki rıhtımda (iskelede), alıcının tasarrufuna bırakmalıdır.

### A 5 Hasarın geçişi

Satıcı, B5 hükümleri saklı kalmak kaydıyla, mallar A4 uyarınca teslim edilinceye kadar o mallara ilişkin bütün zıya ve hasarı üstlenmelidir.

### A 6 Masrafların bölüşümü

Satıcı, B6 hükümleri saklı kalmak kaydı ile,

- A3a)'dan kaynaklanan masraflara ilaveten, malların A4'e uygun olarak rıhtımda (iskelede) teslim edildiği ana kadar mallara ilişkin bütün masrafları; ve
- Uygulandığı ölçüde, ihracat için gerekli gümrükleme işlemlerine ilişkin masraflar ile malların ihracı ve diğer bir ülkeden transit geçişi için ödenmesi gereken bütün resimleri, vergileri, ve diğer harçları ödemelidir.

### A 7 Alıcıya ihbar

Satıcı, A4'e uygun olarak belirlenen geminin tahmini varma zamanını ve alıcının malları alması için normal olarak gerekli olan önlemleri almasına olanak sağlayacak konuları alıcıya yeteri kadar önceden ihbar etmelidir.

### A 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi veya eşdeğer elektronik mesaj

Satıcı, masrafları kendisine ait olmak üzere, alıcıya, teslim ordinosu ve/veya malların rıhtımdan (iskeleden) kaldırmasına olanak sağlayacak olağan taşıma belgesini veya belgelerini (örneğin devredilebilir bir konşimento, devredilemez bir deniz taşıma senedi, içsu taşıma belgesi, havayolu taşıma senedi, demiryolu hamule senedi veya çok vasıtalı taşıma belgesi) sağlamalıdır.

Satıcı va alıcı elektronik olarak haberleşmek konusunda anlaşmışlarsa, bir önceki paragrafta sözü edilen belgenin yerini, eş değer bir elektronik bilgi değişim (EDI) mesajı alabilir.

### A 9 Kontrol- ambalajlama-ışaretleme

Satıcı, malların A4 uyarınca teslimi için gerekli olan kontrol işlemleriyle (kalite kontrolü, ölçüm, tartım, sayım gibi) ilgili masrafları ödemelidir.

Satıcı, malların teslimi için gerekli ambalaj masraflarını kendisi üstlenerek yapmalıdır (meğer ki belli bir ticaret alanı için sözleşmede tanımlanan malların ambalajsız teslimi kararlaştırılmış veya alışılmış olsun). Ambalajlar uygun şekilde işaretlenmelidir.

### A 10 Diğer yükümlülükler

Satıcı, alıcının talebi üzerine, hasarı ve masrafları alıcıya ait olmak koşulu ile, malların ithal ve ihrac işlemleri için alıcı tarafından istenebilecek sevk veya menşe ülkesinde verilen her türlü belgenin veya eş değer elektronik mesajın (A8'de belirtilenler dışında) edinilmesinden alıcıya her türlü yardımda bulunmalıdır.

Satıcı, talep üzerine, alıcıya bir sigorta sağlanması amacıyla gerekli bilgiyi vermelidir.

## B ALICININ YAPMASI GEREKENLER

### B 1 Semenın ödenmesi

Alıcı, satım sözleşmesinde belirtildiği şekilde semeni ödemelidir.

### B 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Alıcı, hasar ve masrafları kendisine ait olmak üzere, her türlü ithal iznini veya resmi izni veya diğer belgeleri temin etmeli ve ve uygulandığı ölçüde, malların ithali için gerekli tüm gümrük işlemlerini tamamlamalıdır.

### B 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

#### a) Taşıma Sözleşmesi

Yükümlülük yok

#### b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülük yok

### B 4 Teslim alma

Alıcı, mallar A4 uyarınca teslim edildiğinde, onları teslim almalıdır.

### B 5 Hasarın geçişi

Alıcı, malların A4 uyarınca teslim edildikleri andan itibaren mallara ilişkin bütün zıya ve hasarları üstlenmelidir.

Alıcı, B7 uyarınca uygun ihbarda bulunmazsa, teslim için kararlaştırılan zamanın sona ermesinden itibaren, malların usulüne göre sözleşme uyarınca ayrılmış olmaları, bir başka deyişle sözleşmeye konu olan mallar olduklarını belirtecek şekilde açıkça belirli bir yerde tutulmaları veya başka şekilde ferdileştirilmeleri şartı ile, mallara ilişkin bütün zıya ve hasarı üstlenmelidir.

### B 6 Masrafların bölüşümü

Alıcı,

- malların daha sonraki taşımalar için rıhtımda elden geçirilmesi masrafları veya depoda veya terminalde depolama masrafları da dahil olarak, A4 uyarınca teslim edildikleri andan itibaren mallara ilişkin tüm masrafları;
- A4'e uygun olarak tasarrufuna bırakıldıkları halde malları teslim almaması veya B7 uyarınca ihbarda bulunmaması nedeniyle oluşan her türlü ek masrafları, malların usulüne göre sözleşme uyarınca ayrılmış olmaları, bir başka deyişle sözleşmeye konu olan mallar olduklarını belirtecek şekilde açıkça belirli bir yerde tutulmaları veya başka şekilde ferdileştirilmeleri şartıyla; ve
- Uygulandığı ölçüde, malların ithali için ödenmesi gereken, bütün resimleri, vergileri ve diğer harçları ve gümrükleme işlemlerine ilişkin masrafları ödemelidir.

### B 7 Satıcıya ihbar

Alıcı, belirli bir süre içinde zamanı ve/veya belirlenen varma limanındaki teslim alma noktasını belirlemek yetkisine sahip olduğu durumlarda, yeteri kadar önceden bu konuyu satıcıya bildirmelidir.

### B 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi veya eşdeğer elektronik mesaj

Alıcı, A8 uyarınca teslim ordinosunu veya taşıma belgesini kabul etmelidir.

### B 9 Malların Muayenesi

Alıcı, ihraç ülkesi yetkililerin emrettiği muayene masrafları hariç, yükleme öncesi muayene masrafları ödenmelidir.

### B 10 Diğer yükümlülükler

Alıcı, A10'da sözü edilen belgelerin ve bunlarla eşdeğer elektronik mesajların sağlanması sırasında ortaya çıkan bütün masraf ve harçları ödemeli, bu konularda kendisine yardımcı olduğu sırada satıcının yaptığı bütün masraflar ve harçlar tazmin etmelidir.

## DDU

### GÜMRÜK RESMİ ÖDENMEKSİZİN TESLİM

(varış yeri ... olarak belirtilmek suretiyle)

"Gümrük resmi ödenmeksizin teslim" terimi, satıcının ithalat için gümrüklemeden ve belirtilen varma yerinden gelen taşıma aracından boşaltmadan malları alıcıya teslim ettiğini ifade eder. Satıcı uygulandığı ölçüde, varış ülkesinde ithalat için herhangi bir "gümrük resmi" (terim, gümrük işlemlerini gerçekleştirme sorumluluğunu ve rizikosunu ve bu işlemlere ilişkin ödemeleri, gümrük resimlerini, vergileri ve diğer harçları da kapsar) dışında, malların buraya taşınmasıyla ilgili bütün hasar ve masrafları yükümlenmelidir. Bu "gümrük resmi", ile malları ithalat için zamanında gümrüklememesinden kaynaklanan her türlü masraflar ve hasarlar alıcı tarafından karşılanmalıdır. Fakat, taraflar satıcının gümrük işlemlerini tamamlaması ve bundan kaynaklanacak masraflar ve hasarlar ile malların ithali için bazı masrafları üstlenmesini arzu ediyorlar ise, bu durum satış sözleşmesine bu amaçla eklenecek açık bir ifade ile aydınlığa kavuşturulmalıdır.

Bu terim, her türlü taşıma şekli için kullanılabilir, fakat eğer teslim varma limanında gemide veya rıhtımda(iskelede) gerçekleştirecek ise DES veya DEQ terimleri kullanılmalıdır.

### A SATICININ YAPMASI GEREKENLER

#### A 1 Malların, sözleşmeye uygun olarak sağlanması

Satıcı, malları ve ticari faturayı veya ona eşdeğer elektronik mesajı ve sözleşmenin gerektirebileceği diğer uygunluk kanıtlarını satım sözleşmesi uyarınca sağlamalıdır.



## A 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Satıcı, hasarı ve masrafları kendisine ait olmak üzere, her türlü ihrac iznini veya diğer resmi izni veya belgeleri temin etmeli ve uygulandığı ölçüde, malların ihracı ve herhangi bir ülkeden transit geçişi için tüm gümrük işlemlerini tamamlamalıdır.

## A 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

### a) Taşıma Sözleşmesi

Satıcı, masrafları kendisine ait olmak üzere, malların, belirtilen varma yerine taşınması için sözleşme yapmalıdır. Eğer belirli bir nokta kararlaştırılmamışsa veya uygulamayla belirlenmemişse, satıcı belirlenen varma limanında kendi amacına en uygun rıhtımı (iskeleyi) seçebilir.

### b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülük yok.

## A 4 Teslim

Satıcı, malları kararlaştırılan tarihte veya süre içerisinde belirtilen varma yerinde boşaltılmamış olarak gelen herhangi bir taşıma aracında alıcının veya alıcı tarafından atanan diğer bir kişinin tasarrufuna bırakmalıdır.

## A 5 Hasarın geçişi

Satıcı, B5 hükümleri saklı kalmak kaydıyla, mallar A4 uyarınca teslim edilinceye kadar o mallara ilişkin bütün zıya ve hasarı üstlenmelidir.

## A 6 Masrafların Bölüşümü

Satıcı, B6 hükümleri saklı kalmak kaydıyla,

- A3a)'dan kaynaklanan masraflara ilaveten, malların A4'e uygun olarak teslim edildiği ana kadar mallara ilişkin bütün masrafları; ve
- uygulandığı ölçüde, ihracat için gümrükleme işlemlerine ilişkin masraflar ile malların ihracı ve diğer bir ülkeden transit geçişi için ödenmesi gereken bütün resimleri, vergileri,, ve diğer harçları ödemelidir.

## A 7 Alıcıya ihbar

Satıcı, malların sevk edildiğini ve alıcının malları alması için normal olarak gerekli olan önlemleri almasına olanak sağlayacak konuları alıcıya yeteri kadar önceden ihbar etmelidir.

## A 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi veya eşdeğer elektronik mesaj

Satıcı, masrafları kendisine ait olmak üzere, A4/B4 uyarınca malları teslim almak için alıcının talep edebileceği teslim ordinosu ve/veya malları rıhtımdan (iskeleden) kaldırmasına olanak sağlayacak olağan taşıma belgesini veya belgelerini (örneğin devredilebilir bir konşimento, devredilemez bir deniz taşıma senedi, içsu taşıma belgesi, havayolu taşıma senedi, demiryolu hamule senedi, karayolu hamule senedi veya çok vasıtalı taşıma belgesi) alıcıya sağlamalıdır.

Satıcı va alıcı elektronik olarak haberleşmek konusunda anlaşmışlarsa, bir önceki paragrafta sözü edilen belgenin yerini, eşdeğer bir elektronik bilgi değişim (EDI) mesajı alabilir.

## A 9 Kontrol-ambalajlama-işaretleme

Satıcı, malların A4 uyarınca teslimi için gerekli olan kontrol işlemleri ile (kalite kontrolü, ölçüm, tartım, sayım gibi) ilgili masrafları ödemelidir.

Satıcı, malların teslimi için gerekli ambalaj masraflarını kendisi üstlenerek yapmalıdır (meğer ki belli bir ticaret alanı için sözleşmede tanımlanan malların ambalajsız teslimi kararlaştırılmış veya alışılmış olsun). Ambalajlar uygun şekilde işaretlenmelidir.

## A 10 Diğer yükümlülükler

Satıcı, alıcının talebi üzerine, hasarı ve masrafları alıcıya ait olmak koşuluyla, malların ithal veya ihrac işlemleri için alıcı tarafından istenebilecek sevk veya menşe ülkesinde verilen her türlü belgenin veya eşdeğer elektronik mesajın (A8'de belirtilenler dışında) edinilmesinde alıcıya her türlü yardımda bulunmalıdır.

Satıcı, talep üzerine, alıcıya bir sigorta sağlanması amacıyla gerekli bilgiyi vermelidir.

## B ALICININ YAPMASI GEREKENLER

### B 1 Semen ödenmesi

Alıcı, satım sözleşmesinde belirtildiği şekilde semeni ödemelidir.

### B 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Alıcı, hasar ve masrafları kendisine ait olmak üzere, her türlü ithal iznini veya resmi izni veya diğer belgeleri temin etmeli ve, uygulandığı ölçüde, malların ithali için gerekli tüm gümrük işlemlerini tamamlamalıdır.

### B 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

#### a) Taşıma Sözleşmesi

Yükümlülük yok

#### b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülük yok

#### B 4 Teslim alma

Alıcı, mallar A4 uyarınca teslim edildiğinde, onları teslim almalıdır.

#### B 5 Hasarın geçişi

Alıcı, malların A4 uyarınca teslim edildikleri andan itibaren mallara ilişkin bütün ziya ve hasarları üstlenmelidir.

Alıcı, B2'ye uygun olarak yükümlerini yerine getirmezse, bu nedenle mallarda oluşacak her türlü ek ziya ve hasar rizikosunu da üstlenmelidir.

Alıcı, B7 uyarınca uygun ihbarda bulunmazsa, teslim için kararlaştırılan tarihten veya kararlaştırılan zamanın sona ermesinden itibaren, malların usulüne göre sözleşme uyarınca ayrılmış olmaları, bir başka deyişle sözleşmeye konu olan mallar olduklarını belirtecek şekilde açıkça belirli bir yerde tutulmaları veya başka şekilde ferdileştirilmeleri şartıyla, mallara ilişkin bütün ziya ve hasarı üstlenmelidir.

#### B 6 Masrafların bölüşümü

Alıcı,

- A4 uyarınca teslim edildikleri andan itibaren mallara ilişkin tüm masrafları;
- B2 uyarınca yükümlülüklerini yerine getirmemesi veya B7 uyarınca ihbarda bulunmaması nedeniyle oluşan her türlü ek masrafları, bir başka deyişle sözleşmeye konu olan mallar olduklarını belirtecek şekilde açıkça belirli bir yerde tutulmaları veya başka şekilde ferdileştirilmeleri şartıyla; ve
- Uygulandığı ölçüde, malların ithali için ödenmesi gereken, bütün resimleri, vergileri, ve diğer harçları ve gümrükleme işlemlerine ilişkin masrafları ödemelidir.

#### B 7 Satıcıya ihbar

Alıcı, belirli bir süre içinde zamanı ve/veya belirlenen varma limanındaki teslim alma noktasını belirlemek yetkisine sahip olduğu durumlarda, yeteri kadar önceden bu konuyu satıcıya bildirmelidir.

#### B 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi veya eşdeğer elektronik mesaj

Alıcı, A8 uyarınca uygun teslim ordinosu veya taşıma belgesini kabul etmelidir.

#### B 9 Malların muayenesi

Alıcı, ihrac ülkesi yetkililerinin emrettiği muayene masraflarını ödemelidir.

#### B 10 Diğer yükümlülükler

Alıcı, A10'da sözü edilen belgelerin ve bunlarla eşdeğer elektronik mesajların sağlanması sırasında ortaya çıkan bütün masraf ve harçları ödemeli, bu konularda kendisine yardımcı olduğu sırada satıcının yaptığı bütün masraflar ve harçları tazmin etmelidir.

### DDP

#### GÜMRÜK RESMİ ÖDENMİŞ OLARAK TESLİM

(varış yeri ... olarak belirtilmek suretiyle)

“Gümrük resmi ödenmiş olarak teslim” terimi, satıcının ithalat için gümrüklenen ve belirtilen varma yerinde gelen taşıma aracından boşaltmadan malları alıcıya teslim ettiğini ifade eder. Satıcı, uygulandığı ölçüde, varış ülkesinde ithalat için herhangi bir “gümrük resmi” (terim, gümrük işlemlerini gerçekleştirme sorumluluğu ve rizikosunu ve bu işlemlere ilişkin bütün ödemeleri, gümrük resimlerini, vergileri ve diğer harçları da kapsar) dışında, malların buraya taşınmasıyla ilgili bütün hasar ve masrafları yükümlenmelidir.

EXW terimi satıcı için asgari yükümlülüğü ifade ederken, DDP terimi azami yükümlülüğü gösterir.

Bu terim, satıcının doğrudan veya dolaylı olarak ithal izni alamadığı hallerde kullanılmalıdır.

Fakat, taraflar malların ithalinde ödenecek bazı masrafları (örneğin Katma Değer Vergisi: KDV) satıcının yükümlülükleri dışında tutmayı arzu ediyorlar ise, bu durum satış sözleşmesine bu amaçla eklenecek açık bir ifade ile aydınlığa kavuşturulmalıdır.

Taraflar, alıcının ithalata ilişkin bütün hasarlara ve masraflara katlanmasını istiyorlarsa, DDU terimi kullanılmalıdır.

#### A SATICININ YAPMASI GEREKENLER

##### A 1 Malların, sözleşmeye uygun olarak sağlanması

Satıcı, malları ve ticari faturayı veya ona eşdeğer elektronik mesajı ve sözleşmenin gerektirebileceği diğer uygunluk kanıtlarını satım sözleşmesi uyarınca sağlamalıdır.

##### A 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Satıcı, hasarı ve masrafları kendisine ait olmak üzere, her türlü ihrac ve ithal iznini veya diğer resmi izni veya belgeleri temin etmeli ve uygulandığı ölçüde, malların ihracı ve herhangi bir ülkeden transit geçişi ve ithali için tüm gümrük işlemlerini tamamlamalıdır.

##### A 3 Taşıma ve sigorta sözleşmeleri

###### a) Taşıma Sözleşmesi

Satıcı, masrafları kendisine ait olmak üzere, malların, belirtilen varma yerine taşınması için sözleşme yapmalıdır. Eğer belirli bir nokta kararlaştırılmamışsa veya uygulamayla belirlenmemişse, satıcı belirlenen varma limanında kendi amacına en uygun rıhtımı (iskeleyi) seçebilir.

b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülük yok

A 4 Teslim

Satıcı, malları kararlaştırılan tarihte veya süre içerisinde belirtilen varma yerinde boşaltılmamış olarak gelen herhangi bir taşıma aracında alıcının veya alıcı tarafından atanan diğer bir kişinin tasarrufuna bırakılmalıdır.

A 5 Hasarın geçişi

Satıcı, B5 hükümleri saklı kalmak kaydıyla, mallar A4 uyarınca teslim edilinceye kadar o mallara ilişkin bütün zıya ve hasarı üstlenmelidir.

A 6 Masrafların bölüşümü

Satıcı, B6 hükümleri saklı kalmak kaydıyla,

- A3a)'dan kaynaklanan masraflara ilaveten, malların A4'e uygun olarak teslim edildiği ana kadar mallara ilişkin bütün masrafları; ve
- Uygulandığı ölçüde, ihracat ve ithalat için gerekli gümrükleme işlemlerine ilişkin masraflar ile malların ihracı ve ithali ve A4 uyarınca teslim edilmelerinden önce diğer bir ülkeden transit geçişi için ödenmesi gereken bütün resimleri, vergileri ve diğer harçları ödemelidir.

A 7 Alıcıya ihbar

Satıcı, malların sevk edildiğini ve alıcının malları alması için normal olarak gerekli olan önlemleri almasına olanak sağlayacak konuları alıcıya yeteri kadar önceden ihbar etmelidir.

A 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi veya eşdeğer elektronik mesaj

Satıcı, masrafları kendisine ait olmak üzere, A4/B4 uyarınca malları teslim almak için alıcının talep edebileceği teslim ordinosu ve/veya malları rıhtımdan(iskeleden) kaldırmasına olanak sağlayacak olağan taşıma belgesini veya belgelerini (örneğin devredilebilir bir konşimento, devredilemez bir deniz taşıma senedi, içsu taşıma belgesi, havayolu taşıma senedi, demiryolu hamule senedi, karayolu hamule senedi veya çok vasıtalı taşıma belgesi) alıcıya sağlamalıdır.

Satıcı ve alıcı elektronik olarak haberleşmek konusunda anlaşmışlarsa, bir önceki paragrafta sözü edilen belgenin yerini eşdeğer bir elektronik bilgi değişim (EDI) mesajı alabilir.

A 9 Kontrol-ambalajlama-işaretleme

Satıcı, malların A4 uyarınca teslimi için gerekli olan kontrol işlemleriyle (kalite kontrolü, ölçüm, tartım, sayım gibi) ilgili masrafları ödemelidir.

Satıcı, malların teslimi için gerekli ambalaj masraflarını kendisi üstlenerek yapmalıdır (meğer ki belli bir ticaret alanı için sözleşme de tanımlanan malların ambalajsız teslimi kararlaştırılmış veya alışılmış olsun). Ambalajlar uygun şekilde işaretlelenmelidir.

A 10 Diğer yükümlülükler

Satıcı, B10'da sözü edilen belgelerin ve bunlarla eşdeğer elektronik mesajların sağlanması sırasında ortaya çıkan bütün masraf ve harçları ödemeli, bu konularda kendisine yardımcı olduğu sırada alıcının yaptığı bütün masraflar ve harçları tazmin etmelidir.

Satıcı, talep üzerine, alıcıya sağlanması amacıyla gerekli bilgiyi vermelidir.

B ALICININ YAPMASI GEREKENLER

B 1 Semeninin ödenmesi

Alıcı, satın sözleşmesinde belirtildiği şekilde semeni ödemelidir.

B 2 Lisanslar, yetkiler ve formaliteler

Alıcı, satıcının talebi üzerine, hasar ve masrafları satıcıya ait olmak üzere, uygulandığı ölçüde, malların ithali için gerekli her türlü ithal iznini veya diğer resmi izni temin etmekte satıcıya her türlü yardımı gösterecektir.

B 3 Taşıma ve sigorta sözleşmesi

a) Taşıma Sözleşmesi

Yükümlülük yok.

b) Sigorta Sözleşmesi

Yükümlülük yok.

B 4 Teslim alma

Alıcı, mallar A4 uyarınca teslim edildiğinde, onları teslim almalıdır.

B 5 Hasarın geçişi

Alıcı, malların A4 uyarınca teslim edildikleri andan itibaren mallara ilişkin bütün zıya ve hasarı üstlenmelidir.

Alıcı, B2'ye uygun olarak yükümlerini yerine getirmezse, bu nedenle mallarda oluşacak her türlü ek zıya ve hasar rizikosunu da üstlenmelidir.

Alıcı B7 uyarınca uygun ihbarda bulunmazsa, teslim için kararlaştırılan tarihten veya kararlaştırılan zamanın sona ermesinden itibaren, malların usulüne göre sözleşme uyarınca ayrılmış olmaları, bir başka deyişle sözleşmeye konu olan mallar olduklarını belirtecek şekilde açıkca belirli bir yerde tutulmaları veya başka şekilde ferdileştirilmeleri şartıyla, mallara ilişkin bütün zıya ve hasarı üstlenmelidir.

#### B 6 Masrafların bölüşümü

Alıcı,

- A4 uyarınca teslim edildikleri andan itibaren mallara ilişkin tüm masrafları ;
- B2 uyarınca yükümlülüklerini yerine getirmemesi veya B7 uyarınca ihbarda bulunmaması nedeniyle oluşan her türlü ek masrafları, malların usulüne göre sözleşme uyarınca ayrılmış olmaları, bir başka deyişle sözleşmeye konu olan mallar olduklarını belirtecek şekilde açıkca belirli bir yerde tutulmaları veya başka şekilde ferdileştirilmeleri şartıyla ödemelidir.

#### B 7 Satıcıya ihbar

Alıcı, belirli bir süre içinde zamanı ve/veya belirlenen varma limanındaki teslim alma noktasını belirlemek yetkisine sahip olduğu durumlarda, yeteri kadar önceden bu konuyu satıcıya bildirmelidir.

#### B 8 Teslimin yapıldığına dair kanıt, taşıma belgesi veya eşdeğer elektronik mesaj

Alıcı, A8 uyarınca uygun teslim ordinosunu veya taşıma belgesini kabul etmelidir.

#### B 9 Malların Muayenesi

Alıcı, ihraç ülkesi yetkililerinin emrettiği muayene masrafları hariç, yükleme öncesi muayene masraflarını ödemelidir.

#### B 10 Diğer yükümlülükler

Alıcı, satıcının talebi üzerine, hasarı ve masrafları satıcıya ait olmak koşuluyla, bunlara uygun olarak malları alıcının tasarrufuna bırakmak amacıyla satıcı tarafından istenebilecek ithal ülkesinden verilen veya iletilen her türlü belgenin veya eşdeğer elektronik mesajın edinilmesinde alıcıya her türlü yardımda bulunmalıdır.

## KAYNAKLAR

- Incoterms 2000, International Chamber of Commerce – Türkiye Millî Komitesi (TOBB), Yayın No:560, Ankara, 2001
- Export / Import Procedures and Documentation, (4<sup>th</sup> edition), Thomas E. Johnson, American Management Association, New York, 2002
- ÇALIŞ Asım, İhracatta Nakliyat, Pratik Bilgiler Serisi, İGEME, Ankara, 1998 ve 2005
- Trade Secrets, International Trade Center & İGEME, Geneva/Switzerland, Ankara/Türkiye, 2000
- Prof.Dr.ERCÜMENT ERDEM, Incoterms Uygulamaları Semineri, ICC & İTO, İstanbul, Mayıs-2003
- Dr. O. Barbaros KEMER, Dış Ticaret Eğitimi, (Y.Doç.Dr. Emine KOBAN derlemesinde), Alfa-Aktüel Kitabevi, Bursa, 2002
- "DIŞ TİCARET", Dış Ticarete Nakliyat ve Sigorta, C. AYVAZOĞLU, Ankara,1996
- DIŞ TİCARET YÖNÜYLE GÜMRÜK BİRLİĞİ, T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı, Ankara, 1996
- AYBAY Atilla, Deniz Ticaret Deyimleri Sözlüğü, Hukuk Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 2003
- T. İŞ BANKASI Vakfı, Banka ve Tic. Huk. Arş. Ens., "Deniz Ticaret Hukuku" (Prof. A. İZVEREN, Prof. N. FRANKO, Av. A. ÇALIK), 1994
- YILDIZTEKİN Atilla, 15.08.2002 , Dünya Gaztesi Denizcilik-Lojistik Eki
- AKTEN Necmettin (Kaptan), Taşımacılık Klavuzu, İTO Yayını, İstanbul, 1995
- DPT, Karayolu Ulaştırması, VIII.B.Y.K.P. Ö.İ.K. Raporu, Ankara, 2000
- DTO, Asrın Dönemecinde Denizciliğimiz, 1994
- DTO, Ulusal Deniz Ticaretimizin Sektörel Değerlendirmesi, İstanbul, 1990
- UND (Uluslararası Nakliyeciler Derneği), Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Mevzuatı, Ankara,1990
- UND (Uluslararası Nakliyeciler Derneği), [www.und.org.tr](http://www.und.org.tr)